EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

تعليق مختصر على لمعة الاعتقاد

Taʿlīq mukhtaṣar ʿalā kitāb Lumʿat al-iʿtiqād al-hādī ilā sabīl al-rashād

Comentariu concis la „Strălucirea credinței”

Muḥammad ibn Ṣāliḥ
al-ʿUthaymīn

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Comentariu concis la „Strălucirea credinței”

تعليق مختصر على كتاب لمعة الاعتقاد الهادي إلى سبيل الرشاد

Taʿlīq mukhtaṣar ʿalā kitāb Lumʿat al-iʿtiqād al-hādī ilā sabīl al-rashād

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: تعليق مختصر على كتاب لمعة الاعتقاد الهادي إلى سبيل الرشاد
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Dār al-Waṭan, 1424 H, seria nr. 16, sub supravegherea Fundației Shaykh Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Prefață și principii despre numele și atributele lui Allah 1
Prefață 1
Primul principiu: datoria față de textele Coranului și Sunnei despre numele și atributele lui Allah 2
Al doilea principiu: numele lui Allah 3
Al treilea principiu: atributele lui Allah 6
Al patrulea principiu: răspunsul dat celor care neagă atributele 10
1 Înțelegerea textelor despre atributele lui Allah 11
„Strălucirea credinței” 11
Ce cuprinde introducerea cărții 11
Împărțirea textelor despre atribute și felul în care sunt abordate 12
Precizarea sensului în care textele pot fi clare ori greu de înțeles 14
Respingerea, reinterpretarea, asemănarea și egalarea: înțeles și judecată 14
Ce cuprind cuvintele imamului Aḥmad despre hadithurile coborârii și cele asemenea lor 16
Ce cuprind cuvintele imamului al-Ṣāfiʿī 17
Calea înaintașilor în privința atributelor 18
Sunna și inovația: înțeles și judecată 18
Relatări care îndeamnă la Sunna și avertizează împotriva inovației 20
Dezbaterea dintre al-Āḍarmī și un adept al inovației, în fața unui calif 22
2 Atributele lui Allah 24
Primul atribut: fața 24
Al doilea atribut: cele două mâini 25
Formele în care este menționat atributul mâinilor și împăcarea lor 26
Al treilea atribut: sinele 27
Al patrulea atribut: venirea 28

Al cincilea atribut: mulțumirea 29
Al șaselea atribut: iubirea 30
Al șaptelea atribut: mânia 31
Al optulea atribut: nemulțumirea 33
Al nouălea atribut: dezaprobarea 34
Al zecelea atribut: coborârea 35
Al unsprezecelea atribut: mirarea 35
Al doisprezecelea atribut: râsul 37
Al treisprezecelea atribut: înălțarea deasupra Tronului 38
Al paisprezecelea atribut: înălțimea 40
Ce înseamnă că Allah este în cer 42
O precizare 43
Răspunsul imamului Mālik 43
Al cincisprezecelea atribut: vorbirea 44
Cei care se împotrivesc oamenilor Sunnei în privința vorbirii lui Allah 47
Comentarii la cuvintele autorului din capitolul despre vorbire 48
3 Coranul, vorbirea lui Allah 53
Coranul este alcătuit din litere și cuvinte 55
Însușirile Coranului 57
4 Vederea lui Allah în Viața de Apoi 60
5 Credința în destin 62
Destinul nu este un argument pentru săvârșirea păcatului 66
Împăcarea faptului că Allah creează fapta robului cu faptul că robul o dobândește 68
Cei care se abat de la adevăr în privința hotărârii și destinului și răspunsul dat lor 68
Cele două feluri ale voinței și deosebirea dintre ele 69
6 Credința 71
7 Lucrurile cunoscute prin revelație 74
Primul lucru: călătoria de noapte și înălțarea la cer 75
Al doilea lucru: venirea îngerului morții la Mūsā 76
Al treilea lucru: semnele Ceasului 78
1. Apariția lui al-Dajjāl 79
2. Coborârea lui ʿĪsā ibn Maryam 80
3. Yaʾjūj și Maʾjūj 82

4. Ieșirea fiarei 87
5. Răsăritul soarelui de la apus 88
Încercarea mormântului 89
Pedeapsa sau desfătarea din mormânt 91
Pedeapsa sau desfătarea din mormânt privesc sufletul ori trupul? 93
Suflarea în Trâmbiță 93
8 Învierea, adunarea și mijlocirea 96
Mijlocirea 99
Socoteala 103
Balanțele 108
Deschiderea și împărțirea catastifelor 110
Felul în care este primit catastiful 112
Bazinul 113
Descrierea Bazinului 114
Podul 115
Descrierea Podului 116
Cine trece Podul și cum îl trece 118
9 Raiul și Focul 121
Locul Raiului și al Focului 124
Locuitorii Raiului și ai Focului 126
Înjunghierea morții 127
10 Drepturile Profetului și ale Companionilor săi 129
Particularitățile Profetului 131
Virtuțile Companionilor 134
Cei patru califi bine călăuziți 135
Mărturia despre Rai sau Foc 140
Persoanele numite dintre locuitorii Raiului 141
Persoane numite în Coran și Sunna ca fiind dintre locuitorii Focului 143
Declararea necredinței celor care se îndreaptă spre qibla din pricina păcatelor 145
Drepturile Companionilor — Allah să fie mulțumit de ei 146
Rânduiala insultării Companionilor 148
Drepturile soțiilor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace 149
Calomnierea mamelor credincioșilor 152

Muʿāwiya ibn Abī Sufyān 152
11 Califatul și ascultarea conducătorilor 153
Rânduiala ascultării califului 154
12 Inovația și metoda de urmat în religie 158
Îndepărtarea de adepții inovațiilor 158
Disputa și cearta în religie 160
Semnele adepților inovațiilor și câteva dintre grupările lor . . 161
Neînțelegerile în chestiunile practice 164
Consensul și valoarea sa de dovadă 165
Urmarea unei păreri fără cunoașterea dovezii 166
Glosar 168
Bibliografie 170
Indice 171

Prefață și principii despre numele și atributele lui Allah

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător.

Prefață

Lauda Îi aparține lui Allah. Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și ne întoarcem la El cu căință. Căutăm adăpost la Allah de răul sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel călăuzit de Allah nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă în rătăcire nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nu există altă divinitate vrednică de adorare în afară de Allah, Singurul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace din belșug, lui, familiei sale, companionilor săi și celor care îi urmează cu bunătate.

Acestea fiind spuse: Acesta este un comentariu concis la cartea „Strălucirea credinței" (*Lumʿat al-iʿtiqād*), alcătuită de Abū Muḥammad ʿAbd Allah ibn Aḥmad ibn Qudāma al-Maqdisī. El s-a născut în luna Ṣaʿbān a anului 541 H, într-un sat din ținutul Nablusului, și a murit în ziua sărbătorii de la încheierea postului, în anul 620 H, la Damasc. Allah Preaînaltul să aibă milă de el!

Autorul a adunat în această carte esența crezului. Având în vedere însemnătatea ei, atât prin subiect, cât și prin metodă, și faptul că nu exista un comentariu al ei, m-am hotărât — cerându-I ajutor lui Allah și rugându-L să-mi dăruiască intenția și fapta corecte — să aștern câteva explicații care să-i lămurească pasajele

greu de înțeles, să-i arate înțelesul urmărit și să-i scoată la iveală foloasele.

Sper ca Allah să nu mă lase în seama mea nici cât o clipire, să mă întărească printr-un sprijin de la El și prin îndrumare și să facă lucrarea mea binecuvântată și folositoare. El este Darnic și Generos.

Înainte de a intra în miezul cărții, doresc să prezint câteva principii însemnate despre numele și atributele lui Allah.

Primul principiu: datoria față de textele Coranului și Sunnei despre numele și atributele lui Allah

Datoria față de textele Coranului și Sunnei este să păstrăm sensul lor aparent, fără să-l schimbăm. Allah a pogorât Coranul într-o limbă arabă limpede, iar Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — vorbea în limba arabă. Prin urmare, înțelesul cuvintelor lui Allah și al cuvintelor Trimisului Său trebuie păstrat potrivit acestei limbi. A le îndepărta de sensul lor aparent înseamnă a spune despre Allah ceva fără cunoaștere, lucru interzis prin cuvintele Sale:

﴿قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ ٱلْفَوَٰحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَٱلْإِثْمَ وَٱلْبَغْيَ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَأَن تُشْرِكُوا۟ بِٱللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِۦ سُلْطَٰنًا وَأَن تَقُولُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾

Spune: „Domnul meu a oprit numai faptele rușinoase, văzute și ascunse, păcatul și asuprirea fără drept, să-I faceți lui Allah asociați pentru care El nu a pogorât nicio dovadă și să spuneți despre Allah ceea ce nu știți.”[1]

Coran · 7:33

1 Coran, al-Aʿrāf, 7:33.

Un exemplu îl constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَآءُ﴾

„Dimpotrivă, ambele Sale mâini sunt întinse; El dăruiește cum voiește.”[2]

Coran · 5:64

Sensul aparent al versetului arată că Allah are două mâini reale. Acest lucru trebuie afirmat despre El. Dacă cineva spune: *„Prin ele se înțelege puterea”*, îi răspundem: aceasta îndepărtează cuvintele de sensul lor aparent. O asemenea afirmație nu este îngăduită, fiindcă înseamnă a spune despre Allah ceva fără cunoaștere.

Al doilea principiu: numele lui Allah

Acest principiu cuprinde mai multe ramuri.

Prima ramură. Toate numele lui Allah sunt preafrumoase, adică ating frumusețea desăvârșită, deoarece cuprind atribute desăvârșite, lipsite de orice neajuns. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلِلَّهِ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ﴾

„Ale lui Allah sunt numele cele preafrumoase.”[3]

Coran · 7:180

2 Coran, al-Mā’ida, 5:64.

3 Coran, al-Aʿrāf, 7:180.

De pildă, al-Raḥmān este unul dintre numele lui Allah Preaînaltul și arată un atribut măreț: milostivirea Sa cuprinzătoare. Înțelegem astfel că al-Dahr, *„timpul”*, nu face parte dintre numele lui Allah, întrucât nu cuprinde un înțeles care să atingă frumusețea desăvârșită. Cât despre cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

لا تسبوا الدهر، فإن الله هو الدهر

„Nu ocărâți timpul, căci Allah este al-Dahr.”

Înțelesul este că El este Stăpânul timpului, Cel care îl rânduiește. Dovada se află în cealaltă relatare, în care sunt transmise cuvintele lui Allah Preaînaltul:

بيدي الأمر أقلب الليل والنهار

„În mâna Mea se află rânduirea; Eu fac să se succeadă noaptea și ziua.”[4]

A doua ramură. Numele lui Allah nu se limitează la un anumit număr. Dovada o constituie cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — din binecunoscutul hadith:

4 Relatat de Muslim, Cartea expresiilor, nr. 2246.

أسألك اللهم بكل اسم هو لك، سميت به نفسك، أو أنزلته في كتابك، أو علمته أحداً من خلقك، أو استأثرت به في علم الغيب عندك

„O, Allah, Îți cer prin fiecare nume care Îți aparține, cu care Te-ai numit pe Tine Însuți, pe care l-ai pogorât în Cartea Ta, pe care l-ai învățat vreunei făpturi a Ta sau pe care l-ai păstrat numai pentru Tine, în cunoașterea nevăzutului pe care o ai."[5]

Ceea ce El a păstrat numai pentru Sine în cunoașterea nevăzutului nu poate fi numărat și nici cuprins în întregime. Împăcarea acestui fapt cu spusele sale din hadithul autentic este următoarea:

إن لله تسعة وتسعين اسماً من أحصاها دخل الجنة

„Allah are nouăzeci și nouă de nume; cel care le cuprinde va intra în Paradis."[6]

Înțelesul hadithului este că, dintre numele lui Allah, există nouăzeci și nouă a căror cuprindere duce la intrarea în Paradis. Nu se urmărește limitarea numelor Sale la acest număr. Este ca și cum ai spune: *„Am o sută de dirhami pe care i-am pregătit pentru milostenie."* Aceasta nu exclude să mai ai și alți dirhami, pregătiți pentru altceva.

A treia ramură. Numele lui Allah nu se stabilesc prin rațiune, ci prin revelație. Ele sunt *tawqīfiyya*: afirmarea lor depinde de ceea ce a venit în revelație, fără adăugire sau scădere. Rațiunea nu poate cunoaște numele care I se cuvin Celui Preaînalt; de aceea

5 Relatat de Aḥmad, 1/391, 452, și de Ibn Ḥibbān, nr. 2372. Al-Albānī l-a socotit autentic în al-Ṣaḥīḥa, nr. 199.

6 Relatat de al-Bukhārī, Cartea invocațiilor, nr. 6410; Muslim, Cartea pomenirii, nr. 2677; și Ibn Mājah, Cartea invocației, nr. 3860.

trebuie să ne oprim la revelație. A-L numi cu un nume cu care El nu S-a numit sau a nega un nume cu care El S-a numit constituie o ofensă față de El. În această privință este obligatorie buna-cuviință.

A patra ramură. Fiecare nume al lui Allah arată ființa Sa, atributul pe care îl cuprinde și efectul care decurge din el, dacă numele are un sens care se răsfrânge asupra altora. Credința într-un nume nu este deplină decât prin afirmarea tuturor acestora.

Un exemplu de nume al cărui sens nu se răsfrânge asupra altora este al-ʿAẓīm, *„Cel Măreț”*. Credința în el nu este deplină până când nu-l afirmăm ca nume al lui Allah, care arată ființa Sa și atributul pe care îl cuprinde: măreția.

Un exemplu de nume al cărui sens se răsfrânge asupra altora este al-Raḥmān, *„Cel Milostiv”*. Credința în el nu este deplină până când nu-l afirmăm ca nume al lui Allah, care arată ființa Sa, atributul cuprins în el — milostivirea — și efectul său: El îi miluiește pe cei pe care voiește.

Al treilea principiu: atributele lui Allah

Și acest principiu cuprinde mai multe ramuri.

Prima ramură. Toate atributele lui Allah sunt sublime: atribute de desăvârșire și laudă, fără niciun neajuns, precum viața, cunoașterea, puterea, auzul, văzul, înțelepciunea, milostivirea, înălțimea și altele. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلَهُ ٱلْمَثَلُ ٱلْأَعْلَىٰ﴾

„Lui Îi aparține pilda cea mai înaltă.”[7]
Coran · 30:27

Domnul este desăvârșit, așadar și atributele Sale trebuie să fie desăvârșite. Dacă un atribut este un neajuns, fără nicio desăvârșire în el, este cu neputință să-I aparțină: de pildă, moartea, necunoașterea, neputința, surzenia, orbirea și altele

7 Coran, al-Rūm, 30:27.

asemenea. El, Cel Slăvit, i-a pedepsit pe cei care L-au descris prin neajunsuri și a arătat că este deasupra lipsurilor pe care I le atribuie. Domnul nu poate avea neajunsuri, întrucât acestea contrazic stăpânirea Sa divină.
Dacă un atribut constituie o desăvârșire într-o împrejurare și un neajuns în alta, el nu este nici afirmat, nici negat despre Allah în mod necondiționat. Trebuie făcută o deosebire: Îl afirmăm despre Allah în împrejurarea în care constituie desăvârșire și îl negăm în cea în care ar constitui un neajuns. Așa sunt plănuirea împotriva cuiva, urzirea și înșelarea. Acestea constituie o desăvârșire atunci când răspund unei fapte asemănătoare, fiindcă arată că făptuitorul lor nu este neputincios în fața dușmanului său și îi poate răspunde cu o faptă asemenea celei a lui. În alte împrejurări, ele constituie un neajuns. Prin urmare, Îi sunt afirmate lui Allah în primul caz, nu în al doilea. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ ٱللَّهُ ۖ وَٱللَّهُ خَيْرُ ٱلْمَٰكِرِينَ﴾

„Ei plănuiesc, iar Allah plănuiește; Allah este Cel mai bun dintre cei care plănuiesc.”[8]
Coran · 8:30

﴿إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا وَأَكِيدُ كَيْدًا﴾

„Ei urzesc un viclеșug, iar Eu urzesc un plan.”[9]
Coran · 86:15–16

8 Coran, al-Anfāl, 8:30.
9 Coran, al-Ṭāriq, 86:15–16.

﴿إِنَّ ٱلْمُنَٰفِقِينَ يُخَٰدِعُونَ ٱللَّهَ وَهُوَ خَٰدِعُهُمْ﴾

„Fățarnicii caută să-L înșele pe Allah, însă El întoarce înșelarea lor împotriva lor.”[10]

Coran · 4:142

Și există și alte exemple. Dacă se întreabă: *„Poate fi Allah descris, de pildă, prin plănuire?”*, nu răspunde nici *„da”*, nici *„nu”*, ci spune: *„El plănuiește împotriva celui care merită aceasta.”* Allah știe cel mai bine.

A doua ramură. Atributele lui Allah se împart în atribute afirmate și atribute negate. Cele afirmate sunt cele pe care Allah Și le-a afirmat, precum viața, cunoașterea și puterea. Ele trebuie afirmate despre Allah în chipul care I se cuvine, fiindcă El Și le-a afirmat și Își cunoaște cel mai bine atributele.
Cele negate sunt cele pe care Allah le-a negat despre Sine, precum nedreptatea. Ele trebuie negate despre Allah, fiindcă El le-a negat despre Sine. Totodată, trebuie crezută desăvârșirea deplină a contrariului lor, întrucât simpla negare nu constituie o desăvârșire dacă nu cuprinde și o afirmare. De pildă, Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾

„Domnul tău nu nedreptățește pe nimeni.”[11]

Coran · 18:49

Trebuie, așadar, negată nedreptatea despre Allah și crezută dreptatea Sa desăvârșită.

A treia ramură. Atributele afirmate se împart în atribute ale ființei și atribute ale acțiunii. Atributele ființei sunt cele prin care El a fost și rămâne întotdeauna caracterizat, precum auzul și văzul. Atributele acțiunii sunt cele legate de voința Sa: dacă

10 Coran, al-Nisā’, 4:142.

11 Coran, al-Kahf, 18:49.

voiește, le săvârșește, iar dacă voiește, nu le săvârșește, precum înălțarea deasupra Tronului și venirea.

Un atribut poate fi, din două perspective, atât al ființei, cât și al acțiunii. Vorbirea, de pildă, este un atribut al ființei din perspectiva existenței sale ca atribut, fiindcă Allah a fost și rămâne întotdeauna Cel care vorbește. Din perspectiva fiecărui act de vorbire, este un atribut al acțiunii, deoarece este legat de voința Sa: El spune ceea ce voiește, când voiește.

A patra ramură. În privința fiecărui atribut al lui Allah se pun trei întrebări: **1.** Este real? De ce? **2.** Este îngăduit să-i precizăm modalitatea? De ce? **3.** Se aseamănă el cu atributele făpturilor? De ce?

Răspunsul la prima întrebare: da, este real. Regula de bază este că vorbele au sensul lor propriu; nu ne îndepărtăm de acesta decât în temeiul unei dovezi autentice care împiedică acel sens.
Răspunsul la a doua întrebare: nu este îngăduit să-i precizăm modalitatea, datorită cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿وَلَا يُحِيطُونَ بِهِۦ عِلْمًا﴾

„Ei nu-L pot cuprinde cu știința lor."[12]
Coran · 20:110

De asemenea, rațiunea nu poate cuprinde modalitatea atributelor lui Allah.
Răspunsul la a treia întrebare: ele nu se aseamănă cu atributele făpturilor, datorită cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ﴾

„Nimic nu este asemenea Lui."[13]
Coran · 42:11

12 Coran, Ṭā Hā, 20:110.
13 Coran, al-Șūrā, 42:11.

Allah are desăvârșirea mai presus de care nu există alta. El nu poate fi asemenea făpturii, care are neajunsuri. Deosebirea dintre asemănare (*tamthīl*) și precizarea modalității (*takyīf*) este că prima descrie modalitatea unui atribut printr-un corespondent asemănător, pe când a doua îi descrie modalitatea fără a o lega de un asemenea corespondent. Un exemplu de asemănare este afirmația: „Mâna lui Allah este asemenea mâinii omului.” Un exemplu de precizare a modalității este să-ți închipui pentru mâna lui Allah o anumită modalitate care nu seamănă cu mâinile făpturilor. O asemenea închipuire nu este îngăduită.

Al patrulea principiu: răspunsul dat celor care neagă atributele

Cei care neagă atributele (*muʿaṭṭila*) sunt cei care neagă unele dintre numele sau atributele lui Allah și îndepărtează textele de sensul lor aparent. Ei sunt numiți și „cei care recurg la reinterpretări” (*muʾawwila*). Regula generală a răspunsului nostru este să spunem: afirmația lor contrazice sensul aparent al textelor și calea înaintașilor și nu are o dovadă autentică. În privința anumitor atribute poate exista și un al patrulea argument sau mai multe.

1 Înțelegerea textelor despre atributele lui Allah

„Strălucirea credinței”
Cuvântul *lumʿa* are mai multe înțelesuri în limba arabă. Unul dintre ele este „ceea ce îi ajunge omului pentru trai”, iar acesta se potrivește cel mai bine subiectului cărții. Așadar, aici *Lumʿat al-iʿtiqād* înseamnă o măsură îndestulătoare din crezul corect, potrivit căii înaintașilor — Allah să fie mulțumit de ei. Crezul (*iʿtiqād*) este judecata fermă a minții: dacă se potrivește realității, este corect; în caz contrar, este greșit.

Ce cuprinde introducerea cărții
Introducerea autorului cuprinde următoarele:

1. Începerea prin basmalah, urmând exemplul măreței Cărți a lui Allah și Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. Înțelesul expresiei „În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător” este: săvârșesc fapta cerând ajutorul și binecuvântarea prin fiecare nume al lui Allah Preaînaltul, Cel înzestrat cu milostivire cuprinzătoare. „Allah” înseamnă Cel adorat din iubire, preamărire, supunere și dor. Al-Raḥmān este Cel cu milostivire cuprinzătoare, iar al-Raḥīm este Cel care face ca milostivirea Sa să ajungă la făpturile pe care le voiește. Deosebirea dintre cele două nume este că primul privește milostivirea ca atribut al Lui, iar al doilea o privește ca faptă prin care o face să ajungă la făpturile pe care le voiește.

2. Lăudarea lui Allah prin *ḥamd*. Aceasta înseamnă pomenirea atributelor Sale desăvârșite și a faptelor Sale vrednice de laudă, însoțită de iubire și preamărire.

3. Allah este lăudat în orice limbă și adorat în orice loc. Adică este îndreptățit și este îngăduit să fie lăudat în orice limbă și adorat în orice ținut.

4. Cunoașterea lui Allah cuprinde întreaga Sa creație: niciun loc nu este lipsit de cunoașterea Sa. Puterea și cuprinderea Sa sunt desăvârșite, astfel încât nicio chestiune nu-L abate de la alta.

5. Măreția Sa, maiestatea și înălțarea Sa deasupra oricărui asemănător sau egal, datorită desăvârșirii atributelor Sale din toate punctele de vedere.

6. El este mai presus de a avea soție ori copil, datorită deplinei Sale independențe de orice nevoie.

7. Voința și stăpânirea Sa sunt desăvârșite: hotărârea Sa se împlinește asupra tuturor robilor. Nu o pot împiedica nici puterea unui rege, nici mulțimea oamenilor sau a averilor.

8. Măreția lui Allah depășește ceea ce ne putem închipui. Mințile nu-I pot zugrăvi un corespondent, iar inimile nu-Și pot imagina chipul Său, fiindcă nimic nu este asemenea lui Allah, iar El este Cel care Aude, Cel care Vede.

9. Numai Lui Îi aparțin numele preafrumoase și atributele sublime.

10. Înălțarea lui Allah deasupra Tronului Său: El este deasupra lui și statornicit deasupra lui în chipul care I se cuvine.

11. Stăpânirea Sa cuprinde cerurile, pământul, ceea ce se află între ele și ceea ce se află sub țărână.

12. Cunoașterea Sa este cuprinzătoare, biruința și judecata Sa sunt puternice, iar făpturile nu-L pot cuprinde cu știința lor, întrucât înțelegerea lor nu poate atinge atributele de desăvârșire și măreție care I se cuvin Domnului Cel Măreț.

Împărțirea textelor despre atribute și felul în care sunt abordate

Textele Coranului și Sunnei despre atribute se împart în două: unele sunt clare și limpezi, iar altele sunt greu de înțeles și ascunse înțelegerii. Un text clar este cel ale cărui cuvinte și înțeles sunt lămurite. Trebuie crezută formularea lui și afirmat înțelesul său ca real, fără respingere, reinterpretare, asemănare ori egalare cu făpturile. Revelația l-a adus; de aceea trebuie crezut, primit și acceptat cu supunere.

Un text greu de înțeles este cel al cărui sens nu s-a lămurit, fie din cauza unei formulări cu înțeles general, fie din cauza unei limite a înțelegerii cititorului. Formularea sa trebuie afirmată, deoarece a venit în revelație. În privința sensului ne oprim și nu-l abordăm, întrucât nu putem formula o judecată asupra lui câtă vreme rămâne neclar. Încredințăm cunoașterea lui lui Allah și Trimisului Său.

Oamenii au urmat două căi față de aceste texte greu de înțeles. **Prima** este calea celor bine întemeiați în cunoaștere, care au crezut atât textele clare, cât și pe cele care le erau neclare și au spus: „Toate sunt de la Domnul nostru." Ei nu au căutat să pătrundă ceea ce nu puteau cunoaște și cuprinde, din preamărire față de Allah și Trimisul Său și din bună-cuviință față de textele revelației. Allah i-a lăudat prin cuvintele Sale:

﴿وَٱلرَّٰسِخُونَ فِي ٱلۡعِلۡمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلّٞ مِّنۡ عِندِ رَبِّنَا﴾

„Iar cei bine întemeiați în cunoaștere spun: «Credem în el; toate sunt de la Domnul nostru.»"[14]

Coran · 3:7

A doua este calea celor cu inimi înclinate spre rătăcire. Ei urmăresc textele neclare căutând tulburarea, îndepărtând oamenii de religia lor și de calea înaintașilor drepți. Au încercat să le reinterpreteze după dorințele lor, fără să urmărească ceea ce voiesc Allah și Trimisul Său. Au pus textele Coranului și Sunnei unele împotriva altora și au încercat să le conteste înțelesul, invocând contradicții și neajunsuri, pentru a-i face pe musulmani să se îndoiască de semnificația lor și pentru a-i orbi față de călăuzirea lor. Pe aceștia Allah i-a defăimat prin cuvintele Sale:

14 Coran, Āl ʿImrān, 3:7.

﴿فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَٰبَهَ مِنْهُ ٱبْتِغَآءَ ٱلْفِتْنَةِ وَٱبْتِغَآءَ تَأْوِيلِهِۦ ۗ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُۥٓ إِلَّا ٱللَّهُ﴾

„Cât despre cei în ale căror inimi este înclinare spre rătăcire, ei urmăresc ceea ce este neclar din el, căutând tulburarea și căutând interpretarea lui. Dar interpretarea lui nu o cunoaște decât Allah.”[15]

Coran · 3:7

Precizarea sensului în care textele pot fi clare ori greu de înțeles

Claritatea și dificultatea de înțelegere a textelor revelației sunt relative: oamenii diferă în această privință potrivit cunoașterii și înțelegerii lor. Ceea ce îi este neclar unuia poate fi limpede pentru altul. Atunci când un text este neclar, datoria este să urmăm cele arătate mai sus: să nu ne aventurăm în sensul său și să nu bâjbâim în înțelegerea lui. În realitatea textelor revelației, însă, nu există — slavă lui Allah — ceva neclar al cărui sens să nu poată fi cunoscut de niciun om, atunci când privește religia și viața lor. Allah a descris Coranul drept lumină limpede, lămurire pentru oameni și criteriu de deosebire și a spus că l-a pogorât spre lămurirea tuturor lucrurilor, drept călăuzire și milostivire. Aceasta înseamnă că textele nu cuprind ceva al cărui sens să nu poată fi cunoscut de nimeni din această comunitate.

Respingerea, reinterpretarea, asemănarea și egalarea: înțeles și judecată

Respingerea (*radd*) înseamnă a socoti mincinos și a nega. De pildă: „Allah nu are mână nici în sens real, nici figurat.” Aceasta este necredință, deoarece înseamnă a-i socoti mincinoși pe Allah și pe Trimisul Său.

15 Coran, Āl ʿImrān, 3:7.

Reinterpretarea (*taʾwīl*) înseamnă explicarea unui text. Aici se are în vedere explicarea textelor despre atribute într-un alt sens decât cel voit de Allah și de Trimisul Său și decât cel în care le-au explicat companionii și cei care i-au urmat cu bunătate. Judecata asupra acestei reinterpretări se împarte în trei:

Prima situație: ea provine dintr-un efort de înțelegere și din intenție bună, astfel încât persoana renunță la ea dacă i se lămurește adevărul. Aceasta este iertată, deoarece persoana a ajuns la limita puterii sale. Allah Preaînaltul spune:

﴿لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

„Allah nu împovărează niciun suflet decât pe măsura puterii sale."[16]

Coran · 2:286

A doua situație: ea provine din patimă și înverșunare, dar are un temei în limba arabă. Este o abatere păcătoasă, fără a fi necredință, în afară de cazul în care cuprinde un neajuns sau un defect atribuit lui Allah; atunci este necredință.

A treia situație: ea provine din patimă și înverșunare și nu are niciun temei în limba arabă. Aceasta este necredință, fiindcă, atunci când nu există un asemenea temei, ea constituie în realitate o tăgăduire.

Asemănarea (*taṣbīh*) înseamnă a afirma pentru Allah un asemănător în drepturile ori atributele care Îi sunt proprii. Este necredință, fiindcă înseamnă asociere cu Allah și Îi atribuie un neajuns, asemănându-L cu făptura nedesăvârșită.

Egalarea (*tamthīl*) înseamnă a afirma pentru Allah un egal în drepturile ori atributele care Îi sunt proprii. Este necredință, fiindcă înseamnă asociere cu Allah și tăgăduirea cuvintelor Sale:

16 Coran, al-Baqara, 2:286.

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ﴾

„Nimic nu este asemenea Lui.”[17]

Coran · 42:11

Ea Îi atribuie și un neajuns lui Allah, deoarece Îl egalează cu făptura nedesăvârșită. Deosebirea dintre *tamthīl* și *taṣbīh* este că primul presupune egalitate din toate punctele de vedere, spre deosebire de al doilea.

Ce cuprind cuvintele imamului Aḥmad despre hadithurile coborârii și cele asemenea lor

Cuvintele imamului Aḥmad — Allah să aibă milă de el —, transmise de autor, cuprind următoarele:

1. Obligația de a crede și de a socoti adevărate hadithurile despre atribute venite de la Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, fără adăugire, scădere, hotar ori limită.

2. Expresia „fără modalitate și fără înțeles” înseamnă că nu precizăm modalitatea acestor atribute, deoarece acest lucru ne este cu neputință, după cum s-a arătat. El nu vrea să spună că atributele Sale nu au o modalitate: atributele Sale sunt cu adevărat afirmate, iar orice lucru real are neapărat o modalitate. Numai că modalitatea atributelor lui Allah nu ne este cunoscută.

Prin cuvintele *„fără înțeles”* se urmărește să nu le afirmăm un înțeles care le contrazice sensul aparent, cum fac adepții reinterpretării. Nu se are în vedere înțelesul corect, potrivit sensului aparent și explicat de înaintași, întrucât acesta este afirmat. Dovada se află în cuvintele sale: *„Nu respingem nimic din ele; Îl descriem prin ceea ce El S-a descris și nu înlăturăm de la El vreun atribut din pricina unei afirmații monstruoase răspândite împotriva lui; nu cunoaștem modalitatea acestora.”* Faptul că el respinge atât negarea vreunuia dintre ele, cât și pretinderea cunoașterii modalității lor dovedește afirmarea înțelesului urmărit de acestea.

17 Coran, al-Șūrā, 42:11.

3. Obligația de a crede întregul Coran, atât partea sa clară — al cărei înțeles este lămurit —, cât și partea care ne este neclară. Raportăm ceea ce este neclar la ceea ce este clar, pentru a-i lămuri sensul. Dacă acesta nu se lămurește, este obligatoriu să credem formularea și să încredințăm înțelesul lui Allah Preaînaltul.

Ce cuprind cuvintele imamului al-Șāfiʿī

Cuvintele imamului al-Șāfiʿī cuprind următoarele: **1.** Credința în ceea ce a venit de la Allah Preaînaltul în Cartea Sa limpede, potrivit înțelesului voit de Allah, fără adăugire, scădere ori denaturare. **2.** Credința în ceea ce a venit de la Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — în Sunna sa, potrivit înțelesului voit de Trimis — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, fără adăugire, scădere ori denaturare.

Aceste cuvinte constituie un răspuns atât celor care recurg la reinterpretare, cât și celor care afirmă egalarea cu făpturile. Niciuna dintre aceste categorii nu a crezut ceea ce a venit de la Allah și de la Trimisul Său potrivit înțelesului voit de Ei: prima categorie a scăzut, iar a doua a adăugat.

Calea înaintașilor în privința atributelor

Calea înaintașilor în privința atributelor constă în recunoașterea și afirmarea atributelor lui Allah Preaînaltul venite în Cartea Sa și în Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, fără a căuta reinterpretări care contrazic înțelesul voit de Allah și de Trimisul Său. A-i urma în această privință este obligatoriu, datorită spuselor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعدي،
عضوا عليها بالنواجذ، وإياكم ومحدثات الأمور فإن كل
محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة

„Țineți-vă de Sunna mea și de sunna califilor drept călăuziți și îndrumați de după mine! Țineți-vă de ea cu dinții! Feriți-vă de lucrurile nou introduse, căci orice lucru nou introdus este o inovație și orice inovație este rătăcire.”

Relatat de Aḥmad, Abū Dāwūd și al-Tirmidhī. Acesta din urmă a spus: *„Bun și autentic.”* Al-Albānī și un grup de învățați l-au socotit autentic.[18]

Sunna și inovația: înțeles și judecată

În limbajul obișnuit, *sunna* înseamnă „cale”. În terminologia religioasă, ea desemnează crezul și faptele urmate de Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și de companionii săi.

18 Relatat de Aḥmad, 4/126, 127; Abū Dāwūd, Cartea Sunnei, nr. 4607; și al-Tirmidhī, Cartea cunoașterii, nr. 2676. Al-Albānī l-a socotit autentic în Kitāb al-Sunna, nr. 54, și în alte lucrări.

Urmarea Sunnei este obligatorie, datorită cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُواْ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْأَخِرَ﴾

„Aveți în Trimisul lui Allah o pildă frumoasă, pentru cel care nădăjduiește în Allah și în Ziua de Apoi."[19]

Coran · 33:21

Și datorită cuvintelor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعدي عضوا عليها بالنواجذ

„Țineți-vă de Sunna mea și de sunna califilor drept călăuziți și îndrumați de după mine! Țineți-vă de ea cu dinții!"[20]

În limbajul obișnuit, *bidʿa* înseamnă un lucru nou apărut. În terminologia religioasă, este ceea ce a fost introdus în religie contrar crezului ori faptelor urmate de Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și de companionii săi. Inovația este interzisă prin cuvintele Celui Preaînalt:

19 Coran, al-Aḥzāb, 33:21.

20 Referința acestui hadith a fost indicată anterior.

﴿وَمَن يُشَاقِقِ ٱلرَّسُولَ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ ٱلْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ ٱلْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِۦ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِۦ جَهَنَّمَ ۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا﴾

„Pe cel care se împotrivește Trimisului, după ce călăuzirea i s-a lămurit, și urmează altă cale decât cea a credincioșilor, îl vom lăsa pe calea pe care a ales-o și îl vom arde în Gheena. Ce rea întoarcere!”[21]

Coran · 4:115

Și prin cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

وإياكم ومحدثات الأمور فإن كل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة

„Feriți-vă de lucrurile nou introduse, căci orice lucru nou introdus este o inovație și orice inovație este rătăcire.”[22]

Relatări care îndeamnă la Sunna și avertizează împotriva inovației

1. Din cuvintele companionilor. Ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el —, mărețul companion care a murit în anul 32 H, la vârsta de șaizeci și ceva de ani, a spus:

اتبعوا ولا تبتدعوا فقد كفيتم

„Urmați și nu introduceți inovații, căci vi s-a dat îndeajuns.”

21 Coran, al-Nisāʾ, 4:115.

22 Referința acestui hadith a fost indicată cu puțin înainte.

„Urmați” înseamnă: țineți-vă de urmele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, fără adăugire ori scădere. *„Nu introduceți inovații”* înseamnă: nu născociți în religie o inovație. *„Vi s-a dat îndeajuns”* înseamnă că înaintașii v-au scutit de această grijă, deoarece Allah Preaînaltul a desăvârșit religia pentru Profetul Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și a pogorât cuvintele:

﴿ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ﴾

„Astăzi v-am desăvârșit religia.”[23]

Coran · 5:3

Prin urmare, religia nu are nevoie de completare.

2. Din cuvintele generației următoare companionilor. Cuvintele conducătorului credincioșilor ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz, născut în anul 63 H și decedat în anul 101 H, cuprind următoarele:

a. Este obligatoriu să ne oprim acolo unde s-au oprit ei — adică Profetul, Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace, și companionii săi — în crez și în faptă. Ei s-au oprit pe temei de cunoaștere și vedere limpede. Dacă în ceea ce a fost introdus după ei ar fi existat vreun bine, ei ar fi fost mai îndreptățiți să-l afle.

b. Ceea ce s-a introdus după ei nu face decât să contrazică îndrumarea lor și să arate lipsă de prețuire față de sunna lor. Ei au descris din religie ceea ce vindecă și au vorbit despre ea îndeajuns.

c. Unii oameni au rămas în urmă în urmarea lor și au căzut în neglijență; alții au mers dincolo de ei și au căzut în exagerare. Calea dreaptă se află între exagerare și neglijență.

3. Din cuvintele celor care au urmat generației de după companioni. ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAmr al-Awzāʿī, decedat în anul 157 H, a spus: „Ține-te de relatările înaintașilor”, adică de calea companionilor și a celor care i-au urmat cu bunătate, fiindcă ea se întemeiază pe Coran și Sunna. „Chiar dacă oamenii te

23 Coran, al-Mā’ida, 5:3.

resping”: chiar dacă se îndepărtează de tine și te ocolesc. „Ferește-te de părerile oamenilor”: de ceea ce s-a spus doar pe temeiul părerii, fără sprijin în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. „Chiar dacă ți le împodobesc”: chiar dacă le înfrumusețează formularea și le prezintă plăcut, căci împodobirea și înfrumusețarea nu transformă falsul în adevăr.

Dezbaterea dintre al-Āḍarmī și un adept al inovației, în fața unui calif[24]

Nu am consultat o biografie a lui al-Āḍarmī și a celui care era cu el și nici nu cunosc felul inovației amintite. Important este să cunoaștem etapele acestei dezbateri, pentru a deprinde din ea un mod de a discuta cu adversarii. Al-Āḍarmī — Allah să aibă milă de el — și-a clădit dezbaterea în etape, trecând de la una la următoarea până când și-a redus adversarul la tăcere.

Prima etapă: cunoașterea. Al-Āḍarmī l-a întrebat: „Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și califii săi au cunoscut această inovație?” Adeptul inovației a răspuns: „Nu au cunoscut-o.”

Această negare implică o înjosire a Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și a califilor săi, cărora le-ar fi rămas necunoscut un lucru dintre cele mai însemnate ale religiei. Totuși, chiar și această afirmație constituie o dovadă împotriva adeptului inovației: dacă ei nu au cunoscut-o, al-Āḍarmī a trecut la următoarea etapă.

A doua etapă. „Dacă ei nu au cunoscut-o, cum ai cunoscut-o tu? Este cu putință ca Allah să fi ascuns de Trimisul Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și de califii săi drept călăuziți cunoașterea unui lucru din legea Sa, dar să ți-l fi

24 Numele corect este al-Āḍarmī, cu litera ḍāl; prima vocală se pronunță atât lung, cât și scurt. El este ʿAbd Allah ibn Muḥammad al-Jazarī, învățătorul lui Abū Dāwūd, al-Nasāʾī și al altora; a relatat de la Ibn ʿUyayna și de la alții. Califul este al-Wāthiq, iar adeptul inovației este Ibn Abī Duʾād. Dezbaterea privește afirmația că ar fi creat Coranul. Vezi Tārīkh Baghdād, 10/75–79; al-Nujūm al-zāhira, 2/266–269; și Tārīkh al-khulafāʾ, p. 342.

descoperit ție?" Adeptul inovației a dat înapoi și a spus: „Spun că au cunoscut-o." Atunci al-Ād̲armī a trecut la următoarea etapă.

A treia etapă. „Dacă au cunoscut-o, le-a fost îngăduit să nu vorbească despre ea și să nu-i cheme pe oameni la ea sau nu le-a fost îngăduit?" Adeptul inovației a răspuns că le-a fost îngăduit să păstreze tăcerea și să nu vorbească despre ea. Al-Ād̲armī i-a spus: „Ceea ce le-a fost îngăduit Trimisului lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și califilor săi nu-ți este îngăduit ție?" Omul a rămas fără răspuns și nu a mai răspuns, fiindcă toate căile i se închiseseră. Califul i-a dat dreptate lui al-Ād̲armī și a invocat strâmtorare asupra celui căruia nu-i ajunge ceea ce le-a ajuns Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și califilor săi.

La fel, orice adept al falsului, fie în inovație, fie în altceva, va ajunge în cele din urmă să rămână fără răspuns.

2 Atributele lui Allah

Autorul — Allah să aibă milă de el — a amintit următoarele atribute ale lui Allah Preaînaltul. Le vom discuta în ordinea în care le-a prezentat.

Primul atribut: fața
Fața este afirmată despre Allah Preaînaltul prin dovezile Coranului, Sunnei și consensului înaintașilor.
Allah Preaînaltul spune:

﴿وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو ٱلْجَلَٰلِ وَٱلْإِكْرَامِ﴾

„Va rămâne fața Domnului tău, înzestrată cu măreție și cinste."[25]
Coran · 55:27

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — i-a spus lui Saʿd ibn Abī Waqqāṣ:

إنك لن تنفق نفقة تبتغي بها وجه الله إلا أجرت عليها

„Nu vei face nicio cheltuială căutând prin ea fața lui Allah fără să fii răsplătit pentru ea."

Convenit de al-Bukhārī și Muslim.[26]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării feței lui Allah Preaînaltul. Ea trebuie afirmată fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o față reală, care I se cuvine lui Allah. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept răsplată. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu.

25 Coran, al-Raḥmān, 55:27.

26 Relatat de al-Bukhārī, Cartea credinței, nr. 56, și Muslim, Cartea testamentului, nr. 1628.

Al doilea atribut: cele două mâini

Cele două mâini fac parte dintre atributele lui Allah afirmate prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ﴾

„Dimpotrivă, ambele Sale mâini sunt întinse."[27]
Coran · 5:64

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يمين الله ملأى لا يغيضها نفقة سحاء الليل والنهار

„Mâna dreaptă a lui Allah este plină; nicio cheltuială nu o împuținează. Ea dăruiește neîncetat, noaptea și ziua."

Până la cuvintele sale:

بيده الأخرى القبض يرفع ويخفض

„În cealaltă mână a Sa se află strângerea; El înalță și coboară."

Relatat de Muslim; al-Bukhārī a transmis același înțeles.[28]

27 Coran, al-Mā'ida, 5:64.

28 Relatat de Muslim, Cartea daniei, nr. 993, și al-Bukhārī, Cartea tâlcuirii, nr. 4684.

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării celor două mâini ale lui Allah. Ele trebuie afirmate fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Sunt două mâini reale, care I se cuvin lui Allah Preaînaltul. Cei care neagă atributele le-au interpretat drept binefacere, putere și altele asemenea. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu și printr-un al patrulea argument: contextul cuprinde ceva care exclude în mod categoric o asemenea interpretare. De pildă, cuvintele Celui Preaînalt:

﴿لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ﴾

„Celuia pe care l-am creat cu ambele Mele mâini.”[29]
Coran · 38:75

Și cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

وبيده الأخرى القبض

„Iar în cealaltă mână a Sa se află strângerea.”

Formele în care este menționat atributul mâinilor și împăcarea lor
Prima formă: singularul, ca în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿تَبَٰرَكَ ٱلَّذِى بِيَدِهِ ٱلْمُلْكُ﴾

„Binecuvântat este Cel în mâna Căruia se află stăpânirea.”[30]
Coran · 67:1

A doua formă: dualul, ca în cuvintele Celui Preaînalt:

29 Coran, Șād, 38:75.
30 Coran, al-Mulk, 67:1.

﴿بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ﴾

„Dimpotrivă, ambele Sale mâini sunt întinse.”[31]
Coran · 5:64

A treia formă: pluralul, ca în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُم مِّمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَآ أَنْعَـٰمًا﴾

„Oare nu văd ei că le-am creat vite dintre cele făcute de mâinile Noastre?”[32]
Coran · 36:71

Aceste forme se împacă astfel: prima este un singular în construcție de anexare și, prin urmare, cuprinde tot ceea ce este afirmat despre mâna lui Allah; ea nu contrazice dualul. Pluralul este folosit pentru preamărire, fără să urmărească numărul propriu-zis de trei sau mai multe, și astfel nici el nu contrazice dualul. În plus, s-a spus că numărul minim desemnat de plural este doi. Dacă pluralul este înțeles în acest sens minim, nu există nicio contradicție între el și dual.

Al treilea atribut: sinele

Sinele (*nafs*) este afirmat despre Allah Preaînaltul prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ ٱلرَّحْمَةَ﴾

„Domnul vostru Și-a prescris Sieși milostivirea.”[33]
Coran · 6:54

31 Coran, al-Māʾida, 5:64.
32 Coran, Yā Sīn, 36:71.
33 Coran, al-Anʿām, 6:54.

El a relatat cuvintele lui ʿĪsā:

﴿تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَآ أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ﴾

„Tu știi ce este în sinele meu, însă eu nu știu ce este în Sinele Tău.”[34]

Coran · 5:116

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

سبحان الله وبحمده عدد خلقه ورضا نفسه وزنة عرشه ومداد كلماته

„Slavă lui Allah și laudă Lui, de câte ori este numărul făpturilor Sale, pe măsura mulțumirii Sale, a greutății Tronului Său și a cernelii cuvintelor Sale.”

Relatat de Muslim.[35]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării acestui atribut în chipul care I se cuvine. El trebuie afirmat despre Allah fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile.

Al patrulea atribut: venirea

Venirea lui Allah pentru a judeca între robii Săi în Ziua Învierii este afirmată prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَجَآءَ رَبُّكَ﴾

„Și va veni Domnul tău.”[36]

Coran · 89:22

34 Coran, al-Mā'ida, 5:116.

35 Relatat de Muslim, Cartea pomenirii, nr. 2726.

36 Coran, al-Fajr, 89:22.

﴿هَلۡ يَنظُرُونَ إِلَّآ أَن يَأۡتِيَهُمُ ٱللَّهُ﴾

„Oare așteaptă ei altceva decât să vină Allah la ei?”[37]
Coran · 2:210

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus, într-un hadith lung:

حتى إذا لم يبق إلا من يعبد الله أتاهم رب العالمين

„Până când, după ce nu mai rămâne decât cel care Îl adoră pe Allah, va veni la ei Domnul lumilor.”

Convenit de al-Bukhārī și Muslim.[38]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării venirii lui Allah Preaînaltul. Ea trebuie afirmată fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o venire reală, care I se cuvine lui Allah Preaînaltul. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept venirea poruncii Sale. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu.

Al cincilea atribut: mulțumirea

Mulțumirea este unul dintre atributele lui Allah afirmate prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُواْ عَنۡهُ﴾

„Allah este mulțumit de ei, iar ei sunt mulțumiți de El.”[39]
Coran · 98:8

37 Coran, al-Baqara, 2:210.

38 Relatat de al-Bukhārī, Cartea chemării la rugăciune, nr. 806, și Muslim, Cartea credinței, nr. 183.

39 Coran, al-Bayyina, 98:8.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إن الله ليرضى عن العبد أن يأكل الأكلة فيحمده عليها، أو يشرب الشربة فيحمده عليها

„Allah este mulțumit de robul care mănâncă și Îl laudă pentru aceasta ori bea și Îl laudă pentru aceasta.”

Relatat de Muslim.[40]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării mulțumirii lui Allah Preaînaltul. Ea trebuie afirmată fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o mulțumire reală, care I se cuvine lui Allah Preaînaltul. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept răsplată. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu.

Al șaselea atribut: iubirea

Iubirea este unul dintre atributele lui Allah afirmate prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَسَوْفَ يَأْتِي ٱللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُۥٓ﴾

„Allah va aduce un neam pe care El îl iubește și care Îl iubește.”[41]

Coran · 5:54

40 Relatat de Muslim, Cartea pomenirii, nr. 2734.

41 Coran, al-Mā’ida, 5:54.

În ziua de la Khaybar, Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

لأعطين الراية غداً رجلاً يحب الله ورسوله، ويحبه الله ورسوله

„Mâine îi voi da stindardul unui bărbat care Îi iubește pe Allah și pe Trimisul Său și pe care Allah și Trimisul Său îl iubesc."

Convenit de al-Bukhārī și Muslim.[42]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării iubirii lui Allah: El iubește și este iubit. Acest lucru trebuie afirmat în sens real, fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o iubire reală, care I se cuvine lui Allah Preaînaltul. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept răsplată. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu.

Al șaptelea atribut: mânia

Mânia este unul dintre atributele lui Allah afirmate prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune despre cel care ucide cu bună știință un credincios:

﴿وَغَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُۥ﴾

„Allah S-a mâniat pe el și l-a blestemat."[43]

Coran · 4:93

42 Relatat de al-Bukhārī, Cartea expedițiilor, nr. 4210, și Muslim, Cartea meritelor companionilor, nr. 2406.

43 Coran, al-Nisāʾ, 4:93.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إن الله كتب كتاباً عنده فوق العرش إن رحمتي تغلب غضبي

„Allah a scris o înscriere care se află la El, deasupra Tronului: «Milostivirea Mea biruie mânia Mea.»”

Convenit de al-Bukhārī și Muslim.[44]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării mâniei lui Allah. Ea trebuie afirmată fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile.

Este o mânie reală, care I se cuvine lui Allah. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept răzbunare. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu și printr-un al patrulea argument: Allah Preaînaltul a deosebit mânia de răzbunare, spunând:

﴿فَلَمَّآ ءَاسَفُونَا﴾

„Când Ne-au mâniat”
Coran · 43:55

Adică: Ne-au provocat mânia. Apoi spune:

﴿ٱنتَقَمْنَا مِنْهُمْ﴾

„Ne-am răzbunat pe ei.”[45]
Coran · 43:55

44 Relatat de al-Bukhārī, Cartea unicității lui Allah, nr. 7554, și Muslim, Cartea căinței, nr. 2751.

45 Coran, al-Zukhruf, 43:55.

El a făcut astfel din răzbunare o urmare a mâniei, ceea ce arată că cele două sunt diferite.

Al optulea atribut: nemulțumirea

Nemulțumirea (*sakhaṭ*) este unul dintre atributele lui Allah afirmate prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ ٱتَّبَعُوا۟ مَآ أَسْخَطَ ٱللَّهَ﴾

„Aceasta pentru că au urmat ceea ce a stârnit nemulțumirea lui Allah."[46]

Coran · 47:28

Printre invocațiile Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — se afla:

اللهم إني أعوذ برضاك من سخطك وبمعافاتك من عقوبتك

„O, Allah, caut adăpost în mulțumirea Ta de nemulțumirea Ta și în ocrotirea Ta de pedeapsa Ta."[47]

Și hadithul continuă. Relatat de Muslim. Înaintașii au fost în consens asupra afirmării nemulțumirii lui Allah. Ea trebuie afirmată fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o nemulțumire reală, care I se cuvine lui Allah. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept răzbunare. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu.

46 Coran, Muḥammad, 47:28.

47 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea rugăciunii, nr. 486.

Al nouălea atribut: dezaprobarea

Dezaprobarea de către Allah a celui care o merită este afirmată prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلَٰكِن كَرِهَ ٱللَّهُ ٱنۢبِعَاثَهُمْ﴾

„Însă Allah a dezaprobat ieșirea lor.”[48]

Coran · 9:46

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إن الله كره لكم قيل وقال، وكثرة السؤال وإضاعة المال

„Allah dezaprobă pentru voi vorbele deșarte, prea multe întrebări și risipirea averii.”

Relatat de al-Bukhārī.[49]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării acestui atribut despre Allah. El trebuie afirmat fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o dezaprobare reală din partea lui Allah, care I se cuvine. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept îndepărtare. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu.

48 Coran, al-Tawba, 9:46.

49 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea daniei, nr. 1477.

Al zecelea atribut: coborârea

Coborârea lui Allah la cerul cel mai de jos este unul dintre atributele Sale afirmate prin Sunna și consensul înaintașilor. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

ينزل ربنا إلى السماء الدنيا حين يبقى ثلث الليل الآخر فيقول: من يدعوني فأستجيب له

„Domnul nostru coboară la cerul cel mai de jos când mai rămâne ultima treime a nopții și spune: «Cine Mă cheamă, ca să-i răspund?»"

Și hadithul continuă. Convenit de al-Bukhārī și Muslim.[50]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării coborârii lui Allah. Ea trebuie afirmată fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o coborâre reală, care I se cuvine lui Allah. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept coborârea poruncii Sale, a milostivirii Sale ori a unui înger dintre îngerii Săi. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu și printr-un al patrulea argument: porunca și celelalte lucruri amintite nu pot spune: *„Cine Mă cheamă, ca să-i răspund?"* și așa mai departe.

Al unsprezecelea atribut: mirarea

Mirarea este unul dintre atributele lui Allah afirmate prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

50 Relatat de al-Bukhārī, Cartea rugăciunii de noapte, nr. 1145, și Muslim, Cartea rugăciunii călătorilor, nr. 758.

﴿بَلْ عَجِبْتُ وَيَسْخَرُونَ﴾

„Dar Eu Mă mir, iar ei își bat joc.”[51]
Coran · 37:12

Aceasta este potrivit citirii în care litera tā’ are vocala *u*. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يعجب ربك من الشاب ليست له صبوة

„Domnul tău Se miră de tânărul care nu are înclinare spre necugetare.”

Relatat de Aḥmad. Se află în al-Musnad, 4/151, de la ʿUqba ibn ʿĀmir, ca relatare atribuită Profetului; în lanțul său se află Ibn Lahīʿa.

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării mirării lui Allah. Ea trebuie afirmată fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o mirare reală, care I se cuvine lui Allah. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept răsplătire. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu.

Mirarea este de două feluri. **Primul** provine din faptul că pricinile îi sunt necunoscute celui care se miră, astfel încât el rămâne uimit, socotește lucrul neobișnuit de mare și se miră de el. Acest fel este cu neputință despre Allah, fiindcă nimic nu-I este ascuns. **Al doilea** este pricinuit de abaterea unui lucru de la cele asemenea lui ori de la ceea ce ar trebui să fie, deși cel care se miră cunoaște pricina. Acesta este felul afirmat despre Allah Preaînaltul.

51 Coran, al-Ṣāffāt, 37:12.

Al doisprezecelea atribut: râsul

Râsul este unul dintre atributele lui Allah afirmate prin Sunna și consensul înaintașilor. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يضحك الله إلى رجلين يقتل أحدهما الآخر يدخلان الجنة

„Allah râde de doi bărbați, dintre care unul îl ucide pe celălalt, iar amândoi intră în Paradis."

Continuarea hadithului este:

يقاتل في سبيل الله فيقتل، ثم يتوب الله على القاتل فيستشهد

„Unul luptă pe calea lui Allah și este ucis; apoi Allah primește căința ucigașului, care moare și el martir."

Convenit de al-Bukhārī și Muslim.[52]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării râsului lui Allah. El trebuie afirmat fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este un râs real, care I se cuvine lui Allah Preaînaltul. Cei care neagă atributele l-au interpretat drept răsplată. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu.

52 Relatat de al-Bukhārī, Cartea luptei pe calea lui Allah, nr. 2826, și Muslim, Cartea luptei pe calea lui Allah, nr. 1890.

Al treisprezecelea atribut: înălțarea deasupra Tronului

Înălțarea lui Allah deasupra Tronului este unul dintre atributele Sale afirmate prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿ٱلرَّحۡمَٰنُ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ٱسۡتَوَىٰ﴾

„Cel Milostiv S-a înălțat deasupra Tronului.”[53]
Coran · 20:5

El a pomenit înălțarea Sa deasupra Tronului în șapte locuri din Coran. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إن الله لما قضى الخلق كتب عنده فوق عرشه إن رحمتي سبقت غضبي

„Când Allah a hotărât creația, a scris la El, deasupra Tronului Său: «Milostivirea Mea a precedat mânia Mea.»”

Relatat de al-Bukhārī.[54]
Într-o relatare transmisă de Abū Dāwūd în Sunan, Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إن بعد ما بين سماء إلى سماء إما واحدة أو اثنتان أو ثلاث وسبعون سنة

„Distanța dintre un cer și celălalt este de șaptezeci și unu, șaptezeci și doi ori șaptezeci și trei de ani.”

53 Coran, Ṭā Hā, 20:5.
54 Referința acestui hadith a fost indicată anterior.

Până când a spus despre Tron:

بين أسفله وأعلاه مثل ما بين سماء إلى سماء ثم الله تعالى فوق ذلك

„Între partea sa de jos și cea de sus este o distanță asemenea celei dintre un cer și celălalt, apoi Allah Preaînaltul este deasupra acestora."

L-au transmis și al-Tirmidhī și Ibn Mājah.[55] Există în el un defect la care Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a răspuns în Taḥḍīb Sunan Abī Dāwūd, vol. 7, p. 92–93.

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării înălțării lui Allah deasupra Tronului Său. Ea trebuie afirmată fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o înălțare reală, însemnând a fi deasupra și statornicirea în chipul care I se cuvine lui Allah Preaînaltul. Cei care neagă atributele au interpretat-o drept luarea în stăpânire. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu și adăugăm un al patrulea argument: acest înțeles nu este cunoscut în limba arabă. Un al cincilea argument este că ar implica urmări false, precum aceea că Tronul nu ar fi fost în stăpânirea lui Allah, iar El l-ar fi luat în stăpânire ulterior. În limbajul obișnuit, Tronul este jilțul propriu regelui.

În terminologia revelației, este Tronul măreț deasupra căruia S-a înălțat Cel Milostiv, preamărită fie maiestatea Sa. El este cea mai înaltă și cea mai mare dintre făpturi. Allah l-a descris drept măreț, nobil și glorios.

Scaunul (*Kursī*) este diferit de Tron (*ʿArș*), fiindcă Tronul este cel deasupra căruia S-a înălțat Allah Preaînaltul, iar Scaunul este locul picioarelor Sale. Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus:

55 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea Sunnei, nr. 4723; al-Tirmidhī, Cartea tâlcuirii Coranului, nr. 3320, care l-a apreciat drept bun; Ibn Mājah, Introducere, nr. 193; și Aḥmad, 1/206, 207.

الكرسي موضع القدمين، والعرش لا يقدر أحد قدره

„Scaunul este locul celor două picioare, iar măreția Tronului nu o poate măsura nimeni.”

Al-Ḥākim l-a relatat în al-Mustadrak și a spus: *„Autentic potrivit condițiilor celor doi șeici, însă ei nu l-au transmis.”*[56]

Al paisprezecelea atribut: înălțimea

Înălțimea este unul dintre atributele lui Allah afirmate prin Coran, Sunna și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَهُوَ ٱلْعَلِيُّ ٱلْعَظِيمُ﴾

„El este Cel Preaînalt, Cel Măreț.”[57]
Coran · 2:255

În rugăciune, atunci când se prosterna, Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — spunea:

سبحان ربي الأعلى

„Slavă Domnului meu, Cel Preaînalt!”

Muslim a transmis aceasta din hadithul lui Ḥuḍayfa.[58]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării înălțimii lui Allah. Ea trebuie afirmată fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o înălțime reală, care I se cuvine lui Allah. Ea se împarte în două: **înălțimea atributelor**, adică atributele Celui Preaînalt sunt sublime și nu au niciun neajuns, din niciun punct de vedere; dovada ei este cea arătată mai sus; și **înălțimea ființei**, adică ființa Celui Preaînalt este deasupra

56 Al-Mustadrak de al-Ḥākim, 2/282.
57 Coran, al-Baqara, 2:255.
58 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea rugăciunii călătorilor, nr. 772.

tuturor făpturilor Sale. Pe lângă cele arătate, dovada acesteia o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ءَأَمِنتُم مَّن فِي ٱلسَّمَآءِ﴾

„Sunteți voi la adăpost de Cel din cer?”[59]
Coran · 67:16

Și cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

ربنا الله الذي في السماء تقدس اسمك

„Domnul nostru, Allah, Cel din cer, sfânt este numele Tău!”

Și hadithul continuă. Relatat de Abū Dāwūd.[60] În lanțul său se află Ziyāda ibn Muḥammad, despre care al-Bukhārī a spus: *„Relatările sale sunt respinse.”*
Și întrebarea adresată de Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — roabei:

أين الله؟ قالت: في السماء. قال: أعتقها فإنها مؤمنة

„Unde este Allah?” Ea a răspuns: „În cer.” El a spus: „Elibereaz-o, căci este credincioasă.”

Relatat de Muslim în istorisirea lui Muʿāwiya ibn al-Ḥakam.[61]

59 Coran, al-Mulk, 67:16.

60 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea medicinei, nr. 3892, și Aḥmad, 6/20. Al-Albānī l-a apreciat drept slab.

61 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea moscheilor, nr. 537.

Și cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — către Ḥuṣayn ibn ʿUbayd al-Khuzāʿī, tatăl lui ʿImrān ibn Ḥuṣayn:

اترك الستة، واعبد الذي في السماء

„Lasă-i pe cei șase și adoră-L pe Cel din cer.”

Aceasta este formularea amintită de autor. În al-Iṣāba este menționată, din relatarea lui Ibn Khuzayma despre convertirea sa la islam, într-o altă formulare, care cuprinde confirmarea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — față de spusele lui Ḥuṣayn:

ستة في الأرض وواحداً في السماء

„Șase pe pământ și unul în cer.”[62]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării ființei lui Allah în cer. Acest lucru trebuie afirmat fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Cei care neagă atributele au negat faptul că Allah este, prin ființa Sa, în cer și l-au interpretat în sensul că stăpânirea, autoritatea și cele asemenea acestora se află în cer. Le răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu și printr-un al patrulea argument: stăpânirea și autoritatea lui Allah se află și în cer, și pe pământ. **Al cincilea argument** este dovada rațiunii, deoarece înălțimea este un atribut de desăvârșire. **Al șaselea** este dovada firii înnăscute: făpturile sunt create cu recunoașterea firească a faptului că Allah este în cer.

Ce înseamnă că Allah este în cer

Înțelesul corect al faptului că Allah este în cer este că Allah Preaînaltul este deasupra cerului. Așadar, prepoziția fī (*„în”*) are sensul de ʿalā (*„deasupra”*), fără să exprime cuprinderea într-un loc, deoarece cerul nu Îl cuprinde pe Allah. Sau înseamnă că El

62 Relatat de Ibn Khuzayma în al-Tawḥīd, p. 120–121.

este în înălțime: în acest caz, samāʾ („*cer*”) înseamnă înălțimea, nu cerul zidit.

O precizare

Autorul — Allah să aibă milă de el — a menționat că, potrivit unei relatări din unele cărți vechi, printre semnele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și ale însoțitorilor săi se numără faptul că se prosternează pe pământ și susțin că Dumnezeul lor este în cer. Această relatare nu este autentică: nu are un lanț de transmitere; credința în înălțimea lui Allah și prosternarea înaintea Lui nu sunt specifice numai acestei comunități, iar ceea ce nu îi este specific nu poate constitui un semn al ei; de asemenea, exprimarea prin verbul *„a pretinde”* în această privință nu constituie o laudă, deoarece acest verb este folosit cel mai adesea pentru ceea ce este îndoielnic.

Răspunsul imamului Mālik

Mālik era fiul lui Anas, fiul lui Mālik. Tatăl său nu era Anas ibn Mālik, însoțitorul Profetului, ci altă persoană. Bunicul lui Mālik se număra printre cei de seamă din generația urmașilor însoțitorilor, iar străbunicul său era dintre însoțitori. Mālik s-a născut în anul 93 H, la Medina, și a murit tot acolo, în anul 179 H. El a trăit în vremea generației de după urmașii însoțitorilor.

Mālik a fost întrebat: „Abū ʿAbd Allāh! [Allah spune:]

﴿ٱلرَّحۡمَٰنُ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ٱسۡتَوَىٰ﴾

«Cel Milostiv S-a înălțat deasupra Tronului.»

Coran · 20:5

Cum S-a înălțat?” El — Allah să aibă milă de el — a răspuns: *„Înălțarea nu este necunoscută”*, adică înțelesul ei este cunoscut: a fi deasupra și statornicirea. *„Modalitatea nu poate fi cuprinsă de rațiune”*, adică felul înălțării nu poate fi înțeles prin rațiune, deoarece Allah Preaînaltul este prea măreț și prea înalt pentru ca mințile să poată cuprinde modalitatea atributelor Sale. *„Credința în ea”*, adică în înălțare, *„este obligatorie”*, deoarece ea este

menționată în Carte și în Sunnah. *„Întrebarea despre ea”*, adică despre modalitate, *„este o inovație”*, deoarece o asemenea întrebare nu era pusă în vremea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și a însoțitorilor săi. Apoi a poruncit ca cel care întrebase să fie scos din moschee, temându-se că i-ar putea tulbura pe oameni în credința lor și sancționându-l prin îndepărtarea de la adunările de învățătură.

Al cincisprezecelea atribut: vorbirea

Vorbirea este unul dintre atributele lui Allah, afirmat pentru El prin Carte, Sunnah și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَكَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَىٰ تَكۡلِيمًا﴾

„Și Allah i-a vorbit lui Mūsā în mod nemijlocit.”[63]
Coran · 4:164

Și spune:

﴿مِّنۡهُم مَّن كَلَّمَ ٱللَّهُ﴾

„Printre ei sunt cei cărora Allah le-a vorbit.”[64]
Coran · 2:253

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إذا أراد الله أن يوحي بأمره تكلم بالوحي

„Când Allah voiește să reveleze porunca Sa, El rostește revelația.”

63 Coran, al-Nisā’, 4:164.
64 Coran, al-Baqara, 2:253.

L-au consemnat Ibn Khuzayma, Ibn Jarīr și Ibn Abī Ḥātim.[65]

Înaintașii au fost în consens asupra afirmării vorbirii lui Allah. Ea trebuie afirmată pentru El fără denaturare, negare, precizarea modalității ori egalare cu făpturile. Este o vorbire reală, potrivită lui Allah, legată de voința Sa, alcătuită din litere și sunete care se aud.

Dovada că este legată de voința Sa este cuvântul Celui Preaînalt:

﴿وَلَمَّا جَآءَ مُوسَىٰ لِمِيقَٰتِنَا وَكَلَّمَهُۥ رَبُّهُۥ﴾

„Iar când Mūsā a venit la întâlnirea hotărâtă de Noi și Domnul său i-a vorbit…”[66]

Coran · 7:143

Vorbirea a avut loc după venirea lui Mūsā, ceea ce arată că este legată de voința Celui Preaînalt.

Dovada că este alcătuită din litere este cuvântul Celui Preaînalt:

﴿يَٰمُوسَىٰٓ إِنِّيٓ أَنَا۠ رَبُّكَ﴾

„O, Mūsā! Eu sunt Domnul tău.”[67]

Coran · 20:11–12

Aceste cuvinte sunt alcătuite din litere și sunt vorbirea lui Allah. Dovada că ea are sunet este cuvântul Celui Preaînalt:

﴿وَنَٰدَيْنَٰهُ مِن جَانِبِ ٱلطُّورِ ٱلْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَٰهُ نَجِيًّا﴾

„L-am chemat din partea dreaptă a Muntelui și l-am apropiat, vorbindu-i în taină.”[68]

Coran · 19:52

---

65 Relatat de Ibn Khuzayma în al-Tawḥīd, pp. 95–96; Ibn Jarīr, 22/90; și Abū Dāwūd, Cartea Sunnei, nr. 4738. Al-Albānī l-a declarat autentic.

66 Coran, al-Aʿrāf, 7:143.

67 Coran, Ṭā Hā, 20:11–12.

68 Coran, Maryam, 19:52.

Chemarea și vorbirea în taină nu pot avea loc decât cu sunet. De la ʿAbd Allāh ibn Unays s-a relatat că Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يحشر الله الخلائق فيناديهم بصوت يسمعه من بعد كما يسمعه من قرب: أنا الملك أنا الديان

„Allah va aduna făpturile și le va chema cu un glas pe care cel îndepărtat îl aude la fel ca cel apropiat: «Eu sunt Regele! Eu sunt Judecătorul!»”

Al-Bukhārī l-a menționat fără lanțul complet, folosind o formulare care nu afirmă categoric transmiterea.[69] În Fatḥ al-bārī a spus: autorul l-a consemnat în al-Adab al-mufrad; Aḥmad și Abū Yaʿlā l-au consemnat în Musnad-urile lor și a menționat pentru el alte două căi de transmitere.[70]

Vorbirea lui Allah Preaînaltul este veșnică în privința categoriei sale, iar rostirile sale individuale au loc atunci când El voiește. Faptul că este veșnică în privința categoriei înseamnă că Allah a vorbit dintotdeauna și va vorbi mereu: vorbirea nu a apărut la El după ce nu existase. Faptul că rostirile individuale au loc atunci când El voiește înseamnă că fiecare vorbire a Sa — adică o anumită rostire — are loc la un moment dat, deoarece este legată de voința Sa: ori de câte ori voiește, El rostește ceea ce voiește și cum voiește.

69 Al-Bukhārī l-a menționat fără lanțul complet în Cartea Unicității lui Allah, capitolul despre cuvântul Celui Preaînalt «وَلَا تَنفَعُ ٱلشَّفَـٰعَةُ...» („Iar mijlocirea nu este de folos...”), nr. 32.

70 Al-Adab al-mufrad, p. 970; Musnad Aḥmad, 3/495; și al-Mustadrak al lui al-Ḥākim, 2/437. Al-Albānī l-a declarat autentic în Takhrīj al-Sunna, nr. 514.

Cei care se împotrivesc oamenilor Sunnei în privința vorbirii lui Allah

În privința vorbirii lui Allah, mai multe grupări s-au împotrivit oamenilor Sunnei. Menționăm două dintre ele. **Prima grupare: jahmiții.** Ei au spus: vorbirea nu este unul dintre atributele lui Allah, ci o făptură dintre făpturile Sale, pe care Allah o creează în aer sau în locul din care este auzită. Atribuirea ei lui Allah este atribuirea unei făpturi Creatorului ori una de cinstire, ca în expresiile „cămila lui Allah" și „Casa lui Allah".

Le răspundem astfel: **1.** Această afirmație contrazice consensul înaintașilor. **2.** Ea contrazice rațiunea: vorbirea este atributul celui care vorbește, nu un lucru de sine stătător, despărțit de vorbitor.

3. Mūsā L-a auzit pe Allah spunând:

﴿إِنَّنِيٓ أَنَا ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعۡبُدۡنِي﴾

„Eu sunt Allah! Nu există alt dumnezeu în afară de Mine; așadar, adoră-Mă!"[71]

Coran · 20:14

Este cu neputință ca altcineva decât Allah — Slavă Lui, Preaînaltul — să spună aceasta.

A doua grupare: aṣʿariții. Ei au spus: vorbirea lui Allah este un înțeles care există în El, fără să fie legat de voința Sa; aceste litere și sunete auzite sunt create pentru a exprima înțelesul care există în Allah.

Le răspundem astfel: **1.** Această afirmație contrazice consensul înaintașilor. **2.** Ea contrazice dovezile: acestea arată că vorbirea lui Allah este auzită, iar ceea ce se aude este sunetul; un înțeles lăuntric nu se aude. **3.** Ea contrazice înțelesul obișnuit al vorbirii: vorbirea cunoscută este ceea ce rostește vorbitorul, nu ceea ce ține ascuns în sine.

71 Coran, Ṭā Hā, 20:14.

Comentarii la cuvintele autorului din capitolul despre vorbire

Afirmația sa *„vorbește cu o vorbire veșnică”* înseamnă că aceasta este veșnică în privința categoriei sale, iar rostirile sale individuale au loc atunci când El voiește. Numai acest înțeles este potrivit cu doctrina oamenilor Sunnei și ai comunității, chiar dacă, la prima vedere, exprimarea sa arată că vorbirea ar fi veșnică atât în privința categoriei, cât și a rostirilor individuale. Afirmația sa *„Mūsā a auzit-o fără mijlocitor”* este susținută de cuvântul Celui Preaînalt:

﴿وَأَنَا ٱخْتَرْتُكَ فَٱسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰٓ﴾

„Eu te-am ales; ascultă, așadar, ceea ce se revelează!”[72]

Coran · 20:13

Afirmația sa *„Jibrīl a auzit-o”* este susținută de cuvântul Celui Preaînalt:

﴿قُلْ نَزَّلَهُۥ رُوحُ ٱلْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ﴾

„Spune: «Duhul Sfânt l-a coborât de la Domnul tău.»”[73]

Coran · 16:102

72 Coran, Ṭā Hā, 20:13.

73 Coran, al-Naḥl, 16:102.

Afirmația sa *„și cei cărora El le-a îngăduit dintre îngerii și trimișii Săi”*: în privința îngerilor, Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

ولكن ربنا إذا قضى أمراً سبح حملة العرش، ثم يسبح أهل السماء الذين يلونهم حتى يبلغ التسبيح أهل السماء الدنيا فيقول الذين يلون حملة العرش لحملة العرش: ماذا قال ربكم؟ فيخبرونهم

„Însă, atunci când Domnul nostru hotărăște un lucru, purtătorii Tronului Îi aduc slavă. Apoi Îi aduc slavă locuitorii cerului aflați lângă ei, până când slăvirea ajunge la locuitorii cerului cel mai apropiat. Cei aflați lângă purtătorii Tronului îi întreabă pe aceștia: «Ce a spus Domnul vostru?»[74] *Iar ei îi înștiințează.”*

Relatarea a fost consemnată de Muslim.[75]

În privința trimișilor, s-a dovedit că Allah i-a vorbit lui Muḥammad — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — în noaptea înălțării la cer.

74 Coran, Saba’, 34:23.

75 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea Medicinei, nr. 2229.

Afirmația sa *„El — Slavă Lui — le vorbește credincioșilor, iar ei Îi vorbesc Lui”* este susținută de relatarea lui Abū Saʿīd al-Khudrī, potrivit căreia Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يقول الله لأهل الجنة: يا أهل الجنة، فيقولون: لبيك ربنا وسعديك

„Allah le spune locuitorilor Paradisului: «O, locuitori ai Paradisului!» Ei răspund: «Răspundem chemării Tale, Domnul nostru, și Îți stăm la dispoziție!»”

Relatare consemnată de al-Bukhārī și Muslim.[76]
Afirmația sa *„El le îngăduie să Îl viziteze, iar ei Îl vizitează”* este susținută de relatarea lui Abū Hurayra, potrivit căreia Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إن أهل الجنة إذا دخلوا فيها نزلوا بفضل أعمالهم ثم يؤذن لهم في مقدار يوم الجمعة من أيام الدنيا فيزورون ربهم

„Când locuitorii Paradisului vor intra în el, vor fi așezați potrivit faptelor lor. Apoi li se va îngădui, într-un răstimp corespunzător zilei de vineri dintre zilele acestei lumi, să Îl viziteze pe Domnul lor.”

Ibn Mājah și al-Tirmiḏī l-au relatat, iar acesta din urmă a spus: *„Este gharīb.”*[77] Al-Albānī l-a declarat slab.

---

76 Al-Bukhārī l-a relatat cu formularea «يقول الله تعالى :يا آدم فيقول: لبيك وسعديك …» („Allah Preaînaltul spune: «O, Ādam!» El răspunde: «Răspund chemării Tale și Îți stau la dispoziție!…»”), Cartea Relatărilor despre Profeți, nr. 3348; și Muslim, Cartea Credinței, nr. 222.

77 Relatat de al-Tirmiḏī, Cartea Descrierii Paradisului, nr. 2549; și Ibn Mājah, Cartea Ascezei, nr. 4336.

Afirmația sa *„Ibn Masʿūd a spus”*:

إذا تكلم الله بالوحي سمع صوته أهل السماء

„Când Allah rostește revelația, locuitorii cerului aud glasul Său.”

„Aceasta s-a relatat și de la Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.” Nu am găsit relatarea lui Ibn Masʿūd cu această formulare. Ibn Khuzayma a menționat în Cartea Unicității lui Allah căile ei de transmitere, cu mai multe formulări, printre care:

سمع أهل السموات للسموات صلصلة

„Locuitorii cerurilor aud în ceruri un sunet răsunător.”

În ce privește relatarea atribuită Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — ea provine din hadithul lui al-Nawwās ibn Samʿān:

إذا أراد الله أن يوحي بأمره تكلم بالوحي فإذا تكلم أخذت السموات منه رجفة، أو قال رعدة شديدة من خوف الله، فإذا سمع ذلك أهل السموات صعقوا

„Când Allah voiește să reveleze porunca Sa, El rostește revelația. Când vorbește, cerurile sunt cuprinse de un cutremur — sau a spus: de un tremur puternic — din teamă de Allah. Când locuitorii cerurilor aud aceasta, cad fără cunoștință...”[78]

L-au relatat Ibn Khuzayma și Ibn Abī Ḥātim.[79]

78 Referința acestei relatări a fost indicată anterior.

79 Precizare: întâmplarea menționată de autor despre Mūsā — pacea fie asupra lui — în noaptea în care a văzut focul nu are un lanț de transmitere dovedit. Neautenticitatea ei este vădită, deoarece textele autentice nu Îl descriu pe Allah ca fiind la dreapta și la stânga. Allah știe cel mai bine.

3 Coranul, vorbirea lui Allah

Nobilul Coran face parte din vorbirea lui Allah Preaînaltul. Este coborât prin revelație, nu este creat. De la El a pornit și la El se va întoarce. Este vorbirea lui Allah atât în literele sale, cât și în înțelesurile sale. Dovada că face parte din vorbirea lui Allah este cuvântul Celui Preaînalt:

﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ٱسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلَٰمَ ٱللَّهِ﴾

„Iar dacă vreunul dintre politeiști îți cere adăpost, oferă-i adăpost până când va auzi vorbirea lui Allah.”[80]

Coran · 9:6

Adică: Coranul. Dovada că este coborât prin revelație este cuvântul Celui Preaînalt:

﴿تَبَارَكَ ٱلَّذِى نَزَّلَ ٱلْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِۦ﴾

„Binecuvântat este Cel care a coborât deosebitorul asupra robului Său!”[81]

Coran · 25:1

80 Coran, al-Tawba, 9:6.

81 Coran, al-Furqān, 25:1.

Dovada că nu este creat este cuvântul Celui Preaînalt:

﴿أَلَا لَهُ ٱلْخَلْقُ وَٱلْأَمْرُ﴾

„Ale Lui sunt creația și porunca!”[82]
Coran · 7:54

Așadar, El a deosebit porunca de creație. Coranul face parte din poruncă, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا﴾

„Astfel ți-am revelat un duh din porunca Noastră.”[83]
Coran · 42:52

﴿ذَٰلِكَ أَمْرُ ٱللَّهِ أَنزَلَهُۥٓ إِلَيْكُمْ﴾

„Aceasta este porunca lui Allah, pe care El a coborât-o către voi.”[84]
Coran · 65:5

De asemenea, vorbirea lui Allah este unul dintre atributele Sale, iar atributele Sale nu sunt create. Dovada că de la El a pornit este faptul că Allah Și-a atribuit-o; vorbirea nu este atribuită decât celui care a rostit-o primul.

Dovada că la El se va întoarce este ceea ce apare în unele relatări: la sfârșitul vremurilor va fi ridicat din exemplarele scrise și din piepturile oamenilor.[85]

---

82 Coran, al-Aʿrāf, 7:54.

83 Coran, al-Șūrā, 42:52.

84 Coran, al-Ṭalāq, 65:5.

85 Așa cum apare în relatarea lui Ḥuḏayfa atribuită Profetului: «وليسرى على كتاب الله عز وجل في ليلة فلا يبقى في الأرض منه آية» („Cartea lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, va fi luată într-o singură noapte, astfel încât nu va mai rămâne pe pământ niciun verset din ea.”). Relatat de Ibn Mājah, Cartea Încercărilor, nr. 4049. Al-Albānī l-a declarat autentic.

Coranul este alcătuit din litere și cuvinte

Coranul este alcătuit din litere și cuvinte. Autorul — Allah să aibă milă de el — a menționat opt dovezi în această privință.

1. Necredincioșii au spus că este poezie. Numai ceva alcătuit din litere și cuvinte poate fi numit astfel.

2. Allah i-a provocat pe cei care îl tăgăduiesc să aducă ceva asemenea lui. Dacă nu ar fi alcătuit din litere și cuvinte, provocarea nu ar avea sens, deoarece o provocare se poate face numai printr-un lucru cunoscut, a cărui natură este înțeleasă.

3. Allah a arătat că li se recită Coranul:

﴿وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَاتُنَا بَيِّنَٰتٍ قَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَآءَنَا ٱئْتِ بِقُرْءَانٍ غَيْرِ هَٰذَآ أَوْ بَدِّلْهُ﴾

„Când li se recită versetele Noastre limpezi, cei care nu nădăjduiesc să Ne întâlnească spun: «Adu un alt Coran decât acesta sau schimbă-l!»”[86]

Coran · 10:15

Numai ceea ce este alcătuit din litere și cuvinte poate fi recitat.

4. Allah a arătat că este păstrat în piepturile oamenilor învățați și scris în Tabla Păstrată:

﴿بَلْ هُوَ ءَايَٰتٌۢ بَيِّنَٰتٌ فِى صُدُورِ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ﴾

„Dimpotrivă, el este semne limpezi în piepturile celor cărora li s-a dăruit cunoașterea.”[87]

Coran · 29:49

86 Coran, Yūnus, 10:15.

87 Coran, al-ʿAnkabūt, 29:49.

﴿إِنَّهُۥ لَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ فِى كِتَٰبٍ مَّكْنُونٍ لَّا يَمَسُّهُۥٓ إِلَّا ٱلْمُطَهَّرُونَ﴾

„El este, într-adevăr, un Coran nobil, într-o Carte bine păstrată, pe care nu o ating decât cei curățiți.”[88]

Coran · 56:77–79

Numai ceea ce este alcătuit din litere și cuvinte poate fi memorat și scris. **5.** Cuvântul Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

من قرأ القرآن فأعربه فله بكل حرف منه عشر حسنات، ومن قرأه ولحن فيه فله بكل حرف حسنة

„Cel care citește Coranul rostindu-l corect are, pentru fiecare literă din el, zece fapte bune; iar cel care îl citește greșind rostirea are, pentru fiecare literă, o faptă bună.”

Autorul l-a declarat autentic, fără să îl atribuie unei culegeri. Nu am găsit pe cineva care să îl fi consemnat.[89]

6. Cuvintele lui Abū Bakr și ʿUmar:

إعراب القرآن أحب إلينا من حفظ بعض حروفه

„Rostirea corectă a Coranului ne este mai dragă decât memorarea unora dintre literele sale.”

7. Cuvintele lui ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el:

88 Coran, al-Wāqiʿa, 56:77–79.

89 Al-Hayṯamī a spus în Majmaʿ al-zawāʾid, 7/163: „L-a consemnat al-Ṭabarānī în al-Awsaṭ.” El l-a declarat slab.

من كفر بحرف منه فقد كفر به كله

„Cine tăgăduiește o literă din el l-a tăgăduit în întregime."

8. Consensul musulmanilor — așa cum l-a transmis autorul — că acela care tăgăduiește o sură, un verset, un cuvânt ori o literă din el asupra căreia există consens este necredincios. Coranul are 114 sure, dintre care 29 încep cu literele separate.

Însușirile Coranului

Allah a descris Nobilul Coran prin multe însușiri mărețe. Autorul a menționat dintre ele următoarele. **1.** Este Cartea limpede a lui Allah, adică face cunoscute judecățile și relatările pe care le cuprinde. **2.** Este funia trainică a lui Allah, adică legământul puternic pe care Allah l-a făcut un mijloc de a ajunge la El și de a dobândi cinstirea Sa.

3. Este alcătuit din sure bine întocmite, adică este împărțit în sure, fiecare fiind deosebită de celelalte. „Bine întocmite" înseamnă desăvârșite, ferite de neajuns și contradicție. **4.** Este alcătuit din semne limpezi, adică dovezi vădite ale unicității lui Allah, ale desăvârșirii atributelor Sale și ale bunătății Legii Sale.

5. Cuprinde texte cu înțeles limpede și texte al căror înțeles poate fi neclar. Textul cu înțeles limpede este cel al cărui sens este clar, iar textul neclar este cel al cărui sens nu este evident. Aceasta nu contrazice cele spuse anterior la punctul 3: acolo, buna întocmire înseamnă desăvârșirea și ferirea de neajuns și contradicție, iar aici înseamnă claritatea sensului. Când raportăm textul neclar la cel limpede, totul devine limpede.

6. Este adevăr la care falsitatea nu poate ajunge din nicio direcție:

﴿لَّا يَأْتِيهِ ٱلْبَـٰطِلُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِۦ ۖ تَنزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ﴾

„Falsitatea nu poate ajunge la el nici dinaintea sa, nici din urma sa: este o revelație de la Cel Înțelept, Vrednic de Laudă.”[90]

Coran · 41:42

7. Este nevinovat de învinuirea adusă de tăgăduitori că ar fi poezie:

﴿وَمَا عَلَّمْنَـٰهُ ٱلشِّعْرَ وَمَا يَنۢبَغِى لَهُۥٓ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْءَانٌ مُّبِينٌ﴾

„Noi nu l-am învățat poezia și nici nu i se cuvine. Acesta nu este decât o amintire și un Coran limpede.”[91]

Coran · 36:69

Și de afirmația unora dintre ei:

﴿إِنْ هَـٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ يُؤْثَرُ﴾

„Aceasta nu este decât o vrajă transmisă de la alții.”[92]

Coran · 74:24

90 Coran, Fuṣṣilat, 41:42.

91 Coran, Yā Sīn, 36:69.

92 Coran, al-Muddaṯṯir, 74:24.

﴿إِنْ هَٰذَآ إِلَّا قَوْلُ ٱلْبَشَرِ﴾

„Aceasta nu este decât vorbirea unui om.”[93]

Coran · 74:25

Allah l-a amenințat pe cel care a spus aceasta:

﴿سَأُصْلِيهِ سَقَرَ﴾

„Îl voi arde în Saqar!”[94]

Coran · 74:26

8. Este un miracol: nimeni nu poate aduce ceva asemenea lui, chiar dacă alții l-ar ajuta:

﴿قُل لَّئِنِ ٱجْتَمَعَتِ ٱلْإِنسُ وَٱلْجِنُّ عَلَىٰٓ أَن يَأْتُوا۟ بِمِثْلِ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِۦ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾

„Spune: «Dacă oamenii și djinnii s-ar aduna ca să aducă ceva asemenea acestui Coran, nu ar aduce nimic asemenea lui, chiar dacă s-ar ajuta unii pe alții.»”[95]

Coran · 17:88

93 Coran, al-Muddaṯṯir, 74:25.

94 Coran, al-Muddaṯṯir, 74:26.

95 Coran, al-Isrāʾ, 17:88.

4 Vederea lui Allah în Viața de Apoi

Vederea lui Allah în această lume este cu neputință, potrivit cuvântului Celui Preaînalt adresat lui Mūsā, când acesta a cerut să Îl vadă pe Allah:

﴿لَن تَرَىٰنِى﴾

„Nu Mă vei vedea."[96]

Coran · 7:143

Vederea lui Allah în Viața de Apoi este dovedită prin Carte, Sunnah și consensul înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾

„În Ziua aceea, unele chipuri vor fi luminoase, privind către Domnul lor."[97]

Coran · 75:22–23

Și spune:

﴿كَلَّآ إِنَّهُمْ عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوبُونَ﴾

„Nicidecum! În Ziua aceea, ei vor fi împiedicați să Îl vadă pe Domnul lor."[98]

Coran · 83:15

96 Coran, al-Aʿrāf, 7:143.
97 Coran, al-Qiyāma, 75:22–23.
98 Coran, al-Muṭaffifīn, 83:15.

Faptul că nelegiuiții sunt împiedicați să Îl vadă arată că oamenii drepți Îl vor vedea; altminteri, între ei nu ar mai fi nicio deosebire. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إنكم سترون ربكم كما ترون القمر لا تضامون في رؤيته

„Îl veți vedea pe Domnul vostru așa cum vedeți luna, fără să întâmpinați greutăți în vederea Lui."[99]

Aici, vederea este comparată cu vederea, nu Cel văzut cu ceea ce este văzut. Căci Allah:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ﴾

„Nimic nu este asemenea Lui."
Coran · 42:11

El nu are niciun seamăn și niciun egal. Înaintașii au fost în consens că oamenii credincioși Îl vor vedea pe Allah Preaînaltul, spre deosebire de necredincioși, potrivit dovezii celui de-al doilea verset. Ei Îl vor vedea pe Allah Preaînaltul în locurile adunării din Ziua Învierii și după intrarea în Paradis, așa cum voiește Allah Preaînaltul.

Este o vedere reală, potrivită lui Allah. Cei care neagă atributele au interpretat-o ca însemnând vederea răsplății lui Allah sau cunoașterea și certitudinea. Primei interpretări îi răspundem prin cele arătate la al patrulea principiu. Celei de-a doua îi răspundem tot prin acestea, precum și printr-un al patrulea argument: oamenii drepți au deja cunoaștere și certitudine în această lume, iar nelegiuiții le vor avea în Viața de Apoi.

99 Relatat de al-Bukhārī, Cartea Timpurilor Rugăciunii, nr. 573; și Muslim, Cartea Moscheilor, nr. 633.

5 Credința în destin

Printre atributele lui Allah Preaînaltul se numără faptul că El înfăptuiește tot ceea ce voiește, așa cum a spus Cel Preaînalt:

﴿إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ﴾

„Domnul tău înfăptuiește tot ceea ce voiește."[100]
Coran · 11:107

Nimic nu iese de sub voința și autoritatea Sa și nimic nu se întâmplă decât prin hotărârea și rânduirea Sa. În mâna Sa se află stăpânirea cerurilor și a pământului. Îl călăuzește pe cine voiește prin mila Sa și îl lasă să rătăcească pe cine voiește prin înțelepciunea Sa. El nu este întrebat despre ceea ce face, datorită desăvârșirii înțelepciunii și autorității Sale, dar ei sunt întrebați, deoarece sunt robi aflați sub stăpânirea și judecata Lui.
Credința în destin este obligatorie și constituie unul dintre cei șase stâlpi ai credinței, potrivit cuvântului Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

الإيمان أن تؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر والقدر خيره وشره

„Credința înseamnă să crezi în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în trimișii Săi, în Ziua de Apoi și în destin, cu binele și răul său."

Relatat de Muslim și de alții.[101]

100 Coran, Hūd, 11:107.
101 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea Credinței, nr. 8.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a mai spus:

آمنت بالقدر خيره وشره وحلوه ومره

„Cred în destin, cu binele și răul său, cu dulcele și amarul său."[102]

Binele și răul sunt privite prin prisma urmărilor, iar dulcele și amarul, prin prisma momentului în care lucrul se petrece. Binele destinului este ceea ce aduce folos, iar răul său, ceea ce aduce pagubă ori suferință.
Binele și răul se raportează la lucrul rânduit și la urmările sale. Unele lucruri rânduite sunt bune, precum faptele de ascultare, sănătatea și îndestularea; altele sunt rele, precum păcatele, boala și sărăcia. În privința faptei lui Allah însă, nu se spune că este rea, deoarece Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus în invocația de qunūt pe care i-a predat-o lui al-Ḥasan ibn ʿAlī:

وقني شر ما قضيت

„Și păzește-mă de răul celor pe care le-ai hotărât."[103]

El a atribuit răul celor hotărâte de Allah, nu hotărârii Sale.
Credința în destin nu este deplină decât prin patru lucruri.[104]

Primul: credința că Allah cunoaște dinainte tot ceea ce va fi, atât în ansamblu, cât și în amănunt, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

---

102 Relatat de al-Ḥākim în Maʿrifat ʿulūm al-ḥadīṯ (31, 32).

103 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea Rugăciunii Witr, nr. 1425; al-Tirmiḏī, Cartea Rugăciunii, nr. 464; și al-Nasāʾī, Cartea Rugăciunii de Noapte, nr. 1745.

104 Cineva a adunat aceste patru lucruri într-un vers: «علم كتابة مولانا مشيئته / كذلك خلق وإيجاد تكوين» — „Cunoașterea, scrierea Stăpânului nostru, voința Sa; de asemenea, crearea, aducerea la existență și întocmirea."

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ
فِى كِتَٰبٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ﴾

„Oare nu știi că Allah cunoaște tot ce este în cer și pe pământ? Toate acestea sunt într-o Carte; aceasta Îi este ușor lui Allah.”[105]

Coran · 22:70

Al doilea: Allah a scris în Tabla Păstrată măsurile tuturor lucrurilor, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

﴿مَآ أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فِىٓ أَنفُسِكُمْ إِلَّا
فِى كِتَٰبٍ مِّن قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَآ﴾

„Nicio nenorocire nu se abate asupra pământului și nici asupra voastră fără să fie într-o Carte, înainte de a o aduce Noi la existență.”[106]

Coran · 57:22

Adică înainte să creăm făpturile. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إن الله قدر مقادير الخلق قبل أن يخلق السموات
والأرض بخمسين ألف سنة

„Allah a rânduit măsurile făpturilor cu cincizeci de mii de ani înainte de a crea cerurile și pământul.”

105 Coran, al-Ḥajj, 22:70.

106 Coran, al-Ḥadīd, 57:22.

Relatat de Muslim.[107]

Al treilea: nimic nu se petrece în ceruri și pe pământ decât prin voința lui Allah, care se desfășoară între milă și înțelepciune. El îl călăuzește pe cine voiește prin mila Sa și îl lasă să rătăcească pe cine voiește prin înțelepciunea Sa. El nu este întrebat despre ceea ce face, datorită desăvârșirii înțelepciunii și autorității Sale, dar ei sunt întrebați. Tot ceea ce se petrece corespunde cunoașterii Sale anterioare și celor pe care le-a scris în Tabla Păstrată, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَٰهُ بِقَدَرٍ﴾

„Noi am creat fiecare lucru potrivit unei rânduieli."[108]

Coran · 54:49

﴿فَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يَهْدِيَهُۥ يَشْرَحْ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ ۖ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا﴾

„Aceluia pe care Allah voiește să-l călăuzească îi deschide pieptul pentru islam, iar aceluia pe care voiește să-l lase să rătăcească îi face pieptul strâmt și apăsat."[109]

Coran · 6:125

Astfel, El a afirmat că atât călăuzirea, cât și rătăcirea au loc prin voința Sa. **Al patrulea:** tot ceea ce există în ceruri și pe pământ este creat de Allah Preaînaltul. Nu există alt creator și nici alt stăpân în afară de El, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

107 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea Destinului, nr. 2653.

108 Coran, al-Qamar, 54:49.

109 Coran, al-Anʿām, 6:125.

﴿وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُۥ تَقْدِيرًا﴾

„El a creat fiecare lucru și l-a rânduit după măsură.”[110]
Coran · 25:2

Și a spus, prin cuvintele lui Ibrāhīm:

﴿وَٱللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾

„Allah v-a creat pe voi și ceea ce faceți.”[111]
Coran · 37:96

Destinul nu este un argument pentru săvârșirea păcatului
Toate faptele robilor, atât cele de ascultare, cât și păcatele, sunt create de Allah, așa cum s-a arătat. Aceasta nu îi oferă însă păcătosului un argument pentru săvârșirea păcatului. Există multe dovezi, printre care următoarele. **1.** Allah i-a atribuit robului fapta sa și a făcut-o un câștig al lui, spunând:

﴿ٱلْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ﴾

„Astăzi fiecare suflet va fi răsplătit pentru ceea ce a câștigat.”[112]
Coran · 40:17

Dacă nu ar fi avut alegere și putere asupra faptei, aceasta nu i-ar fi fost atribuită. **2.** Allah i-a poruncit robului și i-a interzis, impunându-i numai ceea ce poate împlini, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

110 Coran, al-Furqān, 25:2.
111 Coran, al-Ṣāffāt, 37:96.
112 Coran, Ghāfir, 40:17.

﴿لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

„Allah nu împovărează niciun suflet decât potrivit puterii sale."[113]

Coran · 2:286

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

„Temeți-vă de Allah cât puteți!"[114]

Coran · 64:16

Dacă ar fi fost silit să facă fapta, nu ar fi avut puterea nici să o săvârșească, nici să se abțină de la ea, deoarece cel constrâns nu se poate elibera de constrângere.

3. Fiecare cunoaște deosebirea dintre o faptă făcută prin alegere și una făcută sub constrângere; de cea dintâi se poate abține. **4.** Înainte să săvârșească păcatul, păcătosul nu știe ce i-a fost rânduit și are puterea să îl săvârșească sau să îl lase. Cum să urmeze calea greșită, invocând un destin pe care nu îl cunoaște?! Nu ar fi mai potrivit să urmeze calea corectă și să spună: „Aceasta mi-a fost rânduită"?!

5. Allah a arătat că i-a trimis pe trimiși pentru a înlătura pretextul:

﴿لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةٌۢ بَعْدَ ٱلرُّسُلِ﴾

„Pentru ca oamenii să nu mai aibă niciun argument împotriva lui Allah după trimiterea mesagerilor."[115]

Coran · 4:165

Dacă destinul ar constitui un argument pentru păcătos, acesta nu ar fi fost înlăturat prin trimiterea mesagerilor.

113 Coran, al-Baqara, 2:286.

114 Coran, al-Taghābun, 64:16.

115 Coran, al-Nisāʾ, 4:165.

Împăcarea faptului că Allah creează fapta robului cu faptul că robul o dobândește

Din cele arătate ai aflat că fapta robului este creată de Allah și că robul o dobândește: el este răsplătit pentru bine cu mai bine, iar pentru rău, cu ceea ce îi corespunde. Cum împăcăm aceste două lucruri? Faptul că fapta robului este creată de Allah Preaînaltul are două explicații. **Prima:** fapta robului este unul dintre atributele sale, iar robul și atributele sale sunt create de Allah Preaînaltul.

A doua: fapta robului izvorăște dintr-o voință a inimii și dintr-o putere a trupului; fără ele, nu ar avea loc. Allah Preaînaltul este Cel care a creat această voință și această putere, iar Cel care creează cauza creează și efectul. Prin urmare, raportarea faptei robului la crearea ei de către Allah este raportarea unui efect la cauza sa, nu a unei acțiuni îndeplinite nemijlocit, deoarece robul este cel care o îndeplinește efectiv. De aceea, fapta i-a fost atribuită lui ca dobândire și săvârșire, iar lui Allah, ca creare și rânduire. Fiecare dintre cele două atribuiri privește alt aspect. Allah știe cel mai bine.

Cei care se abat de la adevăr în privința hotărârii și destinului și răspunsul dat lor

Cei care se abat de la adevăr în privința hotărârii și destinului sunt două grupări. **Prima grupare: jabriții.** Ei spun că robul este constrâns să facă ceea ce face și că nu are nicio alegere. Le răspundem prin două argumente. **1.** Allah i-a atribuit omului fapta sa și a făcut-o un câștig pentru care este pedepsit ori răsplătit. Dacă ar fi constrâns, atribuirea nu ar fi corectă, iar pedepsirea lui ar fi o nedreptate.

2. Fiecare cunoaște deosebirea dintre fapta făcută prin alegere și cea involuntară, atât în realitate, cât și în judecarea ei. Dacă cineva l-ar agresa pe altul și ar pretinde că a fost constrâns să o facă prin hotărârea și destinul lui Allah, afirmația i-ar fi socotită o nechibzuință potrivnică unui adevăr evident.

A doua grupare: qadariții. Ei spun că robul este independent în fapta sa și că Allah nu are în aceasta nici voință, nici putere și nici creare. Le răspundem prin două argumente. **1.** Aceasta contrazice cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖ﴾

„Allah este Creatorul tuturor lucrurilor."[116]
Coran · 39:62

﴿وَٱللَّهُ خَلَقَكُمۡ وَمَا تَعۡمَلُونَ﴾

„Allah v-a creat pe voi și ceea ce faceți."[117]
Coran · 37:96

2. Allah este Stăpânul cerurilor și al pământului. Cum ar putea să se afle în stăpânirea Sa ceva care nu este legat de voința și crearea Sa?!

Cele două feluri ale voinței și deosebirea dintre ele

Voința lui Allah este de două feluri: voința ce ține de rânduiala creației și voința ce ține de Lege. **Voința ce ține de rânduiala creației** are înțelesul voinței prin care El hotărăște ceea ce se petrece, ca în cuvântul Celui Preaînalt:

116 Coran, al-Zumar, 39:62.
117 Coran, al-Ṣāffāt, 37:96.

﴿فَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يَهْدِيَهُۥ يَشْرَحْ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ ۖ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا﴾

„Aceluia pe care Allah voiește să-l călăuzească îi deschide pieptul pentru islam, iar aceluia pe care voiește să-l lase să rătăcească îi face pieptul strâmt și apăsat.”[118]

Coran · 6:125

Voința ce ține de Lege are înțelesul iubirii, ca în cuvântul Celui Preaînalt:

﴿وَٱللَّهُ يُرِيدُ أَن يَتُوبَ عَلَيْكُمْ﴾

„Allah voiește să primească pocăința voastră.”[119]

Coran · 4:27

Deosebirea dintre ele este că voința ce ține de rânduiala creației presupune în mod necesar împlinirea celor voite, fără ca ele să fie neapărat iubite de Allah. Voința ce ține de Lege presupune în mod necesar ca lucrul voit să fie iubit de Allah, fără ca el să se împlinească neapărat.

118 Coran, al-Anʿām, 6:125.

119 Coran, al-Nisāʾ, 4:27.

6 Credința

În limbă, credința înseamnă a socoti ceva adevărat. În terminologia religioasă, ea înseamnă rostire cu limba, faptă cu mădularele și convingere în inimă. Un exemplu de rostire este:

لا إله إلا الله

„Nu există alt dumnezeu demn de adorare în afară de Allah."

Un exemplu de faptă este plecăciunea din rugăciune. Un exemplu de convingere este credința în Allah, în îngerii Săi și în celelalte lucruri în care trebuie să credem. Dovada că aceasta este credința este cuvântul Celui Preaînalt:

﴿وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ
وَيُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُواْ ٱلزَّكَوٰةَۚ وَذَٰلِكَ دِينُ ٱلۡقَيِّمَةِ﴾

„Nu li s-a poruncit decât să Îl adore pe Allah, dăruindu-I numai Lui credința, ca oameni care se îndreaptă spre adevăr, să împlinească rugăciunea și să dea zakāt. Aceasta este religia cea dreaptă."[120]

Coran · 98:5

120 Coran, al-Bayyina, 98:5.

Astfel, El a inclus sinceritatea, rugăciunea și zakāt-ul în religie. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

الإيمان بضع وسبعون شعبة، أعلاها شهادة أن لا إله إلا الله وأدناها إماطة الأذى عن الطريق

„Credința are peste șaptezeci de ramuri. Cea mai înaltă este mărturisirea că nu există alt dumnezeu demn de adorare în afară de Allah, iar cea mai de jos este îndepărtarea unui lucru vătămător de pe drum.”

Muslim l-a relatat cu formularea «فأفضلها قول لا إله إلا الله» — *„cea mai bună dintre ele este rostirea «Nu există alt dumnezeu demn de adorare în afară de Allah»”*, iar forma de bază se află în cele două Ṣaḥīḥ-uri.[121]

Credința crește prin ascultare și scade prin păcat, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿فَزَادَهُمْ إِيمَٰنًا﴾

„Și aceasta le-a sporit credința.”[122]

Coran · 3:173

﴿لِيَزْدَادُوٓاْ إِيمَٰنًا مَّعَ إِيمَٰنِهِمْ﴾

„Pentru ca ei să adauge credință la credința lor.”[123]

Coran · 48:4

121 Relatat de Muslim, Cartea Credinței, nr. 35; și, pe scurt, de al-Bukhārī, cu formularea «والحياء شعبة من الإيمان ،الإيمان بضع وستون شعبة» („Credința are peste șaizeci de ramuri, iar pudoarea este o ramură a credinței”), Cartea Credinței, nr. 9.

122 Coran, Āl ʿImrān, 3:173.

123 Coran, al-Fatḥ, 48:4.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يخرج من النار من قال: لا إله إلا الله وفي قلبه مثقال برة، أو خردلة، أو ذرة من إيمان

„Va ieși din Foc cel care a spus «Nu există alt dumnezeu demn de adorare în afară de Allah» și are în inimă credință cât greutatea unui bob de grâu, a unei semințe de muștar ori a unui fir de praf."

Al-Bukhārī l-a relatat cu o formulare asemănătoare.[124]

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a arătat astfel că există trepte ale credinței. Dacă sporirea ei este dovedită, este dovedită și scăderea ei, deoarece sporirea presupune că acela căruia i se adaugă ceva are mai puțin decât cel care are mai mult.

124 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea Credinței, nr. 44; relatat și de Muslim, Cartea Credinței, nr. 193.

7 Lucrurile cunoscute prin revelație

Lucrurile cunoscute prin revelație sunt toate cele dovedite prin ceea ce s-a transmis, adică pe calea Legii, în care rațiunea nu are un rol independent. Toate relatările autentice de la Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — sunt adevărate și trebuie crezute, fie că le-am văzut prin simțurile noastre, fie că ne sunt ascunse, fie că le-am cuprins cu mintea, fie că nu le-am cuprins, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

﴿إِنَّآ أَرۡسَلۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ بَشِيرٗا وَنَذِيرٗاۖ وَلَا تُسۡـَٔلُ عَنۡ أَصۡحَٰبِ ٱلۡجَحِيمِ﴾

„Noi te-am trimis cu adevărul, ca vestitor de bine și prevenitor; tu nu vei fi întrebat despre locuitorii Iadului.”[125]

Coran · 2:119

Autorul a menționat mai multe asemenea lucruri.

125 Coran, al-Baqara, 2:119.

Primul lucru: călătoria de noapte și înălțarea la cer

În limbă, isrāʾ înseamnă a duce pe cineva noaptea; s-a mai spus că are sensul de *„a călători noaptea”*. În Lege, înseamnă că Jibrīl l-a dus pe Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — de la Mecca la Bayt al-Maqdis, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

﴿سُبْحَٰنَ ٱلَّذِىٓ أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِۦ لَيْلًا مِّنَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ إِلَى ٱلْمَسْجِدِ ٱلْأَقْصَا﴾

„Slavă Celui care l-a dus pe robul Său noaptea, de la Moscheea cea Sfântă la Moscheea cea Îndepărtată!”[126]

Coran · 17:1

În limbă, miʿrāj înseamnă mijlocul prin care se urcă, adică o scară. În Lege, înseamnă scara prin care Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a fost înălțat de la pământ la cer, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿وَٱلنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ﴾

„Pe steaua când apune! Tovarășul vostru nu a rătăcit și nici nu s-a abătut.”[127]

Coran · 53:1–2

Până la cuvintele Sale:

﴿لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ ءَايَٰتِ رَبِّهِ ٱلْكُبْرَىٰ﴾

„El a văzut unele dintre semnele cele mai mari ale Domnului său.”[128]

Coran · 53:18

126 Coran, al-Isrāʾ, 17:1.
127 Coran, al-Najm, 53:1–2.
128 Coran, al-Najm, 53:18.

Potrivit majorității învățaților, cele două s-au petrecut în aceeași noapte. Învățații au păreri diferite despre data lor. Printr-un lanț întrerupt, de la Ibn ʿAbbās și Jābir — Allah să fie mulțumit de ei — s-a relatat că a fost în noaptea de luni, 12 Rabīʿ al-awwal, fără să precizeze anul. A relatat-o Ibn Abī Șayba.

De la al-Zuhrī și ʿUrwa s-a relatat că a fost cu un an înainte de emigrare. Al-Bayhaqī a consemnat aceasta; în acest caz, ar fi fost în Rabīʿ al-awwal, însă ei nu au precizat noaptea. Ibn Saʿd și alții au spus același lucru, iar al-Nawawī l-a afirmat categoric. De la al-Suddī s-a relatat că a fost cu șaisprezece luni înainte de emigrare. Al-Ḥākim a relatat aceasta; în acest caz, ar fi fost în Ḏū al-qaʿda. S-a mai spus: cu trei ani înainte de emigrare; s-a mai spus: cu cinci; și s-a mai spus: cu șase.

S-a petrecut în stare de veghe, nu în vis, deoarece qurayșiții l-au socotit un lucru nemaiauzit și l-au tăgăduit. Dacă ar fi fost un vis, nu l-ar fi tăgăduit, căci visele nu sunt tăgăduite.

Relatarea sa este că Jibrīl a primit de la Allah porunca să îl ducă pe Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — pe al-Burāq până la Bayt al-Maqdis, apoi să îl înalțe la cerurile de sus, cer după cer. A ajuns până într-un loc în care a auzit scârțâitul condeielor. Allah i-a făcut obligatorii cele cinci rugăciuni; i s-au arătat Paradisul și Focul, s-a întâlnit cu nobilii profeți și i-a condus în rugăciune. Apoi s-a întors la Mecca și le-a povestit oamenilor ceea ce văzuse. Necredincioșii l-au socotit mincinos, credincioșii l-au crezut, iar alții au șovăit în privința lui.

Al doilea lucru: venirea îngerului morții la Mūsā

جاء ملك الموت بصورة إنسان إلى نبي الله موسى عليه الصلاة والسلام ليقبض روحه، فلطمه موسى ففقأ عينه، فرجع الملك إلى الله وقال: أرسلتني إلى عبد لا يريد

الموت. فرد الله عليه عينه وقال: ارجع إليه، وقل له يضع يده على متن ثور فله بما غطت يده بكل شعرة سنة. فقال موسى: ثم ماذا؟ قال: ثم الموت. قال: فالآن. فسأل الله أن يدنيه من الأرض المقدسة رمية حجر، قال النبي صلى الله عليه وسلم: فلو كنت ثم لأريتكم قبره إلى جانب الطريق عند الكثيب الأحمر

Îngerul morții a venit sub înfățișarea unui om la profetul lui Allah Mūsā — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — ca să îi ia sufletul. Mūsā l-a lovit, scoțându-i ochiul. Îngerul s-a întors la Allah și a spus: „M-ai trimis la un rob care nu vrea moartea." Allah i-a redat ochiul și a spus: „Întoarce-te la el și spune-i să își pună mâna pe spinarea unui taur. Pentru fiecare fir de păr pe care îl acoperă mâna sa va avea un an." Mūsā a întrebat: „Și după aceea?" El a răspuns: „Apoi moartea." Mūsā a spus: „Atunci, acum." L-a rugat pe Allah să îl apropie de pământul sfânt până la o aruncătură de piatră. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus: „Dacă aș fi acolo, v-aș arăta mormântul său, lângă drum, la duna roșie."

Această relatare este dovedită în cele două Ṣaḥīḥ-uri.[129]

Autorul a inclus această întâmplare în lucrarea de credință deoarece unii inovatori au negat-o, motivând că ar fi cu neputință ca Mūsā să lovească un înger. Le răspundem că îngerul a venit la Mūsā sub înfățișarea unui om pe care Mūsā nu îl cunoștea și i-a cerut sufletul. Firea omenească îl îndeamnă pe cel vizat să se

129 Relatat de al-Bukhārī, Cartea Relatărilor despre Profeți, nr. 3407; și Muslim, Cartea Virtuților, nr. 2372.

apere. Dacă Mūsā ar fi știut că este un înger, nu l-ar fi lovit. De aceea, a doua oară i s-a supus, când a venit cu o dovadă că era trimis de Allah: oferirea unui răgaz de atâția ani câte fire de păr ale taurului ar fi acoperit mâna sa.

Al treilea lucru: semnele Ceasului

Aṣrāṭ este pluralul lui ṣaraṭ, care în limbă înseamnă *„semn”*. Sāʿa înseamnă în limbă timpul ori momentul prezent; aici desemnează Învierea. În Lege, semnele Ceasului sunt semnele care arată apropierea Zilei Învierii. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَهَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا ٱلسَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُم بَغْتَةً ۖ فَقَدْ جَآءَ أَشْرَاطُهَا﴾ ﷺ

„Oare așteaptă ei altceva decât Ceasul, să vină asupra lor pe neașteptate? Semnele lui au venit deja.”[130]

Coran · 47:18

Dintre semnele Ceasului, autorul a menționat cele ce urmează.

130 Coran, Muḥammad, 47:18.

1. Apariția lui al-Dajjāl

În limbă, dajjāl este o formă de intensificare derivată din dajl, care înseamnă minciună și înșelăciune. În Lege, el este un om înșelător care va apărea la sfârșitul vremurilor și va pretinde că este Domnul. Apariția lui este dovedită prin Sunnah și consens. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

قولوا اللهم إني أعوذ بك من عذاب جهنم، وأعوذ بك من عذاب القبر، وأعوذ بك من فتنة المسيح الدجال، وأعوذ بك من فتنة المحيا والممات

„Spuneți: «O, Allah! Caut adăpost la Tine de pedeapsa Gheenei, caut adăpost la Tine de pedeapsa mormântului, caut adăpost la Tine de încercarea falsului Mesia și caut adăpost la Tine de încercarea vieții și a morții.»"

Relatat de Muslim.[131] Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — cerea ocrotire împotriva lui în rugăciune. Relatare consemnată de al-Bukhārī și Muslim.[132]

Musulmanii au fost în consens asupra apariției lui. Relatarea despre el este că va apărea pe un drum dintre Șām și Irak și îi va chema pe oameni să îl adore. Cei mai mulți dintre cei care îl urmează sunt evrei, femei și beduini. Îl vor urma șaptezeci de mii de evrei din Iṣfahān. Va străbate tot pământul asemenea ploii purtate de vânt, în afară de Mecca și Medina, în care nu i se va îngădui să intre. Va rămâne patruzeci de zile: o zi cât un an, o zi cât o lună, o zi cât o săptămână, iar celelalte zile, ca de obicei. Va fi orb la un ochi, iar între ochii săi vor fi scrise literele kāf, fāʾ și

131 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea Moscheilor, nr. 590.

132 Relatat de al-Bukhārī, Cartea Chemării la Rugăciune, nr. 831; și Muslim, Cartea Moscheilor, nr. 589.

rāʾ, pe care le va citi numai credinciosul. Va constitui o mare încercare: va porunci cerului și va ploua, iar pământului și va rodi. Va avea cu el un paradis și un foc; paradisul său este foc, iar focul său este paradis.
Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a avertizat asupra lui și a spus:

من سمع به فلينأ عنه، ومن أدركه فليقرأ عليه فواتح سورة الكهف، أو بفواتح سورة الكهف

„Cine aude despre el să stea departe de el. Iar cine îl întâlnește să recite asupra lui primele versete din Sūrat al-Kahf” — sau: „cu primele versete din Sūrat al-Kahf”.[133]

2. Coborârea lui ʿĪsā ibn Maryam

Coborârea lui ʿĪsā ibn Maryam este dovedită prin Carte, Sunnah și consensul musulmanilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَإِن مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِۦ قَبْلَ مَوْتِهِۦ﴾

„Nu va fi niciunul dintre oamenii Cărții care să nu creadă în el înainte de moartea sa.”[134]

Coran · 4:159

133 Abū Dāwūd a relatat o parte în Cartea Marilor Bătălii, nr. 4319; și Aḥmad, 4/441. Muslim a relatat altă parte în hadithul lung al lui al-Nawwās ibn Samʿān, Cartea Încercărilor, nr. 2937; la fel și al-Tirmiḍī, Cartea Încercărilor, nr. 2240.

134 Coran, al-Nisāʾ, 4:159.

Adică înainte de moartea lui ʿĪsā, când va coborî, așa cum a explicat Abū Hurayra. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

والله لينزلن عيسى ابن مريم حكماً وعدلاً

„Pe Allah, ʿĪsā ibn Maryam va coborî negreșit ca judecător drept!"

Relatare consemnată de al-Bukhārī și Muslim.[135]

Musulmanii au fost în consens asupra coborârii sale. El va coborî la minaretul alb din răsăritul Damascului, punându-și palmele pe aripile a doi îngeri. Orice necredincios care va simți mirosul suflării sale va muri, iar suflarea sa va ajunge până unde îi ajunge privirea. Îl va urmări pe al-Dajjāl până îl va ajunge la poarta Ludd și îl va ucide. Va sfărâma crucea și va înlătura jizya. Prosternarea va fi una singură, pentru Allah, Stăpânul lumilor; va împlini ḥajj și ʿumra. Toate acestea sunt dovedite în Ṣaḥīḥ Muslim, iar unele și în ambele Ṣaḥīḥ-uri.[136]

Imamul Aḥmad și Abū Dāwūd au relatat că, după uciderea lui al-Dajjāl, ʿĪsā va mai rămâne patruzeci de ani, apoi va muri, iar musulmanii vor face rugăciunea funerară pentru el.[137] Al-Bukhārī a menționat în lucrarea sa de istorie că va fi îngropat alături de Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.[138] Allah știe cel mai bine.

---

135 Relatat de al-Bukhārī, Cartea Relatărilor despre Profeți, nr. 3448; și Muslim, Cartea Credinței, nr. 155.

136 Vezi Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea Relatărilor despre Profeți, nr. 3448; Muslim, Cartea Credinței, nr. 155, Cartea Pelerinajului, nr. 1252, și Cartea Încercărilor, nr. 2937.

137 Sunan Abī Dāwūd, Cartea Marilor Bătălii, nr. 4334; și Musnad Aḥmad, 2/406. Al-Albānī l-a declarat autentic.

138 L-a menționat al-Tirmiḏī în Cartea Virtuților, nr. 3617; și al-Bukhārī în al-Tārīkh al-kabīr, 1/263. Acesta a spus: „După părerea mea, aceasta nu este autentică."

3. Ya’jūj și Ma’jūj

Ya’jūj și Ma’jūj sunt două nume străine sau două nume arabe derivate din ma’j, care înseamnă frământare, ori din arșița și întețirea focului. Sunt două neamuri dintre urmașii lui Ādam, care există, potrivit dovezii din Carte și Sunnah. În istorisirea despre Ḏū al-Qarnayn, Allah Preaînaltul spune:

﴿حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ ٱلسَّدَّيْنِ وَجَدَ مِن دُونِهِمَا قَوْمًا لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا قَالُواْ يَٰذَا ٱلْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِى ٱلْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰٓ أَن تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا﴾

„Până când a ajuns între cei doi munți, a găsit în apropierea lor un neam care abia înțelegea vorbele. Ei au spus: «O, Ḏū al-Qarnayn! Ya’jūj și Ma’jūj răspândesc stricăciunea pe pământ. Să îți dăm noi o plată ca să ridici între noi și ei un stăvilar?»”[139]

Coran · 18:93–94

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يقول الله يوم القيامة: يا آدم، قم فابعث بعث النار من ذريتك

„În Ziua Învierii, Allah va spune: «O, Ādam! Ridică-te și trimite-i, dintre urmașii tăi, pe cei sortiți Focului.»”

139 Coran, al-Kahf, 18:93–94.

Până la cuvintele Trimisului lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

أبشروا فإن منكم واحداً ومن يأجوج ومأجوج ألفاً

„Primiți vestea cea bună: dintre voi va fi unul, iar dintre Ya'jūj și Ma'jūj, o mie."

L-au consemnat în cele două Ṣaḥīḥ-uri.[140]
Ieșirea lor, care se numără printre semnele Ceasului, încă nu a avut loc, dar începuturile ei au apărut în vremea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. În cele două Ṣaḥīḥ-uri s-a dovedit că Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

فتح اليوم من ردم يأجوج ومأجوج مثل هذه

„Astăzi s-a deschis în stăvilarul lui Ya'jūj și Ma'jūj o deschizătură cât aceasta."

Și a făcut un cerc cu degetul mare și cu cel de lângă el.[141]
Ieșirea lor este dovedită prin Carte și Sunnah. Allah Preaînaltul spune:

140 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea Înduioșării Inimilor, nr. 6530; și Muslim, Cartea Credinței, nr. 222.

141 Relatat de al-Bukhārī, Cartea Încercărilor, nr. 7135; și Muslim, Cartea Încercărilor, nr. 2880.

﴿حَتَّىٰٓ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُم مِّن كُلِّ حَدَبٍ يَنسِلُونَ وَٱقْتَرَبَ ٱلْوَعْدُ ٱلْحَقُّ﴾

„Până când Ya’jūj și Ma’jūj vor fi lăsați să iasă și se vor repezi de pe fiecare înălțime, iar făgăduința cea adevărată se va apropia.”[142]

Coran · 21:96–97

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إنها لن تقوم الساعة حتى تروا قبلها عشر آيات

„Ceasul nu va veni până când nu veți vedea înaintea lui zece semne.”

A menționat fumul, al-Dajjāl, fiara, răsăritul soarelui de la apus, coborârea lui ʿĪsā ibn Maryam, Ya’jūj și Ma’jūj, trei scufundări ale pământului — una în răsărit, una în apus și una în Peninsula Arabică — și, la urmă, un foc care va ieși din Yemen și îi va mâna pe oameni spre locul adunării lor.

Relatat de Muslim.[143]

Povestea lor apare în hadithul lui al-Nawwās ibn Samʿān. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus despre ʿĪsā ibn Maryam, după uciderea lui al-Dajjāl:

فبينما هو كذلك إذ أوحى الله إلى عيسى أني قد أخرجت عباداً لي لا يدان لأحد بقتالهم فحرز عبادي إلى الطور.

142 Coran, al-Anbiyāʾ, 21:96–97.

143 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea Încercărilor, nr. 2901.

ويبعث الله يأجوج ومأجوج وهم من كل حدب ينسلون يمر أوائلهم على بحيرة طبرية فيشربون ما فيها، ويمر آخرهم ويقول: لقد كان بهذه مرة ماء، ثم يسيرون حتى ينتهوا إلى جبل الخمر وهو جبل بيت المقدس، فيقولون: لقد قتلنا من في الأرض هلم فلنقتل من في السماء، فيرمون بنشابهم إلى السماء، فيرد الله عليهم نشابهم مخضوبة دماً، ويحصر نبي الله وأصحابه حتى يكون رأس الثور لأحدهم خيراً من مائة دينار لأحدكم اليوم، فيرغب نبي الله عيسى وأصحابه إلى الله فيرسل الله عليهم النغف في رقابهم فيصبحون فرسى كموت نفس واحدة، ثم يهبط نبي الله عيسى وأصحابه إلى الأرض فلا يجدون موضع شبر إلا ملأه زهمهم ونتنهم، فيرغب نبي الله عيسى وأصحابه إلى الله فيرسل عليهم طيراً كأعناق البخت فتحملهم فتطرحهم حيث شاء الله

„Pe când se afla astfel, Allah i-a revelat lui ʿĪsā: «Am scos niște robi ai Mei cu care nimeni nu are putere să lupte. Adăpostește-i pe robii Mei pe muntele Ṭūr.» Allah îi va trimite pe Yaʾjūj și Maʾjūj, iar ei se vor repezi de pe fiecare înălțime. Cei dintâi vor trece pe lângă lacul Ṭabariyya și vor bea apa din el; cei din urmă vor trece și vor spune: «Aici a fost cândva apă.» Vor merge până vor ajunge la muntele al-Khamar, muntele de la Bayt al-Maqdis, și vor spune: «I-am ucis pe cei de pe pământ. Haideți să îi ucidem și pe cei din cer!» Își vor arunca săgețile spre cer, iar Allah le va trimite înapoi săgețile înroșite de sânge. Profetul lui Allah și însoțitorii săi vor fi împresurați până când un cap de taur va fi pentru unul dintre ei mai de preț decât o sută de dinari pentru unul dintre voi astăzi. Profetul lui Allah ʿĪsā și însoțitorii săi Îl vor ruga stăruitor pe Allah, iar Allah va trimite asupra lor viermi la gâturi; dimineața, toți vor fi morți, ca și cum ar fi murit un singur om. Apoi profetul lui Allah ʿĪsā și însoțitorii săi vor coborî pe pământ și nu vor găsi niciun loc cât o palmă care să nu fie plin de grăsimea și duhoarea lor. Profetul lui Allah ʿĪsā și însoțitorii săi Îl vor ruga stăruitor pe Allah, iar Allah va trimite asupra lor păsări ale căror gâturi sunt ca gâturile cămilelor cu două cocoașe. Acestea îi vor căra și îi vor arunca unde voiește Allah.”

Relatat de Muslim.[144]

144 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea Încercărilor, nr. 2937.

4. Ieșirea fiarei

În limbă, dābba desemnează orice vietate care umblă pe pământ. Aici este vorba despre fiara pe care Allah o va scoate cu puțin înainte de venirea Ceasului. Ieșirea ei este dovedită prin Coran și Sunnah. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَإِذَا وَقَعَ ٱلْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً مِّنَ ٱلْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ ٱلنَّاسَ كَانُوا۟ بِـَٔايَـٰتِنَا لَا يُوقِنُونَ﴾

„Când cuvântul se va împlini împotriva lor, vom scoate pentru ei din pământ o fiară care le va vorbi, căci oamenii nu au avut certitudine în semnele Noastre.”[145]

Coran · 27:82

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إنها لن تقوم الساعة حتى تروا قبلها عشر آيات

„Ceasul nu va veni până când nu veți vedea înaintea lui zece semne.”

A menționat printre ele și fiara. Relatat de Muslim.[146]

În Coran și în Sunnah autentică nu există nimic care să arate locul ieșirii acestei fiare ori înfățișarea ei. În această privință s-au transmis relatări a căror autenticitate este discutabilă. Din înțelesul vădit al Coranului reiese că este o fiară care îi avertizează pe oameni despre apropierea pedepsei și a pieirii. Allah știe cel mai bine.

145 Coran, al-Naml, 27:82.

146 Referința acestei relatări a fost indicată anterior.

5. Răsăritul soarelui de la apus

Răsăritul soarelui de la apus este dovedit prin Carte și Sunnah. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ ءَايَٰتِ رَبِّكَ لَا يَنفَعُ نَفْسًا إِيمَٰنُهَا لَمْ تَكُنْ ءَامَنَتْ مِن قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِىٓ إِيمَٰنِهَا خَيْرًا﴾

„În ziua în care vor veni unele dintre semnele Domnului tău, unui suflet nu îi va folosi credința dacă nu a crezut mai înainte ori nu a dobândit vreun bine prin credința sa.”[147]

Coran · 6:158

Prin aceasta se înțelege răsăritul soarelui de la apus. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

لا تقوم الساعة حتى تطلع الشمس من مغربها، فإذا طلعت ورآها الناس آمنوا أجمعون، وذلك حين لا ينفع نفساً إيمانها لم تكن آمنت من قبل أو كسبت في إيمانها خيراً

„Ceasul nu va veni până când soarele nu va răsări de la apus. Când va răsări și oamenii îl vor vedea, vor crede cu toții. Atunci unui suflet nu îi va folosi credința dacă nu a crezut mai înainte ori nu a dobândit vreun bine prin credința sa.”

Relatare consemnată de al-Bukhārī și Muslim.[148]

147 Coran, al-Anʿām, 6:158.

148 Relatat de al-Bukhārī, Cartea Explicării Coranului, nr. 4636; și Muslim, Cartea Credinței, nr. 157.

Încercarea mormântului

În limbă, fitna înseamnă încercare. Încercarea mormântului este întrebarea celui mort despre Domnul său, religia sa și profetul său. Ea este dovedită prin Carte și Sunnah. Allah Preaînaltul spune:

﴿يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱلۡقَوۡلِ ٱلثَّابِتِ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِ﴾

„Allah îi întărește pe cei care cred prin cuvântul statornic, în viața acestei lumi și în Viața de Apoi."[149]

Coran · 14:27

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

المسلم إذا سئل في القبر شهد أن لا إله إلا الله، وأن محمداً رسول الله، فذلك قوله تعالى: يثبت الله الذين آمنوا بالقول الثابت في الحياة الدنيا وفي الآخرة

„Când musulmanul este întrebat în mormânt, mărturisește că nu există alt dumnezeu demn de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este Trimisul lui Allah. Acesta este sensul cuvântului Celui Preaînalt: «Allah îi întărește pe cei care cred prin cuvântul statornic, în viața acestei lumi și în Viața de Apoi.»"[150]

Relatare consemnată de al-Bukhārī și Muslim.[151]

149 Coran, Ibrāhīm, 14:27.

150 Coran, Ibrāhīm, 14:27.

151 Relatat de al-Bukhārī, Cartea Înmormântărilor, nr. 1369, Cartea Paradisului, nr. 2871.

Cei care întreabă sunt doi îngeri, potrivit cuvântului Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

إن العبد إذا وضع في قبره وتولى عنه أصحابه إنه ليسمع قرع نعالهم، قال: يأتيه ملكان فيقعدانه

„Când robul este pus în mormânt și însoțitorii săi se îndepărtează, el le aude zgomotul pașilor. A spus: vin la el doi îngeri și îl așază în șezut.”

Relatat de Muslim.[152] Numele lor sunt Munkar și Nakīr, așa cum a relatat al-Tirmiḏī de la Abū Hurayra, atribuind relatarea Profetului. El a spus: *„Este ḥasan gharīb.”*[153] Al-Albānī a spus: *„Lanțul său este ḥasan și îndeplinește condițiile lui Muslim.”*

Întrebarea îi privește în general pe cei cărora li se adresează obligațiile religioase, credincioși și necredincioși, din această comunitate și din altele, potrivit opiniei corecte. În privința celor cărora nu li se adresează obligațiile religioase există o divergență de opinii. Din cuvintele lui Ibn al-Qayyim din al-Rūḥ reiese că el preferă opinia că vor fi întrebați. Face excepție martirul, potrivit unei relatări consemnate de al-Nasāʾī.[154] Face excepție și cel care moare păzind hotarele pe calea lui Allah, potrivit unei relatări consemnate de Muslim.[155]

---

152 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea Paradisului, nr. 2870; relatat și de al-Bukhārī, Cartea Înmormântărilor, nr. 1338.

153 Sunan al-Tirmiḏī, Cartea Înmormântărilor, nr. 1071.

154 Un om a întrebat: «ما بال المؤمنين يفتنون في قبورهم إلا الشهيد ،يا رسول الله قال: كفى ببارقة السيوف على رأسه فتنة» — „O, Trimis al lui Allah! De ce sunt puși credincioșii la încercare în morminte, cu excepția martirului?” El a răspuns: „I-a fost de ajuns drept încercare fulgerarea săbiilor deasupra capului.” Sunan al-Nasāʾī, Cartea Înmormântărilor, nr. 2053.

155 De la Salmān, care a spus: „L-am auzit pe Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — spunând: «رباط يوم وليلة خير من صيام شهر وقيامه ،وإن مات جرى عليه عمله الذي كان يعمله

Pedeapsa sau desfătarea din mormânt

Pedeapsa ori desfătarea din mormânt sunt dovedite prin înțelesul vădit al Coranului, prin relatările explicite ale Sunnei și prin consensul oamenilor Sunnei. Allah Preaînaltul spune în sura al-Wāqiʿa:

﴿فَلَوْلَآ إِذَا بَلَغَتِ ٱلْحُلْقُومَ وَأَنتُمْ حِينَئِذٍ تَنظُرُونَ﴾

„Atunci de ce, când sufletul ajunge la gât, iar voi priviți în clipa aceea…”[156]

Coran · 56:83–84

Până la cuvintele Sale:

﴿تَرْجِعُونَهَآ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ فَأَمَّآ إِن كَانَ مِنَ ٱلْمُقَرَّبِينَ فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتُ نَعِيمٍ﴾

„…să îl aduceți înapoi, dacă spuneți adevărul? Iar dacă el este dintre cei apropiați, va avea odihnă, mireasmă plăcută și o Grădină a desfătării.”[157]

Coran · 56:87–89

(„Paza hotarelor timp de o zi și o noapte este mai bună decât postul și rugăciunea de noapte timp de o lună. Dacă moare, fapta pe care o împlinea continuă să îi fie socotită, i se dă în continuare hrana sa și este ferit de cel care pune la încercare.”).” Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea Luptei pe Calea lui Allah, nr. 1913. «وأمن الفتان، وأجري عليه رزقه

156 Coran, al-Wāqiʿa 56:83–84.

157 Coran, al-Wāqiʿa 56:87–89.

Și până la sfârșitul surei. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — cerea ocrotirea lui Allah de pedeapsa mormântului și i-a poruncit comunității sale să facă aceasta. În cunoscuta relatare a lui al-Barāʾ ibn ʿĀzib despre încercarea din mormânt, Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus despre credincios:

فينادي مناد من السماء أن صدق عبدي فأفرشوه من الجنة، وألبسوه من الجنة، وافتحوا له باباً إلى الجنة، فيأتيه من ريحها وطيبها، ويفسح له في قبره مد بصره

„Atunci un vestitor din cer strigă: «Robul Meu a spus adevărul! Așterneți-i din Rai, îmbrăcați-l din Rai și deschideți-i o poartă către Rai!» La el ajung adierea și mireasma lui, iar mormântul îi este lărgit cât cuprinde privirea.”

Iar despre necredincios a spus:

فينادي مناد من السماء أن كذب عبدي فأفرشوه من النار، وافتحوا له باباً من النار، فيأتيه من حرها وسمومها، ويضيق عليه قبره حتى تختلف أضلاعه

„Atunci un vestitor din cer strigă: «Robul Meu a mințit! Așterneți-i din Foc și deschideți-i o poartă către Foc!» La el ajung dogoarea și vântul lui arzător, iar mormântul i se strâmtează până când coastele i se întrepătrund.”

Aceasta face parte din relatarea transmisă de Aḥmad și Abū Dāwūd.[158]

158 Musnad Aḥmad 4/287; Abū Dāwūd, Cartea Sunnei, nr. 4753. Al-Albānī a declarat-o autentică.

Înaintașii și oamenii Sunnei sunt de acord asupra afirmării pedepsei și desfătării din mormânt. Ibn al-Qayyim a amintit aceasta în cartea al-Rūḥ.

Cei care neagă credința au tăgăduit pedeapsa mormântului, invocând faptul că, dacă am deschide mormântul, am găsi mortul așa cum era.

Le răspundem prin două lucruri:

1. Dovezile din Coran și Sunna, precum și consensul înaintașilor asupra acestui lucru.

2. Stările Vieții de Apoi nu se măsoară după stările acestei lumi. Pedeapsa sau desfătarea din mormânt nu sunt percepute în această lume.

Pedeapsa sau desfătarea din mormânt privesc sufletul ori trupul?

Șeicul Islamului, Ibn Taymiyya, a spus: *„Învățătura înaintașilor comunității și a imamilor ei este că pedeapsa ori desfătarea ajung atât la sufletul mortului, cât și la trupul lui; că, după despărțirea de trup, sufletul continuă să existe, desfătându-se ori fiind pedepsit; și că uneori se unește cu trupul, care are parte împreună cu el de desfătare sau de pedeapsă."*

Suflarea în Trâmbiță

Suflarea are un înțeles cunoscut. În limbă, al-ṣūr înseamnă corn. În Lege, este un corn uriaș pe care Isrāfīl îl ține la gură, așteptând clipa în care i se va porunci să sufle în el. Isrāfīl este unul dintre îngerii cei nobili care poartă Tronul. Vor fi două suflări:

1. Suflarea înspăimântării. Când se suflă astfel, oamenii se înspăimântă și cad răpuși, în afară de cei pe care îi voiește Allah.

2. Suflarea învierii. Când se suflă astfel, ei sunt înviați și se ridică din morminte.

Suflarea în Trâmbiță este dovedită de Coran, de Sunna și de consensul comunității. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَنُفِخَ فِى ٱلصُّورِ فَصَعِقَ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِى ٱلْأَرْضِ إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُ ۖ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنظُرُونَ﴾

„Și se va sufla în Trâmbiță, iar cei din ceruri și cei de pe pământ vor cădea răpuși, în afară de cei pe care îi va voi Allah. Apoi se va sufla în ea încă o dată și iată-i în picioare, privind!”[159]

Coran · 39:68

Și spune:

﴿وَنُفِخَ فِى ٱلصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ ٱلْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنسِلُونَ﴾

„Și se va sufla în Trâmbiță și iată-i ieșind grabnic din morminte către Domnul lor!”[160]

Coran · 36:51

159 Coran, al-Zumar 39:68.

160 Coran, Yā-Sīn 36:51.

ʿAbd Allāh ibn ʿAmr — Allah să fie mulțumit de amândoi — a relatat că Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

ثم ينفخ في الصور فلا يسمعه أحد إلا أصغى ليتاً ورفع ليتاً، ثم لا يبقى أحد إلا صعق، ثم ينزل الله مطراً كأنه الطل أو الظل (شك الراوي) فتنبت منه أجساد الناس ثم ينفخ فيه أخرى فإذا هم قيام ينظرون

„Apoi se suflă în Trâmbiță. Oricine o aude își pleacă o parte a gâtului și o ridică pe cealaltă. Nu rămâne nimeni fără să cadă răpus. Apoi Allah trimite o ploaie ca roua — sau ca umbra, îndoiala îi aparține relatatorului —, din care cresc trupurile oamenilor. Apoi se suflă în ea încă o dată și iată-i în picioare, privind!"[161]

Muslim, nr. 2940

Muslim a transmis aceasta într-o relatare lungă. Comunitatea este de acord asupra afirmării ei.

161 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea încercărilor, nr. 2940.

8 Învierea, adunarea și mijlocirea

În limbă, al-ba'th înseamnă trimitere și răspândire. În Lege, înseamnă readucerea morților la viață în Ziua Învierii. Al-ḥashr înseamnă, în limbă, strângere laolaltă; în Lege, înseamnă strângerea făpturilor în Ziua Învierii, pentru a li se cere socoteală și a se judeca între ele. Învierea și adunarea sunt adevăruri dovedite de Coran, de Sunna și de consensul musulmanilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ﴾

„Spune: «Ba da! Pe Domnul meu, veți fi înviați!»”[162]

Coran · 64:7

Și spune:

﴿قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ﴾

„Spune: «Cei dintâi și cei de pe urmă vor fi strânși laolaltă la sorocul unei zile cunoscute.»”[163]

Coran · 56:49–50

162 Coran, al-Taghābun 64:7.

163 Coran, al-Wāqi'a 56:49–50.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يحشر الناس يوم القيامة على أرض بيضاء عفراء كقرصة النقي ليس فيها علم لأحد

„În Ziua Învierii, oamenii vor fi adunați pe un pământ alb, alburiu, asemenea unei turte din făină curată, pe care nu se află niciun semn al nimănui."[164]

Al-Bukhārī, nr. 6521; Muslim, nr. 2790

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim. Musulmanii sunt de acord asupra adunării din Ziua Învierii.
Oamenii vor fi adunați desculți, fără încălțăminte, goi, fără veșminte, și necircumcișii, fără să fi fost tăiați împrejur. Dovada este cuvântul Celui Preaînalt:

﴿كَمَا بَدَأْنَآ أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُۥ﴾

„Așa cum am început prima creare, o vom face din nou."[165]

Coran · 21:104

Și cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

إنكم تحشرون حفاة عراة غرلاً

„Veți fi adunați desculți, goi și necircumcișii."

164 Al-Bukhārī, Cartea înmuierii inimilor, nr. 6521; Muslim, Cartea descrierii Învierii, nr. 2790.

165 Coran, al-Anbiyāʾ 21:104.

Apoi a recitat:

﴿كَمَا بَدَأْنَآ أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُۥ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَآ ۚ إِنَّا كُنَّا فَٰعِلِينَ﴾

„Așa cum am început prima creare, o vom face din nou. Este o promisiune ce Ne revine. Noi o vom împlini!”[166]

Coran · 21:104

وأول من يكسى إبراهيم

„Iar cel dintâi care va fi îmbrăcat este Ibrāhīm.”[167]

Al-Bukhārī, nr. 3349; Muslim, nr. 2860

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim.
În relatarea lui ʿAbd Allāh ibn Unays, atribuită Profetului și transmisă de Aḥmad, se spune:

يحشر الناس يوم القيامة عراة غرلاً بهماً. قلنا: وما بهماً؟ قال: ليس معهم شيء

„În Ziua Învierii, oamenii vor fi adunați goi, necircumcișI și lipsiți de toate.” Noi am întrebat: „Ce înseamnă lipsiți de toate?” A spus: „Nu au nimic cu ei.”[168]

Musnad Aḥmad 3/495

Aceasta face parte din relatare.

166 Coran, al-Anbiyāʾ 21:104.

167 Al-Bukhārī, Cartea relatărilor despre profeți, nr. 3349; Muslim, Cartea Raiului, nr. 2860.

168 Musnad Aḥmad 3/495.

Mijlocirea

În limbă, mijlocirea înseamnă a face ca numărul impar să devină par. În terminologia religioasă, înseamnă a interveni pentru altcineva spre a-i aduce un folos ori a-i îndepărta o vătămare.

În Ziua Învierii, mijlocirea este de două feluri: una proprie Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și una generală, la care iau parte el și alții.

Cea proprie lui — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — este marea sa mijlocire pentru cei aflați în locul așteptării, înaintea lui Allah, ca El să judece între ei, atunci când sunt cuprinși de o suferință și o apăsare pe care nu le pot îndura. Ei merg la Ādam, apoi la Nūḥ, Ibrāhīm, Mūsā și ʿĪsā. Toți se scuză, până când ajung la Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. El mijlocește pentru ei la Allah, iar Allah — slăvit și preaînalt este El — vine pentru a judeca între robii Săi.

Această particularitate este amintită în cunoscuta relatare despre Trâmbiță, însă lanțul ei este slab și criticat. Ea lipsește din relatările autentice, care s-au limitat la menționarea mijlocirii pentru cei vinovați de păcate mari.

Ibn Kathīr și comentatorul al-Ṭaḥāwiyyei au spus: *„Prin limitarea la mijlocirea pentru cei vinovați de păcate mari, înaintașii urmăreau să răspundă khārijiților și celor dintre muʿtaziliți care i-au urmat."*

Această mijlocire nu este tăgăduită de muʿtaziliți și khārijiți. Pentru ea este cerută îngăduința lui Allah, potrivit cuvântului Său:

﴿مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ﴾

„Cine poate mijloci la El fără îngăduința Sa?"[169]

Coran · 2:255

Al doilea fel: mijlocirea generală. Este mijlocirea pentru credincioșii vinovați de păcate mari care au intrat în Foc, pentru a

169 Coran, al-Baqara 2:255.

ieși din el după ce au ars și au ajuns cărbuni încinși. Dovada este relatarea lui Abū Saʿīd, care a spus că Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a zis:

أما أهل النار الذين هم أهلها فلا يموتون فيها ولا يحيون، ولكن أناس - أو كما قال - تصيبهم النار بذنوبهم - أو قال - بخطاياهم يميتهم إماتة حتى إذا صاروا فحماً أذن في الشفاعة

„Cât despre locuitorii Focului care sunt cu adevărat ai lui, aceștia nici nu mor în el, nici nu trăiesc. Însă sunt oameni — ori a spus ceva asemănător — pe care Focul îi atinge din pricina păcatelor lor — sau a greșelilor lor — și îi face să moară cu adevărat. Când au ajuns cărbuni, se îngăduie mijlocirea.”[170]

Muslim, nr. 185; Ibn Mājah, nr. 4309; Aḥmad 3/11, 25, 79

Aceasta face parte din relatarea transmisă de Aḥmad. Ibn Kathīr a spus în al-Nihāya, vol. 2, p. 204: *„Acest lanț este autentic potrivit condițiilor celor doi șeici, dar ei nu l-au transmis pe această cale.”*

170 Muslim, Cartea credinței, nr. 185; Ibn Mājah, Cartea renunțării la cele lumești, nr. 4309; Aḥmad 3/11, 25, 79.

Această mijlocire îi este dată Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, dar și altora: profeților, îngerilor și credincioșilor. În relatarea lui Abū Saʿīd de la Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — se spune:

فيقول الله تعالى: شفعت الملائكة، وشفع النبيون، وشفع المؤمنون، ولم يبق إلا أرحم الراحمين، فيقبض قبضة من النار فيخرج منها قوماً لم يعملوا خيراً قط قد عادوا حمماً

„Allah Preaînaltul spune: «Îngerii au mijlocit, profeții au mijlocit și credincioșii au mijlocit. Nu a mai rămas decât Cel mai Milostiv dintre cei milostivi.» Atunci ia o mână din Foc și scoate din el oameni care nu au făcut niciodată vreun bine și au ajuns cărbuni."[171]

Al-Bukhārī, nr. 7439; Muslim, nr. 183

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim. Muʿtaziliții și khārijiții tăgăduiesc această mijlocire, întemeindu-se pe învățătura lor că cel care săvârșește un păcat mare rămâne veșnic în Foc și, prin urmare, mijlocirea nu îi este de folos.

Le răspundem astfel:

1. Aceasta contrazice relatările transmise pe numeroase căi de la Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

2. Aceasta contrazice consensul înaintașilor.

Pentru această mijlocire sunt cerute două condiții:

Prima: îngăduința lui Allah pentru mijlocire. Dovada este cuvântul Său:

171 Al-Bukhārī, Cartea unicității lui Allah, nr. 7439; Muslim, Cartea credinței, nr. 183.

﴿مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ﴾

„Cine poate mijloci la El fără îngăduința Sa?”[172]
Coran · 2:255

A doua: mulțumirea lui Allah față de mijlocitor și față de cel pentru care se mijlocește. Dovada este cuvântul Său:

﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرْتَضَىٰ﴾

„Ei nu mijlocesc decât pentru cel de care El este mulțumit.”[173]
Coran · 21:28

Cât despre necredincios, pentru el nu există mijlocire, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

﴿فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَـٰعَةُ ٱلشَّـٰفِعِينَ﴾

„Nu le va folosi mijlocirea mijlocitorilor.”[174]
Coran · 74:48

Adică, presupunând că cineva ar mijloci pentru ei, mijlocirea nu le-ar fi de folos.

172 Coran, al-Baqara 2:255.
173 Coran, al-Anbiyāʾ 21:28.
174 Coran, al-Muddaththir 74:48.

Cât despre mijlocirea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — pentru unchiul său Abū Ṭālib, în urma căreia acesta se află într-un loc puțin adânc din Foc, purtând sandale de la care îi fierbe creierul și având cea mai ușoară pedeapsă dintre locuitorii Focului, Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

لولا أنا لكان في الدرك الأسفل من النار

„Dacă nu aș fi fost eu, el s-ar fi aflat în treapta cea mai de jos a Focului."[175]

Al-Bukhārī, nr. 3883; Muslim, nr. 209

Muslim a transmis relatarea. Aceasta este o particularitate numai a Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și a unchiului său Abū Ṭālib. Allah știe mai bine; aceasta se datorează sprijinului pe care el i l-a dat Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, apărării lui și a mesajului pe care l-a adus.

Socoteala

În limbă, al-ḥisāb înseamnă numărare. În Lege, înseamnă că Allah le arată robilor faptele lor. Este dovedită de Coran, de Sunna și de consensul musulmanilor.
Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّ إِلَيْنَآ إِيَابَهُمْ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُم﴾

„La Noi este întoarcerea lor. Apoi Nouă Ne revine socoteala lor."[176]

Coran · 88:25–26

175 Al-Bukhārī, Cartea virtuților anșărilor, nr. 3883; Muslim, Cartea credinței, nr. 209.

176 Coran, al-Ghāshiya 88:25–26.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — spunea în unele dintre rugăciunile sale:

اللهم حاسبني حساباً يسيراً

„O, Allah, cere-mi o socoteală ușoară!”

ʿĀ’isha a întrebat: *„Ce este socoteala ușoară?”* El a spus:

أن ينظر في كتابه فيتجاوز عنه

„Să i se privească în catastif, apoi să fie iertat.”[177]
Musnad Aḥmad 6/48

Aḥmad a transmis relatarea. Al-Albānī a spus că lanțul ei este bun. Musulmanii sunt de acord asupra socotelii din Ziua Învierii. Socoteala credinciosului se desfășoară astfel:

أن الله يخلو به فيقرره بذنوبه، حتى إذا رأى أنه قد هلك قال الله له: سترتها عليك في الدنيا وأنا أغفرها لك اليوم فيعطى كتاب حسناته

Allah îl ia deoparte și îl face să-și recunoască păcatele. Când el crede că este pierdut, Allah îi spune: „Ți le-am ascuns în această lume, iar astăzi ți le iert.” Atunci i se dă catastiful faptelor sale bune.

177 Musnad Aḥmad 6/48.

Cât despre necredincioși și fățarnici, despre ei se strigă înaintea tuturor făpturilor:

هؤلاء الذين كذبوا على ربهم ألا لعنة الله على الظالمين

„Aceștia sunt cei care au mințit despre Domnul lor! Blestemul lui Allah să fie asupra nedrepților!”[178]

Al-Bukhārī, nr. 2441; Muslim, nr. 2768

Aceasta se află în relatarea lui Ibn ʿUmar, convenită de al-Bukhārī și Muslim.

Socoteala îi privește pe toți oamenii, în afară de cei pe care Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — i-a exceptat: șaptezeci de mii din această comunitate, printre care ʿUkāsha ibn Miḥṣan. Ei intră în Rai fără socoteală și fără pedeapsă. Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim.[179]

Aḥmad a transmis de la Thawbān o relatare atribuită Profetului, potrivit căreia fiecăruia dintre aceștia i se alătură șaptezeci de mii. Ibn Kathīr a spus că este o relatare autentică și a amintit dovezile care o întăresc.[180]

178 Al-Bukhārī, Cartea nedreptăților, nr. 2441; Muslim, Cartea căinței, nr. 2768.

179 Al-Bukhārī, Cartea medicinei, nr. 5704; Muslim, Cartea credinței, nr. 220.

180 Aḥmad a transmis-o astfel:

«مع كل ألف سبعون ألفاً ،ليدخلن الجنة من أمتي سبعون ألفاً لا حساب عليهم ولا عذاب»

— „Vor intra în Rai din comunitatea mea șaptezeci de mii, fără socoteală și fără pedeapsă; cu fiecare mie se vor afla șaptezeci de mii.” Musnad Aḥmad 5/280–281.

Prima comunitate căreia i se cere socoteală este această comunitate, potrivit cuvintelor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

نحن الآخرون السابقون يوم القيامة المقضي بينهم قبل الخلائق

„Noi suntem cei de pe urmă, dar cei dintâi în Ziua Învierii, cei între care se va judeca înaintea celorlalte făpturi.”[181]

Muslim, nr. 856

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim. Ibn Mājah a transmis de la Ibn ʿAbbās o relatare atribuită Profetului:

نحن آخر الأمم وأول من يحاسب

„Noi suntem ultima dintre comunități și cea dintâi căreia i se cere socoteală.”[182]

Ibn Mājah, nr. 4290

Aceasta face parte din relatare.

181 Această formulare se află la Muslim, Cartea zilei de vineri, nr. 856. La al-Bukhārī, Cartea zilei de vineri, nr. 876, și Muslim, Cartea zilei de vineri, nr. 855, se află formularea: «نحن الآخرون السابقون يوم القيامة، بيد أنهم أوتوا الكتاب قبلنا» — „Noi suntem cei de pe urmă, dar cei dintâi în Ziua Învierii, deși lor li s-a dat Scriptura înaintea noastră.”

182 Sunan Ibn Mājah, Cartea renunțării la cele lumești, nr. 4290. Al-Albānī a declarat-o autentică.

Primul dintre drepturile lui Allah pentru care robului i se cere socoteală este rugăciunea, potrivit cuvintelor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

أول ما يحاسب به العبد يوم القيامة الصلاة، فإن صلحت صلح سائر عمله، وإن فسدت فسد سائر عمله

„Primul lucru pentru care robului i se cere socoteală în Ziua Învierii este rugăciunea. Dacă ea este bună, toate celelalte fapte ale lui sunt bune; dacă ea este stricată, toate celelalte fapte ale lui sunt stricate."[183]

Al-Tirmidhī, nr. 413; al-Nasāʾī, nr. 467; Ibn Mājah, nr. 1426

Al-Ṭabarānī a transmis-o în al-Awsaṭ. Al-Mundhirī a spus în al-Targhīb wa-l-Tarhīb, vol. 1, p. 246: *„Lanțul ei nu are nimic rău, dacă Allah voiește."*

Primele pricini judecate între oameni sunt cele privitoare la vărsarea de sânge, potrivit cuvintelor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

أول ما يقضى بين الناس يوم القيامة في الدماء

„Primele pricini judecate între oameni în Ziua Învierii sunt cele privitoare la vărsarea de sânge."[184]

Al-Bukhārī, nr. 6533; Muslim, nr. 1678

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim.

183 Al-Tirmidhī, Cartea rugăciunii, nr. 413; al-Nasāʾī, Cartea rugăciunii, nr. 467; Ibn Mājah, Cartea împlinirii rugăciunii, nr. 1426.

184 Al-Bukhārī, Cartea înmuierii inimilor, nr. 6533; Muslim, Cartea jurămintelor în pricini de omor, nr. 1678.

Balanțele

Al-mawāzīn este pluralul lui mīzān. În limbă, înseamnă ceea ce servește la măsurarea ușurătății și greutății lucrurilor. În Lege, este ceea ce Allah așază în Ziua Învierii pentru cântărirea faptelor robilor. Coranul, Sunna și consensul înaintașilor îl dovedesc. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَمَن ثَقُلَتْ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ فِى جَهَنَّمَ خَٰلِدُونَ﴾

„Cei ale căror balanțe vor fi grele sunt cei izbânditori. Iar cei ale căror balanțe vor fi ușoare sunt cei care și-au pierdut sufletele, rămânând veșnic în Gheena.”[185]

Coran · 23:102–103

﴿وَنَضَعُ ٱلْمَوَٰزِينَ ٱلْقِسْطَ لِيَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا ۖ وَإِن كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا ۗ وَكَفَىٰ بِنَا حَٰسِبِينَ﴾

„În Ziua Învierii vom așeza balanțele dreptății și niciun suflet nu va fi nedreptățit cu nimic. Chiar de va fi greutatea unui bob de mușt ar, îl vom aduce. Noi suntem de ajuns pentru a cere socoteală.”[186]

Coran · 21:47

185 Coran, al-Mu’minūn 23:102–103.

186 Coran, al-Anbiyā’ 21:47.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

كلمتان حبيبتان إلى الرحمن، خفيفتان على اللسان، ثقيلتان في الميزان، سبحان الله وبحمده، سبحان الله العظيم

„Două rostiri sunt iubite de Cel Milostiv, ușoare pe limbă și grele în Balanță: «Slavă lui Allah și laudă Lui! Slavă lui Allah Cel Măreț!»”[187]

Al-Bukhārī, nr. 7563; Muslim, nr. 2694

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim. Înaintașii sunt de acord asupra afirmării acestui lucru.
Este o balanță reală, cu două talere. Dovada este relatarea lui ʿAbd Allāh ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ de la Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — despre omul cu înscrisul, în care a spus:

فتوضع السجلات في كفة والبطاقة في كفة

„Sulurile sunt așezate într-un taler, iar înscrisul într-un taler.”[188]

Al-Tirmidhī, nr. 2639; Ibn Mājah, nr. 4300

Aceasta face parte din relatarea transmisă de al-Tirmidhī și Ibn Mājah. Al-Albānī a spus că lanțul ei este autentic.

Învățații au avut păreri diferite: există o singură balanță sau mai multe? Unii au spus că sunt mai multe, după comunități, persoane ori fapte, fiindcă în Coran cuvântul apare numai la plural. Cât despre folosirea singularului în relatare, ea are în vedere specia.

Alții au spus că este o singură balanță, fiindcă în relatare apare la singular. Pluralul din Coran are în vedere lucrurile cântărite. Amândouă sunt posibile. Allah știe mai bine.

187 Al-Bukhārī, Cartea unicității lui Allah, nr. 7563; Muslim, Cartea pomenirii, nr. 2694.

188 Sunan al-Tirmidhī, Cartea credinței, nr. 2639; Ibn Mājah, Cartea renunțării la cele lumești, nr. 4300.

Ceea ce se cântărește este fapta, potrivit înțelesului vădit al versetului de mai înainte și al relatării care îl urmează.

S-a mai spus că se cântăresc foile faptelor, potrivit relatării despre omul cu înscrisul.

Și s-a spus că se cântărește însuși făptuitorul, potrivit relatării lui Abū Hurayra, în care Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إنه ليأتي الرجل العظيم السمين يوم القيامة لا يزن عند الله جناح بعوضة

„În Ziua Învierii va veni omul uriaș și gras, fără să cântărească înaintea lui Allah nici cât aripa unui țânțar.”

Apoi a spus: *„Recitați:”*

﴿فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَزْنًا﴾

„Nu le vom da nicio greutate în Ziua Învierii.”[189] *Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim.*[190]

Coran · 18:105

Unii învățați au împăcat aceste texte spunând că toate se cântăresc sau că, în realitate, sunt cântărite foile. Întrucât ele sunt grele ori ușoare după faptele scrise în ele, cântărirea este ca și cum ar privi faptele. Cât despre cântărirea făptuitorului, se are în vedere rangul și cinstea lui. Aceasta este o împăcare frumoasă a textelor. Allah știe mai bine.

Deschiderea și împărțirea catastifelor

În limbă, al-nashr înseamnă deschiderea cărții ori răspândirea unui lucru. În Lege, înseamnă arătarea și împărțirea foilor faptelor

189 Coran, al-Kahf 18:105.

190 Al-Bukhārī, Cartea exegezei, nr. 4729; Muslim, Cartea descrierii Învierii, nr. 2785.

în Ziua Învierii. Al-dawāwīn este pluralul lui dīwān, adică registrul în care sunt numărați ostașii și alții asemenea lor. În Lege, sunt foile în care îngerii au înregistrat faptele săvârșitorului. Așadar, deschiderea și împărțirea catastifelor înseamnă arătarea foilor faptelor în Ziua Învierii. Ele zboară spre mâinile drepte și spre cele stângi. Aceasta este dovedită de Coran, de Sunna și de consensul comunității. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَٰبَهُۥ بِيَمِينِهِۦ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا وَيَنقَلِبُ إِلَىٰٓ أَهْلِهِۦ مَسْرُورًا وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَٰبَهُۥ وَرَآءَ ظَهْرِهِۦ فَسَوْفَ يَدْعُواْ ثُبُورًا وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا﴾

„Cât despre cel căruia i se va da catastiful în dreapta, i se va cere o socoteală ușoară și se va întoarce bucuros la ai săi. Cât despre cel căruia i se va da catastiful pe la spate, va chema pieirea și va arde într-o vâlvătaie.”[191]

Coran · 84:7–12

﴿وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَٰبَهُۥ بِشِمَالِهِۦ فَيَقُولُ يَٰلَيْتَنِى لَمْ أُوتَ كِتَٰبِيَهْ﴾

„Cât despre cel căruia i se va da catastiful în stânga, va spune: «De nu mi s-ar fi dat catastiful!»”[192]

Coran · 69:25

191 Coran, al-Inshiqāq 84:7–12.

192 Coran, al-Ḥāqqa 69:25.

ʿĀʾisha — Allah să fie mulțumit de ea — l-a întrebat pe Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

هل تذكرون أهليكم؟ قال: أما في ثلاثة مواطن فلا يذكر أحد أحداً: عند الميزان حتى يعلم أيخف ميزانه أم يثقل، وعند تطاير الصحف حتى يعلم أين يقع كتابه في يمينه، أم في شماله، أم وراء ظهره، وعند الصراط إذا وضع بين ظهراني جهنم حتى يجوز

„Vă veți aminti de familiile voastre?” El a spus: „În trei locuri nimeni nu își amintește de nimeni: la Balanță, până află dacă balanța îi este ușoară ori grea; la zborul foilor, până află unde îi ajunge catastiful, în dreapta, în stânga ori pe la spate; și la Pod, când este așezat peste mijlocul Gheenei, până când îl trece.”[193]

Abū Dāwūd, nr. 4755; al-Ḥākim 4/578

Abū Dāwūd și al-Ḥākim au transmis-o, iar acesta a spus că este autentică potrivit condițiilor celor doi șeici. Musulmanii sunt de acord asupra afirmării acestui lucru.

Felul în care este primit catastiful

Credinciosul își primește catastiful în dreapta, se bucură, primește vestea cea bună și spune:

﴿هَآؤُمُ ٱقْرَءُواْ كِتَٰبِيَهْ﴾

„Luați, citiți catastiful meu!”[194]

Coran · 69:19

193 Abū Dāwūd, Cartea Sunnei, nr. 4755; al-Ḥākim 4/578.

194 Coran, al-Ḥāqqa 69:19.

Necredinciosul îl primește în stânga ori pe la spate, cheamă nenorocirea și pieirea și spune:

﴿يَـٰلَيْتَنِى لَمْ أُوتَ كِتَـٰبِيَهْ وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ﴾

„De nu mi s-ar fi dat catastiful și de n-aș fi știut care îmi este socoteala!”[195]

Coran · 69:25–26

Bazinul

În limbă, al-ḥawḍ înseamnă adunare. Se spune că cineva adună apa când o strânge, iar cuvântul mai desemnează locul în care se adună apa. În Lege, este bazinul cu apă coborâtă din al-Kawthar, aflat pentru Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — în întinderile Zilei Învierii. Sunna transmisă pe numeroase căi îl dovedește, iar oamenii Sunnei sunt de acord asupra lui. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إني فرطكم على الحوض

„Eu vă voi preceda la Bazin.”[196]

Al-Bukhārī, nr. 6583; Muslim, nr. 2290

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim. Înaintașii, oamenii Sunnei, sunt de acord asupra lui. Muʿtaziliții au tăgăduit existența Bazinului.

Le răspundem prin două lucruri:

1. Relatările transmise pe numeroase căi de la Trimis — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

2. Consensul oamenilor Sunnei asupra lui.

195 Coran, al-Ḥāqqa 69:25–26.

196 Al-Bukhārī, Cartea înmuierii inimilor, nr. 6583; Muslim, Cartea virtuților, nr. 2290.

Descrierea Bazinului

Lungimea lui este cât un drum de o lună, iar lățimea lui la fel. Colțurile lui sunt egale, iar vasele lui sunt asemenea stelelor cerului. Apa lui este mai albă decât laptele, mai dulce decât mierea și mai plăcută la miros decât moscul. În el se varsă două jgheaburi din Rai, unul din aur, iar celălalt din argint. La el vin credincioșii din comunitatea lui Muḥammad. Cine bea din el o singură dată nu va mai înseta niciodată. Toate acestea se află în cele două culegeri autentice ori în una dintre ele.[197]
El există acum, potrivit cuvintelor sale — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

وإني والله لأنظر إلى حوضي الآن

„Pe Allah, eu privesc acum către Bazinul meu!”[198]
Al-Bukhārī, nr. 1344

Al-Bukhārī a transmis relatarea. El este alimentat din al-Kawthar, potrivit cuvintelor sale — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

وأعطاني الكوثر وهو نهر في الجنة يسيل في حوض

„Mi-a dat al-Kawthar, un râu din Rai care se varsă într-un bazin.”[199]
Musnad Aḥmad 5/393

Aḥmad a transmis-o. Ibn Kathīr a spus că lanțul și textul ei sunt bune.

197 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea înmuierii inimilor, nr. 6579–6580; Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea virtuților, nr. 2300–2301.
198 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea înmormântărilor, nr. 1344.
199 Musnad Aḥmad 5/393.

Fiecare profet are un bazin, dar bazinul Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — este cel mai mare și cel mai măreț, iar la el vor veni cei mai mulți. Dovada este cuvântul Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

إن لكل نبي حوضاً، وإنهم ليتباهون أيهم أكثر واردة، وإني لأرجو أن أكون أكثرهم واردة

„Fiecare profet are un bazin, iar ei se întrec în privința mulțimii celor care vin la el. Eu nădăjduiesc să fiu cel la care vin cei mai mulți."

Al-Tirmidhī a transmis-o și a numit-o gharīb. Ibn Abī al-Dunyā și Ibn Mājah au transmis de la Abū Saʿīd ceva asemănător. Relatarea are o slăbiciune, însă unii au declarat-o autentică datorită numărului căilor de transmitere.[200]

Podul

În limbă, al-ṣirāṭ înseamnă drum. În Lege, este podul întins deasupra Gheenei, pe care oamenii trec către Rai. El este dovedit de Coran, de Sunna și de spusele înaintașilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَإِن مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا﴾

„Nu este nimeni dintre voi care să nu ajungă la ea."[201]
Coran · 19:71

ʿAbd Allāh ibn Masʿūd, Qatāda și Zayd ibn Aslam au explicat aceasta prin trecerea pe Pod. Alții, printre care Ibn ʿAbbās, au explicat-o prin intrarea în Foc, din care însă sunt salvați.

200 Al-Tirmidhī, Cartea descrierii Învierii, nr. 2443.
201 Coran, Maryam 19:71.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

ثم يضرب الجسر على جهنم وتحل الشفاعة ويقولون: اللهم سلم سلم

„Apoi podul este întins peste Gheena, mijlocirea este îngăduită și ei spun: «O, Allah, salvează, salvează!»”[202]

Al-Bukhārī, nr. 7439; Muslim, nr. 183

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim. Oamenii Sunnei sunt de acord asupra afirmării lui.

Descrierea Podului

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a fost întrebat despre Pod și a spus:

مدحضة مزلة، عليه خطاطيف وكلاليب، وحسكة مفلطحة لها شوكة عقيفاء، تكون بنجد، يقال لها: السعدان

„Este alunecos, face să lunece piciorul. Pe el se află cârlige, cângi și o plantă lată, cu spini încovoiați, care crește în Najd și se numește al-saʿdān.”[203]

Al-Bukhārī, nr. 7439; Muslim, nr. 183

202 Al-Bukhārī, Cartea unicității lui Allah, nr. 7439; Muslim, Cartea credinței, nr. 183.

203 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea unicității lui Allah, nr. 7439; Muslim, Cartea credinței, nr. 183.

Al-Bukhārī a transmis-o. Tot el a transmis de la Abū Hurayra:

وبه كلاليب مثل شوك السعدان، غير أنها لا يعلم قدر عظمها إلا الله يخطف الناس بأعمالهم

„Pe el se află cângi asemenea spinilor de al-saʿdān, însă mărimea lor nu o știe decât Allah. Ele îi înhață pe oameni după faptele lor."[204]

Al-Bukhārī, nr. 6573

În Ṣaḥīḥ Muslim, Abū Saʿīd — Allah să fie mulțumit de el — a spus:

بلغني أنه أدق من الشعر، وأحد من السيف

„Mi-a ajuns vestea că este mai subțire decât firul de păr și mai ascuțit decât sabia."

Imamul Aḥmad a transmis ceva asemănător de la ʿĀʾisha — Allah să fie mulțumit de ea —, atribuit Profetului.[205]

204 Al-Bukhārī, Cartea înmuierii inimilor, nr. 6573.

205 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea credinței, nr. 183; Musnad Aḥmad 6/110.

Cine trece Podul și cum îl trece

Numai credincioșii trec Podul, potrivit faptelor lor. Dovada este relatarea lui Abū Saʿīd — Allah să fie mulțumit de el — de la Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — în care se spune:

فيمر المؤمنون كطرف العين، وكالبرق، وكالريح، وكالطير، وكأجاويد الخيل والركاب، فناج مسلم، ومخدوش مرسل ومكدوس في جهنم

„Credincioșii trec într-o clipită, ca fulgerul, ca vântul, ca păsările și ca cei mai iuți cai și cămile. Unul scapă nevătămat, altul este zgâriat și lăsat să treacă, iar altul este aruncat grămadă în Gheena.”[206]

Al-Bukhārī, nr. 7439; Muslim, nr. 183

206 Al-Bukhārī, Cartea unicității lui Allah, nr. 7439; Muslim, Cartea credinței, nr. 183.

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim. În Ṣaḥīḥ Muslim se află:

تجري بهم أعمالهم، ونبيكم قائم على الصراط يقول: يا رب سلم سلم، حتى تعجز أعمال العباد حتى يجيء الرجل فلا يستطيع السير إلا زحفاً

„Faptele lor îi poartă înainte, iar Profetul vostru stă pe Pod și spune: «Doamne, salvează, salvează!» Aceasta continuă până când faptele robilor nu mai sunt de ajuns și vine omul care nu poate înainta decât târându-se."[207]

Muslim, nr. 195

Iar în Ṣaḥīḥ al-Bukhārī:

حتى يمر آخرهم يسحب سحباً

„Până când ultimul dintre ei trece fiind tras de-a lungul lui."[208]

Al-Bukhārī, nr. 7439

207 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea credinței, nr. 195.

208 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea unicității lui Allah, nr. 7439.

Dintre profeți, primul care trece Podul este Muḥammad — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, iar dintre comunități, comunitatea lui, potrivit cuvântului Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

فأكون أنا وأمتي أول من يجيزها، ولا يتكلم يومئذ إلا الرسل، ودعاء الرسل يومئذ: اللهم سلم سلم

„Eu și comunitatea mea vom fi primii care îl trec. În ziua aceea nu vor vorbi decât trimișii, iar ruga trimișilor va fi: «O, Allah, salvează, salvează!»”[209]

Al-Bukhārī, nr. 7437

Al-Bukhārī a transmis relatarea.

209 Al-Bukhārī, Cartea unicității lui Allah, nr. 7437.

9 Raiul și Focul

În limbă, al-janna înseamnă grădină cu mulți copaci. În Lege, este lăcașul pe care Allah l-a pregătit în Viața de Apoi pentru cei cu teamă de El.

Focul are, în limbă, un înțeles cunoscut. În Lege, este lăcașul pe care Allah l-a pregătit în Viața de Apoi pentru necredincioși. Amândouă sunt create și există acum. Dovada este cuvântul Celui Preaînalt despre Rai:

﴿أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ﴾

„Pregătit pentru cei cu teamă de Allah."[210]
Coran · 3:133

Iar despre Foc:

﴿أُعِدَّتْ لِلْكَٰفِرِينَ﴾

„Pregătit pentru necredincioși."[211]
Coran · 2:24

210 Coran, Āl ʿImrān 3:133.
211 Coran, al-Baqara 2:24.

Pregătirea înseamnă punerea la îndemână. Dovadă sunt și cuvintele sale — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — rostite când a împlinit rugăciunea eclipsei:

إني رأيت الجنة فتناولت منها عنقوداً ولو أخذته لأكلتم منه ما بقيت الدنيا، ورأيت النار فلم أر كاليوم منظراً قط أفظع

„Am văzut Raiul și am întins mâna după un ciorchine din el. Dacă l-aș fi luat, ați fi mâncat din el cât ar fi dăinuit lumea. Și am văzut Focul: nu am văzut niciodată o priveliște mai înspăimântătoare decât cea de astăzi.”[212]

Al-Bukhārī, nr. 170; Muslim, nr. 907

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim. Raiul și Focul nu pier, potrivit cuvântului Său:

﴿جَزَآؤُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا﴾

„Răsplata lor la Domnul lor sunt Grădinile Edenului, pe sub care curg râuri, în care vor rămâne veșnic.”[213]

Coran · 98:8

212 Al-Bukhārī, Cartea eclipsei, nr. 170; Muslim, Cartea rugăciunii eclipsei, nr. 907.

213 Coran, al-Bayyina 98:8.

Versetele despre rămânerea fără sfârșit în Rai sunt multe. Cât despre Foc, aceasta este amintită în trei locuri. În sura al-Nisāʾ:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَظَلَمُواْ لَمۡ يَكُنِ ٱللَّهُ لِيَغۡفِرَ لَهُمۡ وَلَا لِيَهۡدِيَهُمۡ طَرِيقًا إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا﴾

„Celor care nu au crezut și au fost nedrepți, Allah nu le va ierta și nu le va arăta vreun drum, în afara drumului Gheenei, în care vor rămâne veșnic.”[214]

Coran · 4:168–169

În al-Aḥzāb:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَعَنَ ٱلۡكَٰفِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمۡ سَعِيرًا خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا﴾

„Allah i-a blestemat pe necredincioși și le-a pregătit o vâlvătaie, în care vor rămâne veșnic.”[215]

Coran · 33:64–65

Iar în al-Jinn:

214 Coran, al-Nisāʾ 4:168–169.

215 Coran, al-Aḥzāb 33:64–65.

﴿وَمَن يَعْصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَإِنَّ لَهُۥ نَارَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا﴾

„Cel care nu ascultă de Allah și de Trimisul Său va avea Focul Gheenei, în care vor rămâne veșnic.”[216]

Coran · 72:23

Allah Preaînaltul mai spune:

﴿إِنَّ ٱلْمُجْرِمِينَ فِى عَذَابِ جَهَنَّمَ خَٰلِدُونَ لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ﴾

„Nelegiuiții vor rămâne în pedeapsa Gheenei. Ea nu le va fi ușurată și vor fi acolo fără nicio nădejde.”[217]

Coran · 43:74–75

Locul Raiului și al Focului

Raiul se află în partea cea mai de sus a lui ʿIlliyyūn, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

﴿كَلَّآ إِنَّ كِتَٰبَ ٱلْأَبْرَارِ لَفِى عِلِّيِّينَ﴾

„Nicidecum! Catastiful celor drepți este în ʿIlliyyūn.”[218]

Coran · 83:18

216 Coran, al-Jinn 72:23.
217 Coran, al-Zukhruf 43:74–75.
218 Coran, al-Muṭaffifīn 83:18.

Dovadă sunt și cuvintele sale — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — din cunoscuta relatare a lui al-Barāʾ ibn ʿĀzib despre încercarea din mormânt:

فيقول الله عز وجل: اكتبوا كتاب عبدي في عليين، وأعيدوه إلى الأرض

„Allah — puternic și măreț este El — spune: «Scrieți catastiful robului Meu în ʿIlliyyūn și întoarceți-l pe pământ!»”[219]

Aḥmad 4/287–288

Focul se află în cel mai de jos loc, potrivit cuvântului Său:

﴿كَلَّآ إِنَّ كِتَٰبَ ٱلۡفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٖ﴾

„Nicidecum! Catastiful nelegiuiților este în Sijjīn.”[220]

Coran · 83:7

Și potrivit cuvintelor sale — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — din relatarea lui al-Barāʾ ibn ʿĀzib de mai înainte:

فيقول الله تعالى: اكتبوا كتاب عبدي في سجين في الأرض السفلى

„Allah Preaînaltul spune: «Scrieți catastiful robului Meu în Sijjīn, în pământul cel mai de jos!»”

219 Aḥmad 4/287–288.

220 Coran, al-Muṭaffifīn 83:7.

Locuitorii Raiului și ai Focului

Locuitorii Raiului sunt toți credincioșii cu teamă de Allah, fiindcă ei sunt apropiații lui Allah. Despre Rai, Allah Preaînaltul spune:

﴿أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ﴾

„Pregătit pentru cei cu teamă de Allah.”[221]
Coran · 3:133

﴿أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ﴾

„Pregătit pentru cei care cred în Allah și în trimișii Săi.”[222]
Coran · 57:21

Locuitorii Focului sunt toți necredincioșii nefericiți. Despre Foc, Allah Preaînaltul spune:

﴿أُعِدَّتْ لِلْكَـٰفِرِينَ﴾

„Pregătit pentru necredincioși.”[223]
Coran · 2:24

﴿فَأَمَّا ٱلَّذِينَ شَقُوا۟ فَفِى ٱلنَّارِ﴾

„Cei nefericiți se vor afla în Foc.”[224]
Coran · 11:106

221 Coran, Āl ʿImrān 3:133.
222 Coran, al-Ḥadīd 57:21.
223 Coran, al-Baqara 2:24.
224 Coran, Hūd 11:106.

Înjunghierea morții

Moartea înseamnă încetarea vieții, iar fiecare suflet gustă moartea. Este ceva nematerial, care nu poate fi perceput cu privirea. Însă Allah Preaînaltul o face un lucru vizibil, întrupat, care este înjunghiat între Rai și Foc. Dovada este relatarea lui Abū Saʿīd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el —, potrivit căreia Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يؤتى بالموت كهيئة كبش أملح، فينادي مناد: يا أهل الجنة، فيشرئبون وينظرون، فيقول: هل تعرفون هذا؟ فيقولون: نعم، هذا الموت وكلهم قد رآه، ثم ينادي: يا أهل النار، فيشرئبون وينظرون، فيقول: هل تعرفون هذا؟ فيقولون: نعم، هذا الموت وكلهم قد رآه. فيذبح. ثم يقول: يا أهل الجنة، خلود فلا موت، ويا أهل النار، خلود فلا موت

„Moartea este adusă sub înfățișarea unui berbec alb cu negru. Un vestitor strigă: «O, locuitori ai Raiului!» Ei își întind gâturile și privesc. El întreabă: «Îl recunoașteți?» Ei spun: «Da, aceasta este moartea!» Toți au văzut-o. Apoi strigă: «O, locuitori ai Focului!» Ei își întind gâturile și privesc. El întreabă: «Îl recunoașteți?» Ei spun: «Da, aceasta este moartea!» Toți au văzut-o. Atunci este înjunghiată. Apoi el spune: «O, locuitori ai Raiului, veșnicie fără moarte! O, locuitori ai Focului, veșnicie fără moarte!»”

Apoi a recitat:

﴿وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ ٱلْحَسْرَةِ إِذْ قُضِىَ ٱلْأَمْرُ وَهُمْ فِى غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾

„Avertizează-i despre Ziua Regretului, când totul va fi hotărât, pe când ei sunt nepăsători și nu cred.”[225]

Coran · 19:39

Al-Bukhārī a transmis-o în explicarea acestui verset.[226] A transmis și ceva asemănător de la Ibn ʿUmar, atribuit Profetului, despre descrierea Raiului și a Focului.[227]

225 Coran, Maryam 19:39.

226 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea exegezei, nr. 4730.

227 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea înmuierii inimilor, nr. 6548.

10 Drepturile Profetului și ale Companionilor săi

Cele mai de seamă făpturi înaintea lui Allah sunt trimișii, apoi profeții, apoi cei cu credință deplin adevărată, apoi martirii, apoi cei drepți. Allah a amintit aceste trepte în Cartea Sa, spunând:

﴿وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ فَأُوْلَٰٓئِكَ مَعَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِم مِّنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلصِّدِّيقِينَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَٱلصَّٰلِحِينَ ۚ وَحَسُنَ أُوْلَٰٓئِكَ رَفِيقًا﴾

„Cei care ascultă de Allah și de Trimis se vor afla alături de cei asupra cărora Allah Și-a revărsat binefacerea: profeții, cei cu credință deplin adevărată, martirii și cei drepți. Ce buni însoțitori sunt aceștia!”[228]

Coran · 4:69

228 Coran, al-Nisāʾ 4:69.

Cei mai de seamă dintre trimiși sunt cei înzestrați cu hotărâre neclintită. Ei sunt cinci: Nūḥ, Ibrāhīm, Mūsā, ʿĪsā și Muḥammad — binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lor. Allah i-a amintit în două locuri din Cartea Sa. În al-Aḥzāb:

﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مِيثَٰقَهُمْ وَمِنكَ وَمِن نُّوحٍ وَإِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ٱبْنِ مَرْيَمَ﴾

„Când am luat de la profeți legământul lor, de la tine, de la Nūḥ, de la Ibrāhīm, de la Mūsā și de la ʿĪsā, fiul lui Maryam...”[229]

Coran · 33:7

Și în al-Shūrā:

﴿شَرَعَ لَكُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِۦ نُوحًا وَٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِۦٓ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰٓ﴾

„El v-a rânduit din religie ceea ce i-a poruncit lui Nūḥ, ceea ce ți-am revelat ție și ceea ce le-am poruncit lui Ibrāhīm, lui Mūsā și lui ʿĪsā.”[230]

Coran · 42:13

Cel mai de seamă dintre ei este Muḥammad — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, potrivit cuvântului său:

أنا سيد الناس يوم القيامة

„Eu sunt întâistătătorul oamenilor în Ziua Învierii.”[231]

Al-Bukhārī, nr. 4712; Muslim, nr. 194

229 Coran, al-Aḥzāb 33:7.

230 Coran, al-Shūrā 42:13.

231 Al-Bukhārī, Cartea exegezei, nr. 4712; Muslim, Cartea credinței, nr. 194.

Relatarea este convenită de al-Bukhārī și Muslim. Printre dovezi se numără și faptul că ei s-au rugat în urma lui în noaptea Înălțării, precum și altele. După el este Ibrāhīm, fiindcă el este părintele profeților, iar credința lui stă la temelia religiilor. Apoi Mūsā, fiindcă este cel mai de seamă dintre profeții fiilor lui Isrāʾīl, iar Legea lui stă la temelia legilor lor. După el sunt Nūḥ și ʿĪsā. Nu afirmăm cu certitudine care dintre cei doi este mai presus, fiindcă fiecare are o însușire deosebită.

Particularitățile Profetului

Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — i-au fost date particularități. Vom vorbi despre cele amintite de autor:

1. El este pecetea profeților, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

﴿مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَآ أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ ٱللَّهِ وَخَاتَمَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ﴾

„Muḥammad nu este tatăl niciunuia dintre bărbații voștri, ci este Trimisul lui Allah și pecetea profeților.”[232]

Coran · 33:40

2. El este întâistătătorul trimișilor. Dovada a fost amintită.

3. Credința unui rob nu se împlinește până când nu crede în mesajul său, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ﴾

„Nu, pe Domnul tău! Ei nu cred până nu te iau drept judecător în neînțelegerile dintre ei.”[233]

Coran · 4:65

232 Coran, al-Aḥzāb 33:40.

233 Coran, al-Nisāʾ 4:65.

Ceilalți profeți erau trimiși către anumite popoare, fiecare către poporul său.

4. Nu se judecă între oameni decât prin mijlocirea sa. Dovada a fost amintită în secțiunea despre mijlocire.

5. Comunitatea lui le precedă pe celelalte în intrarea în Rai, potrivit înțelesului general al cuvintelor sale — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

نحن الآخرون السابقون يوم القيامة

„Noi suntem cei de pe urmă, dar cei dintâi în Ziua Învierii.”

Relatarea a fost amintită.

6. El poartă stindardul laudei în Ziua Învierii, iar cei care aduc laudă se află sub el. Dovada este relatarea lui Abū Saʿīd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el —, potrivit căreia Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

أنا سيد ولد آدم يوم القيامة ولا فخر، وبيدي لواء الحمد ولا فخر، وما من نبي يومئذ آدم فمن سواه إلا تحت لوائي، وأنا أول من تنشق عنه الأرض ولا فخر

„Eu sunt întâistătătorul urmașilor lui Ādam în Ziua Învierii, și nu o spun spre laudă de sine. În mâna mea se află stindardul laudei, și nu o spun spre laudă de sine. În ziua aceea nu este profet, de la Ādam încoace, care să nu se afle sub stindardul meu. Eu sunt primul deasupra căruia se deschide pământul, și nu o spun spre laudă de sine.”[234]

Al-Tirmidhī, nr. 3148

Al-Tirmidhī a transmis relatarea. Muslim a transmis prima și ultima afirmație.[235]

234 Sunan al-Tirmidhī, Cartea exegezei, nr. 3148.

235 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea virtuților, nr. 2278.

7. Lui îi aparține locul vrednic de laudă, adică fapta pentru care îl laudă atât Creatorul, cât și făpturile, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

﴿عَسَىٰٓ أَن يَبۡعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامٗا مَّحۡمُودٗا﴾

„Se poate ca Domnul tău să te ridice într-un loc vrednic de laudă.”[236]
Coran · 17:79

Acest loc cuprinde virtuțile care i se arată — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — în Ziua Învierii, precum mijlocirea și altele.

8. Lui îi aparține Bazinul la care se vine. Se are în vedere bazinul mare, la care vin mulți. Cât despre simplul fapt de a avea un bazin, s-a arătat că fiecare profet are unul.

9–11. El este imamul profeților, cuvântătorul lor și cel căruia îi revine mijlocirea lor. Dovada este relatarea lui Ubayy ibn Kaʿb, potrivit căreia Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إذا كان يوم القيامة كنت إمام النبيين وخطيبهم،
وصاحب شفاعتهم غير فخر

„Când va fi Ziua Învierii, eu voi fi imamul profeților, cuvântătorul lor și cel căruia îi revine mijlocirea lor, fără laudă de sine.”[237]
Al-Tirmidhī, nr. 3613

Al-Tirmidhī a transmis-o și a declarat-o bună.

12. Comunitatea lui este cea mai bună dintre comunități, potrivit cuvântului Celui Preaînalt:

236 Coran, al-Isrāʾ 17:79.

237 Sunan al-Tirmidhī, Cartea virtuților, nr. 3613.

﴿كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ﴾

„Voi sunteți cea mai bună comunitate adusă pentru oameni.”[238]

Coran · 3:110

Cât despre cuvântul Celui Preaînalt:

﴿يَٰبَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتِىَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّى فَضَّلْتُكُمْ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

„O, fii ai lui Isrā’īl! Amintiți-vă binefacerea Mea pe care am revărsat-o asupra voastră și faptul că v-am ales mai presus de lumi.”[239]

Coran · 2:47

Sunt avuți în vedere oamenii din vremea lor.

Virtuțile Companionilor

Companion este cel care s-a întâlnit cu Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — crezând în el și a murit astfel. Companionii Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — sunt cei mai de seamă însoțitori ai profeților, potrivit cuvântului Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

خير الناس قرني

„Cei mai buni oameni sunt cei din generația mea.”[240]

Al-Bukhārī, nr. 3651; Muslim, nr. 2533

238 Coran, Āl ʿImrān 3:110.

239 Coran, al-Baqara 2:47.

240 Al-Bukhārī, Cartea virtuților Companionilor Profetului, nr. 3651; Muslim, Cartea virtuților Companionilor, nr. 2533.

Aceasta face parte din relatarea transmisă de al-Bukhārī și de alții. Cei mai de seamă Companioni sunt emigranții, fiindcă au unit emigrarea cu sprijinirea, apoi anșārii. Cei mai de seamă emigranți sunt cei patru califi bine călăuziți: Abū Bakr, ʿUmar, ʿUthmān și ʿAlī — Allah să fie mulțumit de ei.

Cei patru califi bine călăuziți

Abū Bakr este al-Ṣiddīq, ʿAbd Allāh ibn ʿUthmān ibn ʿĀmir, din Banū Taym ibn Murra ibn Kaʿb. A fost primul bărbat care a crezut în Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, însoțitorul lui la emigrare, înlocuitorul lui la rugăciune și la pelerinaj și urmașul lui la conducerea comunității. Prin el au primit Islamul cinci dintre cei cărora li s-a vestit Raiul: ʿUthmān, al-Zubayr, Ṭalḥa, ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAwf și Saʿd ibn Abī Waqqāṣ. A murit în Jumādā al-Ākhira, anul 13 H, la vârsta de 63 de ani. Aceștia cinci, împreună cu Abū Bakr, ʿAlī ibn Abī Ṭālib și Zayd ibn Ḥāritha, sunt cei opt care i-au întrecut pe oameni în primirea Islamului, după cum a spus Ibn Isḥāq; el se referea la bărbații de după începutul mesajului.

ʿUmar este Abū Ḥafṣ al-Fārūq, ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, din Banū ʿAdī ibn Kaʿb ibn Luʾayy. A primit Islamul în al șaselea an de la începutul misiunii, după aproximativ patruzeci de bărbați și unsprezece femei. Musulmanii s-au bucurat de el, iar Islamul a devenit vădit la Mecca după primirea lui. Abū Bakr l-a lăsat urmaș la conducerea comunității. A împlinit îndatoririle califatului în chipul cel mai bun, până când a fost ucis ca martir în Dhū al-Ḥijja, anul 23 H, la vârsta de 63 de ani.

ʿUthmān este Abū ʿAbd Allāh, Dhū al-Nūrayn, ʿUthmān ibn ʿAffān, din Banū Umayya ibn ʿAbd Shams ibn ʿAbd Manāf. A primit Islamul înainte ca Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — să intre în casa lui al-Arqam. Era bogat și darnic. A preluat califatul după ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, prin acordul oamenilor sfatului, și a rămas până când a fost ucis ca martir în Dhū al-Ḥijja, anul 35 H, la vârsta de 90 de ani, potrivit uneia dintre păreri.

ʿ**Alī** este Abū al-Ḥasan, ʿAlī ibn Abī Ṭālib. Numele lui Abū Ṭālib este ʿAbd Manāf ibn ʿAbd al-Muṭṭalib. ʿAlī a fost primul băiat care a primit Islamul. În ziua de Khaybar, Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — i-a dat stindardul, iar Allah a adus biruința prin el. I s-a dat jurământul de credință pentru califat după uciderea lui ʿUthmān — Allah să fie mulțumit de amândoi. El a fost califul legitim, până când a fost ucis ca martir în Ramaḍān, anul 40 H, la vârsta de 63 de ani. Cei mai de seamă dintre acești patru sunt, în ordine, Abū Bakr, ʿUmar, ʿUthmān și ʿAlī. Dovada este relatarea lui Ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi:

كنا نخير بين الناس في زمن النبي صلى الله عليه وسلم،

فنخير أبا بكر، ثم عمر بن الخطاب، ثم عثمان بن عفان

„În vremea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — îi socoteam pe oameni după întâietate: îl puneam întâi pe Abū Bakr, apoi pe ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, apoi pe ʿUthmān ibn ʿAffān.”[241]

Al-Bukhārī, nr. 3655

Al-Bukhārī a transmis-o. În relatarea lui Abū Dāwūd se află:

241 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea virtuților Companionilor, nr. 3655.

كنا نقول ورسول الله صلى الله عليه وسلم حي: أفضل أمة النبي صلى الله عليه وسلم بعده أبو بكر، ثم عمر، ثم عثمان

„Pe când Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — era în viață, spuneam: cel mai de seamă din comunitatea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — după el este Abū Bakr, apoi ʿUmar, apoi ʿUthmān."[242]

Abū Dāwūd, nr. 4628

Într-o transmitere, al-Ṭabarānī a adăugat:

فيسمع ذلك النبي صلى الله عليه وسلم فلا ينكره

„Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — auzea aceasta și nu o respingea."

Nu am găsit formularea amintită de autor cu adăugarea lui ʿAlī ibn Abī Ṭālib.

Cel mai îndreptățit la califat după Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — este Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el —, fiindcă era cel mai de seamă și cel dintâi dintre ei în primirea Islamului; fiindcă Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — l-a pus înainte la rugăciune; și fiindcă toți Companionii — Allah să fie mulțumit de ei — au fost de acord să îl pună înainte și să îi dea jurământul de credință. Allah nu îi adună laolaltă asupra unei rătăciri.

242 Sunan Abī Dāwūd, Cartea Sunnei, nr. 4628. Al-Albānī a declarat-o autentică.

După el este ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el —, fiindcă este cel mai de seamă Companion după Abū Bakr și fiindcă Abū Bakr l-a desemnat urmaș la califat. Apoi ʿUthmān — Allah să fie mulțumit de el —, datorită virtuții sale și faptului că oamenii sfatului l-au pus înainte. Ei sunt cei amintiți în acest vers:

علي وعثمان وسعد وطلحة

زبير وذو عوف رجال المشورة

ʿAlī, ʿUthmān, Saʿd și Ṭalḥa,
al-Zubayr și fiul lui ʿAwf sunt oamenii sfatului.

Apoi este ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el —, datorită virtuții sale și consensului oamenilor din vremea sa asupra lui. Aceștia patru sunt califii bine călăuziți, călăuziți pe calea cea dreaptă, despre care Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

عليكم بسنتي، وسنة الخلفاء الراشدين من بعدي، عضوا عليها بالنواجذ

„Țineți-vă de Sunna mea și de sunna califilor bine călăuziți de după mine! Țineți-vă de ea cu dinții!”[243]

Și a spus:

الخلافة بعدي ثلاثون سنة

„Califatul de după mine durează treizeci de ani.”[244]
Abū Dāwūd, nr. 4646; al-Tirmidhī, nr. 2226; Aḥmad 5/220

243 Referința acestei relatări a fost indicată anterior.

244 Abū Dāwūd, Cartea Sunnei, nr. 4646; al-Tirmidhī, Cartea încercărilor, nr. 2226; Aḥmad 5/220.

Aḥmad, Abū Dāwūd și al-Tirmidhī au transmis-o. Al-Albānī a spus că lanțul ei este bun. Autorul a spus că ultimul dintre ei a fost ʿAlī. Se pare că a socotit califatul lui al-Ḥasan drept o continuare a celui al tatălui său sau că nu l-a luat în calcul fiindcă el — Allah să fie mulțumit de el — a renunțat la el.

Califatul lui Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el — a durat doi ani, trei luni și nouă nopți, de la 13 Rabīʿ al-Awwal, anul 11 H, până la 22 Jumādā al-Ākhira, anul 13 H.

Califatul lui ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — a durat zece ani, șase luni și trei zile, de la 23 Jumādā al-Ākhira, anul 13 H, până la 26 Dhū al-Ḥijja, anul 23 H.

Califatul lui ʿUthmān — Allah să fie mulțumit de el — a durat doisprezece ani fără douăsprezece zile, de la 1 Muḥarram, anul 24 H, până la 18 Dhū al-Ḥijja, anul 35 H.

Califatul lui ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el — a durat patru ani și nouă luni, de la 19 Dhū al-Ḥijja, anul 35 H, până la 19 Ramaḍān, anul 40 H. Durata totală a califatului acestor patru este, așadar, de douăzeci și nouă de ani, șase luni și patru zile.
Apoi i s-a dat jurământul de credință lui al-Ḥasan ibn ʿAlī — Allah să fie mulțumit de amândoi — în ziua în care a murit tatăl său, ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el. În Rabīʿ al-Awwal, anul 41 H, el a încredințat conducerea lui Muʿāwiya. Astfel s-a arătat semnul Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — din cuvântul său:

الخلافة بعدي ثلاثون سنة

„Califatul de după mine durează treizeci de ani."

Și din ceea ce a spus despre al-Ḥasan:

إن ابني هذا سيد ولعل الله أن يصلح به بين فئتين عظيمتين من المسلمين

„Acest fiu al meu este un întâistătător. Se poate ca Allah să împace prin el două mari tabere de musulmani.”[245]

Al-Bukhārī, nr. 2704

Al-Bukhārī a transmis relatarea.

Mărturia despre Rai sau Foc

Rațiunea nu are un rol în stabilirea mărturiei că cineva este în Rai sau în Foc; aceasta depinde de Lege. Mărturisim despre cel pentru care Legiuitorul a mărturisit. Despre ceilalți nu mărturisim astfel, însă nădăjduim pentru cel care face bine și ne temem pentru cel care face rău. Mărturia despre Rai sau Foc se împarte în două: generală și individuală.

Cea generală ține de o însușire, ca atunci când mărturisim că fiecare credincios este în Rai ori că fiecare necredincios este în Foc, sau alte însușiri pe care Legiuitorul le-a făcut cauze ale intrării în Rai ori în Foc.

Cea individuală privește o anumită persoană, ca atunci când mărturisim că un om anume este în Rai sau că un om anume este în Foc. Nu nominalizăm pe nimeni în afară de cei pe care i-au nominalizat Allah ori Trimisul Său.

245 Al-Bukhārī, Cartea împăcării, nr. 2704.

Persoanele numite dintre locuitorii Raiului

Sunt mulți cei numiți dintre locuitorii Raiului. Printre ei sunt cei zece cărora li s-a vestit Raiul. Li s-a dat această denumire fiindcă Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — i-a strâns într-o singură relatare, spunând:

أبو بكر في الجنة، وعمر في الجنة، وعثمان في الجنة، وعلي في الجنة، وطلحة في الجنة، والزبير في الجنة، وعبد الرحمن بن عوف في الجنة، وسعد بن أبي وقاص في الجنة، وسعيد بن زيد في الجنة، وأبو عبيدة بن الجراح في الجنة

„Abū Bakr este în Rai; ʿUmar este în Rai; ʿUthmān este în Rai; ʿAlī este în Rai; Ṭalḥa este în Rai; al-Zubayr este în Rai; ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAwf este în Rai; Saʿd ibn Abī Waqqāṣ este în Rai; Saʿīd ibn Zayd este în Rai; Abū ʿUbayda ibn al-Ǧarrāḥ este în Rai.”[246]

Al-Tirmidhī, nr. 3748; Abū Dāwūd, nr. 6949

Al-Tirmidhī a transmis-o, iar al-Albānī a declarat-o autentică. Despre cei patru califi s-a vorbit deja. Ceilalți au fost adunați în versul:

سعيد وسعد وابن عوف وطلحة
وعامر فهر والزبير الممدح

Saʿīd, Saʿd, fiul lui ʿAwf și Ṭalḥa,
ʿĀmir din Fihr și al-Zubayr cel lăudat.

Ṭalḥa este Ibn ʿUbayd Allāh, din Banū Taym ibn Murra, unul dintre cei opt care au primit Islamul printre primii. A fost ucis în

246 Abū Dāwūd, Cartea Sunnei, nr. 6949; al-Tirmidhī, Cartea virtuților, nr. 3748; Ibn Mājah, Introducere, nr. 133; Aḥmad 1/187.

ziua Cămilei, în Jumādā al-Ākhira, anul 36 H, la vârsta de 64 de ani.

Al-Zubayr este Ibn al-ʿAwwām, din Banū Quṣayy ibn Kilāb, fiul mătușii Trimisului lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. În ziua Cămilei a părăsit lupta împotriva lui ʿAlī. Ibn Jarmūz l-a întâlnit și l-a ucis în Jumādā al-Ūlā, anul 36 H, la vârsta de 67 de ani.

ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAwf este din Banū Zuhra ibn Kilāb. A murit în anul 32 H, la vârsta de 72 de ani, și a fost înmormântat în al-Baqīʿ.

Saʿd ibn Abī Waqqāṣ este Ibn Mālik, din Banū ʿAbd Manāf ibn Zuhra, primul care a tras cu o săgeată pe calea lui Allah. A murit în palatul său de la al-ʿAqīq, la zece mile de Medina, și a fost înmormântat în al-Baqīʿ în anul 55 H, la vârsta de 82 de ani.

Saʿīd ibn Zayd este Ibn Zayd ibn ʿAmr ibn Nufayl al-ʿAdawī. A fost printre primii care au primit Islamul. A murit la al-ʿAqīq și a fost înmormântat în Medina în anul 51 H, la șaptezeci și ceva de ani.

Abū ʿUbayda este ʿĀmir ibn ʿAbd Allāh ibn al-Jarrāḥ, din Banū Fihr, unul dintre cei care au primit Islamul printre primii. A murit în Iordania, în ciuma de la ʿAmwās, în anul 18 H, la vârsta de 58 de ani.

Printre cei pentru care Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a mărturisit Raiul sunt al-Ḥasan, al-Ḥusayn și Thābit ibn Qays. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

الحسن والحسين سيدا شباب أهل الجنة

„Al-Ḥasan și al-Ḥusayn sunt întâistătătorii tinerilor din Rai.”[247]

Al-Tirmidhī, nr. 3768; Aḥmad 3/166–167

247 Al-Tirmidhī, Cartea virtuților, nr. 3768; Aḥmad 3/166–167.

Al-Tirmidhī a transmis-o și a spus că este bună și autentică. Despre Thābit ibn Qays, el — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

إنك لست من أهل النار، ولكنك من أهل الجنة

„Tu nu ești dintre locuitorii Focului, ci dintre locuitorii Raiului."[248]

Al-Bukhārī, nr. 4846; Muslim, nr. 119

Al-Bukhārī a transmis relatarea. **Al-Ḥasan** este nepotul Trimisului lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și floarea lui înmiresmată, fiul emirului credincioșilor, ʿAlī ibn Abī Ṭālib. S-a născut la 15 Ramaḍān, anul 3 H. A murit în Medina și a fost înmormântat în al-Baqīʿ, în Rabīʿ al-Awwal, anul 50 H.

Al-Ḥusayn este nepotul Trimisului lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și floarea lui înmiresmată, fiul lui ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el. S-a născut în Shaʿbān, anul 4 H, și a fost ucis la Karbalāʾ, la 10 Muḥarram, anul 61 H.

Thābit este Ibn Qays ibn Shammās, al-Anṣārī al-Khazrajī, cuvântătorul anșărilor. A fost ucis ca martir în ziua de la al-Yamāma, la sfârșitul anului 11 H ori la începutul anului 12 H.

Persoane numite în Coran și Sunna ca fiind dintre locuitorii Focului

Printre cei numiți în Coran se află Abū Lahab, ʿAbd al-ʿUzzā ibn ʿAbd al-Muṭṭalib, unchiul Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, și soția lui, Umm Jamīl, Arwā bint Ḥarb ibn Umayya, sora lui Abū Sufyān, după cum spune Allah Preaînaltul:

248 Al-Bukhārī, Cartea exegezei, nr. 4846; Muslim, Cartea credinței, nr. 119.

﴿تَبَّتْ يَدَآ أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ﴾

Să piară mâinile lui Abū Lahab și să piară el![249]

Coran · 111:1

Și până la sfârșitul surei.

Printre cei numiți în Sunna se află Abū Ṭālib, ʿAbd Manāf ibn ʿAbd al-Muṭṭalib, despre care Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

أهون أهل النار عذاباً أبو طالب وهو منتعل نعلين يغلي منهما دماغه

Dintre locuitorii Focului, Abū Ṭālib are pedeapsa cea mai ușoară: poartă două sandale din pricina cărora îi fierbe creierul.

Transmis de al-Bukhārī.[250]

Printre ei se află și ʿAmr ibn ʿĀmir ibn Luḥayy al-Khuzāʿī. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

رأيته يجر أمعاءه في النار

L-am văzut târându-și măruntaiele în Foc.

Transmis de al-Bukhārī și alții.[251]

---

249 Coran, al-Masad 111:1.

250 Această formulare este transmisă de Muslim, Cartea credinței, nr. 212. Al-Bukhārī, Cartea înduioșării inimilor, nr. 6561, și Muslim, Cartea credinței, nr. 213, transmit:

— «إن أهون أهل النار عذاباً يوم القيامة لرجل توضع في أخمص قدميه جمرة يغلي منها دماغه»

„Dintre locuitorii Focului, cel cu pedeapsa cea mai ușoară în Ziua Învierii este un om sub tălpile căruia se pune un tăciune din pricina căruia îi fierbe creierul.”

251 Al-Bukhārī, Cartea exegezei, nr. 4623.

Declararea necredinței celor care se îndreaptă spre qibla din pricina păcatelor

Cei care se îndreaptă spre qibla sunt musulmanii care se roagă în direcția ei. Ei nu devin necredincioși prin săvârșirea păcatelor mari, nu ies astfel din Islam și nu rămân veșnic în Foc. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَإِن طَآئِفَتَانِ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱقْتَتَلُوا۟ فَأَصْلِحُوا۟ بَيْنَهُمَا﴾

Dacă două grupuri dintre credincioși se luptă între ele, împăcați-le![252]

Coran · 49:9

Până la cuvintele Sale:

﴿إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا۟ بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ﴾

Credincioșii sunt frați; împăcați-i, așadar, pe cei doi frați ai voștri![253]

Coran · 49:10

El a afirmat frăția în credință chiar în prezența luptei, care este unul dintre păcatele mari. Dacă aceasta ar fi necredință, frăția în credință ar înceta.
Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

يقول الله تعالى: من كان في قلبه مثقال حبة خردل من إيمان فأخرجوه

Allah Preaînaltul spune: „Pe cel care are în inimă credință cât greutatea unui bob de mușțar, scoateți-l!”

252 Coran, al-Ḥujurāt 49:9.
253 Coran, al-Ḥujurāt 49:10.

Adică din Foc. Transmis de al-Bukhārī și Muslim.[254]

Două grupări s-au împotrivit în această privință:

Prima: khārijiții. Ei spun că săvârșitorul unui păcat mare este necredincios și rămâne veșnic în Foc.

A doua: muʿtaziliții. Ei spun că săvârșitorul unui păcat mare a ieșit din credință, fără să fie nici credincios, nici necredincios: se află într-o poziție între cele două și rămâne veșnic în Foc.

Răspundem ambelor grupări astfel:

1. Se împotrivesc textelor Coranului și Sunnei.

2. Se împotrivesc consensului predecesorilor.

Drepturile Companionilor — Allah să fie mulțumit de ei

Companionii — Allah să fie mulțumit de ei — au un mare merit față de această comunitate. Ei au sprijinit cauza lui Allah și pe Trimisul Său, au luptat pe calea lui Allah cu averile și viețile lor și au păstrat religia lui Allah, păstrând Cartea Sa și Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — prin cunoaștere, faptă și învățarea altora, până când le-au transmis comunității curate și proaspete.

Allah i-a lăudat în Cartea Sa cu cea mai mare laudă. El spune în sura al-Fatḥ:

﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ ٱللَّهِ ۚ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ أَشِدَّآءُ عَلَى ٱلْكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَيْنَهُمْ ۖ تَرَىٰهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضْوَٰنًا﴾

Muḥammad este Trimisul lui Allah. Cei care sunt împreună cu el sunt aspri față de necredincioși și milostivi între ei. Îi vezi plecându-se și prosternându-se, căutând harul lui Allah și mulțumirea Sa.[255]

Coran · 48:29

254 Al-Bukhārī, Cartea unicității lui Allah, nr. 7510.

255 Coran, al-Fatḥ 48:29.

Și până la sfârșitul surei.
Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — le-a apărat cinstea, spunând:

لا تسبوا أصحابي، فوالذي نفسي بيده لو أنفق أحدكم مثل أحد ذهباً ما بلغ مد أحدهم ولا نصيفه

Nu-i insultați pe Companionii mei! Pe Cel în Mâna Căruia se află sufletul meu, dacă unul dintre voi ar cheltui aur cât muntele Uḥud, nu ar ajunge nici măcar la un mudd oferit de unul dintre ei, nici la jumătatea acestuia.[256]

Transmis de al-Bukhārī și Muslim. Drepturile lor asupra comunității se numără printre cele mai mari drepturi. Comunitatea le datorează:

1. Să-i iubească în inimă și să-i laude cu limba pentru binele și binefacerea pe care le-au făcut.

2. Să ceară pentru ei îndurare și iertare, împlinind cuvintele Celui Preaînalt:

256 Al-Bukhārī, Cartea virtuților Companionilor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, nr. 3673; Muslim, Cartea virtuților Companionilor, nr. 2540 și 2541.

﴿وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

Iar cei care au venit după ei spun: „Doamne, iartă-ne pe noi și pe frații noștri care ne-au întrecut în credință și nu pune în inimile noastre ranchiună față de cei care cred! Doamne, Tu ești Plin de bunătate, Îndurător!”[257]

Coran · 59:10

3. Să se abțină de la a le vorbi de rău greșelile, dacă vreunul dintre ei a săvârșit vreuna. Acestea sunt puține în comparație cu faptele lor bune și virtuțile lor. Ele pot proveni dintr-un efort de judecată care este iertat și dintr-o faptă pentru care sunt scuzați, după cum arată cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — din hadithul «لا تسبوا أصحابي» — „Nu-i insultați pe Companionii mei!”.

Rânduiala insultării Companionilor

Insultarea Companionilor se împarte în trei categorii:

Prima: să-i insulte într-un fel care implică necredința majorității lor sau faptul că majoritatea sunt nelegiuiți. Aceasta este necredință, fiindcă înseamnă a-L dezminți pe Allah și a-l dezminți pe Trimisul Său în lauda și mulțumirea față de ei. Mai mult, necredința celui care se îndoiește de necredința unei asemenea afirmații este certă: ea implică faptul că cei care au transmis Coranul și Sunna sunt necredincioși sau nelegiuiți.

A doua: să-i insulte prin blestem și ocări. În privința necredinței acestei persoane există două păreri ale învățaților.

257 Coran, al-Ḥashr 59:10.

Potrivit părerii că nu devine necredincios, trebuie biciuit și întemnițat până când moare ori își retrage afirmațiile.

A treia: să-i insulte prin ceva care nu le atacă religia, precum lașitatea și zgârcenia. Această persoană nu devine necredincioasă, dar este pedepsită disciplinar într-un fel care o oprește. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya a menționat sensul acestora în cartea al-Ṣārim al-maslūl. El a transmis de la Aḥmad, la pagina 573, cuvintele: „Nu îi este îngăduit nimănui să amintească ceva dintre greșelile lor sau să atace pe vreunul dintre ei pentru un cusur ori o lipsă. Cel care face aceasta trebuie pedepsit disciplinar. Dacă se căiește, bine; altminteri este biciuit în închisoare până când moare ori își retrage afirmațiile."

Drepturile soțiilor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace

Soțiile Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — sunt soțiile sale în această viață și în Viața de Apoi și mamele credincioșilor. Lor li se cuvin respectul și cinstirea potrivite soțiilor Peceții Profeților. Ele fac parte din familia sa: curate și purificate, bune și făcătoare de bine, nevinovate și dezvinovățite de orice rău care le-ar ataca cinstea și onoarea. Cele bune sunt pentru cei buni, iar cei buni sunt pentru cele bune. Allah să fie mulțumit de ele și să le dăruiască mulțumirea Sa tuturor! Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace Profetului Său cel sincer și demn de încredere!

Soțiile de care Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a fost despărțit prin moarte sunt următoarele:

1. Khadīja bint Khuwaylid, mama copiilor săi, cu excepția lui Ibrāhīm. Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — s-a căsătorit cu ea după doi soți: primul, ʿAtīq ibn ʿĀbid, iar al doilea, Abū Hāla al-Tamīmī. Nu s-a căsătorit cu altă femeie cât timp ea a trăit. A murit în al zecelea an de la începutul misiunii profetice, înainte de Înălțare.

2. ʿĀ'isha bint Abī Bakr al-Ṣiddīq. I-a fost arătată Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — în vis de două sau de trei ori și i s-a spus: «هذه امرأتك» — *„Aceasta este soția*

ta.” [258] A încheiat căsătoria cu ea la Mecca, pe când avea șase ani, și a început viața conjugală cu ea la Medina, pe când avea nouă ani. A murit în anul 58 H.

3. Sawda bint Zamʿa al-ʿĀmiriyya. S-a căsătorit cu ea după un soț musulman, al-Sakrān ibn ʿAmr, fratele lui Suhayl ibn ʿAmr. A murit spre sfârșitul califatului lui ʿUmar; s-a spus și în anul 54 H.

4. Ḥafṣa bint ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — s-a căsătorit cu ea după un soț musulman, Khunays ibn Ḥudhāfa, care a fost ucis la Uḥud. Ea a murit în anul 41 H.

5. Zaynab bint Khuzayma al-Hilāliyya, mama sărmanilor. S-a căsătorit cu ea după ce soțul ei, ʿAbd Allāh ibn Jaḥsh, a căzut martir la Uḥud. A murit în anul 4 H., la puțin timp după căsătoria cu ea.

6. Umm Salama, Hind bint Abī Umayya al-Makhzūmiyya. S-a căsătorit cu ea după moartea soțului ei, Abū Salama, ʿAbd Allāh ibn ʿAbd al-Asad, în urma unei răni primite la Uḥud. A murit în anul 61 H.

7. Zaynab bint Jaḥsh al-Asadiyya, fiica lui Umayma, mătușa paternă a Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. S-a căsătorit cu ea după clientul său eliberat, Zayd ibn Ḥāritha, în anul 5 H. A murit în anul 20 H.

8. Juwayriyya bint al-Ḥārith al-Khuzāʿiyya. S-a căsătorit cu ea după soțul ei Musāfiʿ ibn Ṣafwān — s-a spus și Mālik ibn Ṣafwān — în anul 6 H. A murit în anul 56 H.

9. Umm Ḥabība, Ramla bint Abī Sufyān. S-a căsătorit cu ea după un soț care îmbrățișase Islamul, apoi devenise creștin: ʿUbayd Allāh ibn Jaḥsh. A murit la Medina, în timpul califatului fratelui ei, în anul 44 H.

10. Ṣafiyya bint Ḥuyayy ibn Akhṭab, dintre Banū al-Naḍīr, descendentă a lui Hārūn ibn ʿImrān — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace. A eliberat-o și a făcut din eliberarea ei zestrea căsătoriei, după doi soți: primul, Sallām ibn Mishkam, iar al

258 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea virtuților ajutoarelor medinite, nr. 3895; Muslim, Cartea virtuților Companionilor, nr. 2438.

doilea, Kināna ibn Abī al-Ḥuqayq, după cucerirea Khaybarului, în anul 6 H. A murit în anul 50 H.

11. Maymūna bint al-Ḥārith al-Hilāliyya. S-a căsătorit cu ea în anul 7 H., la ʿumra de recuperare, după doi soți: primul, Ibn ʿAbd Yālīl, iar al doilea, Abū Ruhm ibn ʿAbd al-ʿUzzā. A început viața conjugală cu ea la Sarif, unde a și murit, în anul 51 H.

Acestea sunt soțiile Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — de care a fost despărțit prin moarte. Două au murit înaintea lui: Khadīja și Zaynab bint Khuzayma; nouă au trăit după el. Acestea au fost cele amintite mai sus.

Au mai rămas două cu care nu a început viața conjugală și pentru care nu sunt stabilite aceleași rânduieli și virtuți ca pentru cele de mai înainte. Ele sunt:

1. Asmāʾ bint al-Nuʿmān al-Kindiyya. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — s-a căsătorit cu ea, apoi s-a despărțit de ea. Există neînțelegere asupra motivului despărțirii. Ibn Isḥāq a spus că el a găsit o pată albă pe partea laterală a trupului ei și s-a despărțit de ea. După el s-a căsătorit cu ea al-Muhājir ibn Abī Umayya.

2. Umayma bint al-Nuʿmān ibn Sharāḥīl al-Jawniyya. Ea este cea care a spus:

أعوذ بالله منك

Caut adăpost la Allah de tine.

El s-a despărțit de ea. Allah știe cel mai bine.

Cele mai merituoase soții ale Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — sunt Khadīja și ʿĀʾisha — Allah să fie mulțumit de amândouă. Fiecare are o însușire deosebită față de cealaltă: la începutul Islamului, Khadīja a avut întâietatea, sprijinul și ajutorul pe care ʿĀʾisha nu le-a avut; mai târziu, ʿĀʾisha a răspândit cunoașterea și a adus folos comunității într-un fel pe care Khadīja nu l-a avut. Allah a dezvinovățit-o de calomnia cu care ipocriții o învinuiau, în sura al-Nūr.

Calomnierea mamelor credincioșilor

A o învinui pe ʿĀ’isha de ceea ce Allah a dezvinovățit-o este necredință, fiindcă înseamnă a dezminți Coranul. În privința calomnierii celorlalte mame ale credincioșilor, învățații au două păreri. Cea mai corectă este că aceasta este necredință, fiindcă Îl defăimează pe Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —: cele necurate sunt pentru cei necurați.

Muʿāwiya ibn Abī Sufyān

El este emirul credincioșilor, Muʿāwiya ibn Abī Sufyān, Ṣakhr ibn Ḥarb. S-a născut cu cinci ani înainte de începutul misiunii profetice și a îmbrățișat Islamul în anul cuceririi Meccăi. S-a spus și că a îmbrățișat Islamul după al-Ḥudaybiyya, ascunzându-și credința. ʿUmar l-a numit conducător al Shāmului și a rămas în această funcție. După cei doi arbitri a purtat titlul de calif, în anul 37 H. Oamenii s-au unit sub conducerea lui după renunțarea lui al-Ḥasan ibn ʿAlī, în anul 41 H. El a scris pentru Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și s-a numărat printre scribii revelației. A murit în Rajab, anul 60 H., la vârsta de 78 de ani.

Autorul l-a pomenit și l-a lăudat pentru a răspunde rāfiḍiților care îl insultă și îl defăimează. L-a numit *„unchiul credincioșilor”*, fiindcă era fratele lui Umm Ḥabība, una dintre mamele credincioșilor. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya a menționat în Minhāj al-Sunna, volumul 2, pagina 199, neînțelegerea învățaților asupra întrebării dacă frații mamelor credincioșilor sunt numiți sau nu *„unchii credincioșilor”*.

11 Califatul și ascultarea conducătorilor

Califatul este o funcție înaltă și o mare răspundere: el înseamnă asumarea conducerii treburilor musulmanilor, cu întâia răspundere în această privință. Este o obligație colectivă, fiindcă treburile oamenilor nu se pot rândui fără el.

Califatul se stabilește printr-unul dintre următoarele trei moduri:

Primul: desemnarea de către califul precedent, precum califatul lui ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, stabilit prin desemnarea lui Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el.

Al doilea: acordul celor îndreptățiți să hotărască în numele comunității, fie că au fost desemnați de califul precedent, ca în cazul califatului lui ʿUthmān — Allah să fie mulțumit de el —, asupra căruia au căzut de acord cei desemnați de ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el —, fie că nu au fost desemnați, ca în cazul califatului lui Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el —, potrivit uneia dintre păreri, și al califatului lui ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el.

Al treilea: impunerea prin forță și biruință, precum califatul lui ʿAbd al-Malik ibn Marwān, atunci când l-a ucis pe Ibn al-Zubayr și i s-a statornicit califatul.

Rânduiala ascultării califului

Ascultarea califului și a celorlalți conducători este obligatorie în ceea ce nu înseamnă neascultare față de Allah, după cuvintele Celui Preaînalt:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِى ٱلْأَمْرِ مِنكُمْ﴾

O, voi cei care credeți! Ascultați de Allah, ascultați de Trimis și de cei dintre voi care au autoritate![259]

Coran · 4:59

Și după cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

السمع والطاعة على المسلم فيما أحب وكره، ما لم يؤمر بمعصية فإذا أمر بمعصية فلا سمع ولا طاعة

Musulmanului îi revin ascultarea și supunerea în ceea ce îi place și în ceea ce îi displace, atât timp cât nu i se poruncește un păcat. Dacă i se poruncește un păcat, nu există ascultare și nici supunere.[260]

259 Coran, al-Nisāʾ 4:59.

260 Al-Bukhārī, Cartea rânduielilor conducerii, nr. 7144; Muslim, Cartea conducerii, nr. 1839.

Transmis de al-Bukhārī și Muslim. Aceasta se aplică fie că imamul este drept — adică împlinește porunca lui Allah și lasă păcatul —, fie că este nelegiuit, din pricina cuvintelor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

ألا من ولي عليه وال فرآه يأتي شيئاً من معصية الله فليكره ما يأتي من معصية الله ولا ينزعن يداً من طاعة

Cel peste care este pus un conducător și îl vede săvârșind ceva din neascultarea față de Allah să urască neascultarea de Allah pe care o săvârșește, dar să nu-și retragă mâna de la ascultare.[261]

Transmis de Muslim.

Pelerinajul și lupta alături de imami continuă, iar rugăciunea de vineri în spatele lor este îngăduită, fie că sunt drepți, fie că sunt nelegiuiți. Împotrivirea față de ei în aceste privințe duce la dezbinarea musulmanilor și la răzvrătire împotriva conducătorilor.

Hadithul pe care autorul l-a menționat, «ثلاث من أصل الإيمان» — *„Trei lucruri țin de temelia credinței..."* și celelalte cuvinte ale sale, este slab, după cum a indicat al-Suyūṭī în al-Jāmiʿ al-ṣaghīr. În lanțul său se află un transmițător despre care al-Mizzī a spus că este necunoscut. Al-Mundhirī a spus în prescurtarea sa la Abū Dāwūd: *„În lanțul său se află un necunoscut."*
Cele trei însușiri menționate în el sunt:

الكف عمن قال: لا إله إلا الله

Prima: *a se abține de la a-l ataca pe cel care spune: „Nu există altă divinitate în afară de Allah".*

A doua:

261 Muslim, Cartea conducerii, nr. 1855.

الجهاد ماض

Lupta pe calea lui Allah continuă.

A treia:

الإيمان بالأقدار

Credința în cele hotărâte prin destin.

Răzvrătirea împotriva imamului este interzisă, după cum a spus ʿUbāda ibn al-Ṣāmit — Allah să fie mulțumit de el:

بايعنا رسول الله ﷺ على السمع والطاعة في منشطنا، ومكرهنا، وعسرنا، ويسرنا، وأثرة علينا، وأن لا ننازع الأمر أهله، إلا أن تروا كفراً بواحاً عندكم فيه من الله برهان

I-am depus Trimisului lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — jurământul de ascultare și supunere, când ne este ușor și când ne este greu, când suntem bine dispuși și când ne displace, și chiar dacă alții sunt preferați nouă, și să nu disputăm autoritatea celor care o dețin, decât dacă vedeți o necredință vădită pentru care aveți o dovadă de la Allah.[262]

Transmis de al-Bukhārī și Muslim.

262 Al-Bukhārī, Cartea încercărilor, nr. 7055 și 7056; Muslim, Cartea conducerii, nr. 1709.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a mai spus:

يكون عليكم أمراء تعرفون وتنكرون، فمن أنكر فقد برئ، ومن كره فقد سلم، ولكن من رضي وتابع. قالوا: أفلا نقاتلهم؟ قال: لا، ما صلوا. لا، ما صلوا

Veți avea conducători ale căror fapte le veți recunoaște ca bune și le veți respinge ca rele. Cel care le respinge este dezvinovățit, iar cel care le urăște este ferit; însă cel care le aprobă și îi urmează... Ei au întrebat: „Să nu luptăm împotriva lor?" El a răspuns: „Nu, atât timp cât se roagă. Nu, atât timp cât se roagă."[263]

Adică acela care le urăște și le respinge în inima sa. Transmis de Muslim.

Printre învățăturile celor două hadithuri se află faptul că părăsirea rugăciunii este necredință vădită. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — nu a îngăduit ridicarea împotriva imamilor decât în cazul unei necredințe vădite, iar faptul că ei împlinesc rugăciunea a fost pus drept opreliște în calea luptei împotriva lor. Aceasta arată că părăsirea ei îngăduie lupta împotriva lor; lupta nu este îngăduită decât din pricina unei necredințe vădite, după cum arată hadithul lui ʿUbāda.

263 Muslim, Cartea conducerii, nr. 1854.

12 Inovația și metoda de urmat în religie

Îndepărtarea de adepții inovațiilor
Al-hijrān este numele de acțiune de la hajara și înseamnă, în limbă, părăsirea. Prin îndepărtarea de adepții inovațiilor se înțelege evitarea lor și renunțarea la iubirea lor, la alianța cu ei, la salutarea și vizitarea lor, la cercetarea lor când sunt bolnavi și la cele asemenea.
Îndepărtarea de adepții inovațiilor este obligatorie, după cuvintele Celui Preaînalt:

﴿لَّا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ يُوَآدُّونَ مَنْ حَآدَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ﴾

Nu vei găsi oameni care cred în Allah și în Ziua de Apoi iubindu-i pe cei care I se împotrivesc lui Allah și Trimisului Său.[264]
Coran · 58:22

De asemenea, Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — s-a îndepărtat de Kaʿb ibn Mālik și de cei doi tovarăși ai săi atunci când au rămas în urmă de la expediția de la Tabūk.

264 Coran, al-Mujādala 58:22.

Însă, dacă șederea împreună cu ei aduce folos pentru a le lămuri adevărul și a-i avertiza împotriva inovației, aceasta nu este oprită. Uneori poate fi chiar cerută, după cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ٱدۡعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِٱلۡحِكۡمَةِ وَٱلۡمَوۡعِظَةِ ٱلۡحَسَنَةِ ۖ وَجَٰدِلۡهُم بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُ﴾

Cheamă la calea Domnului tău cu înțelepciune și îndemn frumos și discută cu ei în felul cel mai bun![265]

Coran · 16:125

Aceasta se poate face prin ședere împreună și discuție directă, dar și prin corespondență și scris. Îndepărtarea de adepții inovațiilor include renunțarea la citirea cărților lor, de teama ispitei pe care o pot aduce sau a răspândirii lor printre oameni. Este obligatoriu să ne ferim de locurile rătăcirii, după cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — despre Dajjāl:

من سمع به فلينأ عنه، فوالله إن الرجل ليأتيه وهو يحسب أنه مؤمن فيتبعه مما يبعث به من الشبهات

Cel care aude de el să se țină departe de el! Pe Allah, un om se duce la el socotindu-se credincios, dar îl urmează din pricina îndoielilor pe care le stârnește.[266]

Transmis de Abū Dāwūd. Al-Albānī a spus: *„Lanțul său de transmitere este autentic."*

Însă, dacă scopul citirii cărților lor este cunoașterea inovației pentru a o combate, aceasta nu este oprită pentru cine are o credință corectă cu care să se apere și este în stare să le răspundă.

265 Coran, al-Naḥl 16:125.

266 Abū Dāwūd, Cartea marilor lupte, nr. 4319.

Uneori poate fi chiar obligatorie: combaterea inovației este obligatorie, iar ceea ce este necesar pentru împlinirea unei obligații este, la rândul său, obligatoriu.

Disputa și cearta în religie

Al-jidāl este numele de acțiune de la jādala și înseamnă confruntarea cu un adversar pentru a-l învinge. Al-Qāmūs definește al-jadal drept înverșunarea în dispută. Al-khiṣām înseamnă dezbaterea, astfel încât cele două au același sens.

Cearta și disputa în religie se împart în două categorii:

Prima: scopul este afirmarea adevărului și înlăturarea falsului. Aceasta este poruncită, fie ca obligație, fie ca faptă recomandată, potrivit împrejurărilor, după cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ٱدْعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِٱلْحِكْمَةِ وَٱلْمَوْعِظَةِ ٱلْحَسَنَةِ وَجَٰدِلْهُم بِٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ﴾ ﷺ

Cheamă la calea Domnului tău cu înțelepciune și îndemn frumos și discută cu ei în felul cel mai bun![267]

Coran · 16:125

A doua: scopul este șicanarea, biruința propriului eu sau a falsului. Aceasta este urâtă și oprită, după cuvintele Celui Preaînalt:

﴿مَا يُجَٰدِلُ فِىٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟﴾

Nu se ceartă asupra semnelor lui Allah decât cei care nu cred.[268]

Coran · 40:4

267 Coran, al-Naḥl 16:125.

268 Coran, Ghāfir 40:4.

Și după cuvintele Sale:

﴿وَجَٰدَلُواْ بِٱلۡبَٰطِلِ لِيُدۡحِضُواْ بِهِ ٱلۡحَقَّ فَأَخَذۡتُهُمۡۖ فَكَيۡفَ كَانَ عِقَابِ﴾

Au disputat folosindu-se de fals pentru a înlătura prin el adevărul; i-am luat atunci prin pedeapsă. Și cum a fost pedeapsa Mea![269]

Coran · 40:5

Semnele adepților inovațiilor și câteva dintre grupările lor

Adepții inovațiilor au semne prin care pot fi recunoscuți, între care:

1. Își dau nume altele decât Islamul și Sunna, prin inovațiile pe care le introduc în vorbire, faptă și credință.

2. Se țin cu înverșunare de părerile lor și nu se întorc la adevăr, chiar dacă le devine limpede.

3. Îi urăsc pe imamii Islamului și ai religiei.

Printre grupările lor se află:

1. Rāfiḍiții. Ei exagerează în privința familiei Profetului și îi declară necredincioși sau nelegiuiți pe ceilalți Companioni. Sunt împărțiți în felurite grupări: unii sunt extremiștii care au pretins că ʿAlī este o divinitate, iar alții nu merg atât de departe. Inovația lor s-a arătat mai întâi în timpul califatului lui ʿAlī ibn Abī Ṭālib, când ʿAbd Allāh ibn Sabaʾ i-a spus:

أنت الإله

Tu ești divinitatea!

ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el — a poruncit să fie arși, iar conducătorul lor, ʿAbd Allāh ibn Sabaʾ, a fugit la al-Madāʾin.

269 Coran, Ghāfir 40:5.

Doctrina lor despre atribute este felurită: unii asemuiesc, alții neagă atributele, iar alții sunt moderați.

Au fost numiți rāfiḍiți fiindcă l-au respins pe Zayd ibn ʿAlī ibn al-Ḥusayn ibn ʿAlī ibn Abī Ṭālib. Când l-au întrebat despre Abū Bakr și ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi —, el a cerut îndurare pentru ei, iar aceștia l-au respins și s-au îndepărtat de el.

Ei înșiși s-au numit șiiți, pretinzând că sunt adepții familiei Profetului, că îi sprijină și că cer dreptul acesteia la conducere.

2. Jahmiții. Numele lor se trage de la Jahm ibn Ṣafwān, ucis de Sālim — sau Salm — ibn Aḥwaz în anul 121 H.

În privința atributelor, doctrina lor este negarea și înlăturarea lor; în privința destinului, constrângerea; în privința credinței, irjāʾ: credința ar fi doar recunoașterea în inimă, iar vorbirea și fapta nu ar face parte din credință. Astfel, săvârșitorul unui păcat mare ar fi, în viziunea lor, un credincios cu credință deplină. Ei neagă atributele, susțin constrângerea și irjāʾ și sunt împărțiți în multe grupări.

3. Khārijiții. Ei sunt cei care au ieșit să lupte împotriva lui ʿAlī ibn Abī Ṭālib din pricina arbitrajului.

Doctrina lor presupune dezicerea de ʿUthmān și ʿAlī, răzvrătirea împotriva imamului dacă se împotrivește Sunnei, declararea săvârșitorului unui păcat mare drept necredincios și rămânerea lui veșnică în Foc. Sunt împărțiți în numeroase grupări.

4. Qadariții. Ei neagă predestinarea faptelor omului și susțin că omul are o voință și o putere independente de voința și puterea lui Allah. Primul care a făcut cunoscută această părere a fost Maʿbad al-Juhanī, spre sfârșitul epocii Companionilor. O primise de la un magian din Basra.

Ei sunt de două feluri: extremiști și neextremiști. Extremiștii neagă cunoașterea, voința și puterea lui Allah, precum și faptul că El creează faptele omului; aceștia au dispărut sau aproape au dispărut. Cei neextremiști cred că Allah cunoaște faptele oamenilor, dar neagă că ele se petrec prin voința și puterea Sa și că El le creează. Aceasta este doctrina la care au ajuns în cele din urmă.

5. Murji'iții. Ei susțin că fapta este amânată față de credință, adică nu face parte din ea. În viziunea lor, credința este numai recunoașterea în inimă. Nelegiuitul ar fi astfel un credincios cu credință deplină, oricâte păcate ar săvârși sau oricâte acte de ascultare ar lăsa. Când îi declarăm necredincioși pe unii care părăsesc anumite rânduieli ale religiei, ei pun aceasta pe seama absenței recunoașterii din inimă, nu a părăsirii faptei. Aceasta este doctrina jahmiților; ea și doctrina khārijiților se află la cele două extreme opuse.

6. Mu'taziliții. Sunt adepții lui Wāșil ibn ʿAṭāʾ, care s-a retras din cercul lui al-Ḥasan al-Baṣrī și a stabilit că nelegiuitul se află într-o poziție între cele două: nu este nici credincios, nici necredincios, dar rămâne veșnic în Foc. ʿAmr ibn ʿUbayd l-a urmat în această privință.

În privința atributelor, ei le neagă, asemenea jahmiților. În privința destinului, sunt qadariți: neagă legătura hotărârii și predestinării lui Allah cu faptele omului. Despre săvârșitorul unui păcat mare spun că rămâne veșnic în Foc și că a ieșit din credință, fiind într-o poziție între credință și necredință. În aceste două principii sunt opusul jahmiților.

7. Karrāmiții. Sunt adepții lui Muḥammad ibn Karrām, mort în anul 255 H. Ei înclină spre asemuirea lui Allah cu făpturile și spre doctrina irjāʾ și se împart în multe grupări.

8. Sālimiții. Sunt adepții unui om numit Ibn Sālim și susțin asemuirea.

Acestea sunt grupările amintite de autor. Apoi el a spus: *„Și cei asemenea lor, precum aș'ariții, adepții lui al-Ḥasan ʿAlī ibn Ismāʿīl al-Ashʿarī."*

La început, el înclina spre muʿtazilism și a rămas astfel până la vârsta de patruzeci de ani. Apoi și-a făcut cunoscută căința, a arătat netemeinicia doctrinei muʿtaziliților și s-a ținut de doctrina adepților Sunnei — Allah să aibă milă de el. Cei care se revendică de la el au rămas însă la o doctrină aparte, cunoscută drept doctrina așʿariților: nu afirmă dintre atribute decât șapte, despre care pretind că rațiunea le dovedește, iar pe celelalte le interpretează într-un sens îndepărtat de cel vădit. Cele șapte sunt cuprinse în următorul vers:

حي عليم قدير والكلام له

إرادة وكذاك السمع والبصر

Viu, Știutor, Atotputernic, Lui Îi aparține vorbirea,
Voința, de asemenea auzul și văzul.

Ei mai au și alte inovații cu privire la sensul vorbirii, la destin și la altele.

Neînțelegerile în chestiunile practice

Al-furūʿ este pluralul lui farʿ și înseamnă, în limbă, ceea ce se întemeiază pe altceva. În terminologie, desemnează ceea ce nu ține de credință, precum chestiunile purificării, rugăciunii și cele asemenea.

Neînțelegerea în aceste chestiuni nu este condamnabilă atunci când izvorăște dintr-o intenție sinceră și din efort de judecată, fără patimă și înverșunare. Ea a existat în vremea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, iar el nu a mustrat-o. La expediția împotriva Banū Qurayẓa, el a spus:

لا يصلين أحد العصر إلا في بني قريظة

Nimeni să nu împlinească rugăciunea de ʿașr decât la Banū Qurayẓa!

Vremea rugăciunii a sosit înainte de a ajunge acolo. Unii au

amânat rugăciunea până când au ajuns la Banū Qurayẓa; alții s-au rugat atunci când s-au temut că vremea ei va trece. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — nu l-a mustrat pe niciunul dintre ei. Transmis de al-Bukhārī.[270]

De asemenea, aceste neînțelegeri au existat între Companioni, care sunt cea mai bună generație, și nu nasc dușmănie sau ură și nici nu dezbină comunitatea, spre deosebire de neînțelegerile în principiile credinței.

Cuvintele autorului, *„Cei care au păreri diferite în aceste chestiuni sunt lăudabili în neînțelegerea lor”*, nu sunt o laudă a neînțelegerii, fiindcă acordul este mai bun. El urmărește să înlăture vina de asupra lor: fiecare este lăudabil pentru ceea ce a spus, fiindcă a depus un efort de judecată prin care a dorit adevărul. Este lăudat pentru efortul său și pentru că a urmat ceea ce i s-a arătat ca adevăr, chiar dacă nu l-a nimerit.

Cuvintele sale, *„Neînțelegerea în chestiunile practice este o îndurare, iar deosebirile lor sunt o îndurare cuprinzătoare”*, înseamnă că aceasta intră în îndurarea și iertarea lui Allah. El nu le-a cerut mai mult decât pot și nu i-a obligat la mai mult decât li s-a arătat. Nu au vină în această neînțelegere, ci intră sub îndurarea și iertarea lui Allah. Dacă nimeresc adevărul, au două răsplăți; dacă greșesc, au o singură răsplată.

Consensul și valoarea sa de dovadă

Al-ijmāʿ înseamnă, în limbă, hotărârea fermă și acordul. În terminologie, este acordul învățaților capabili de efort de judecată din comunitatea lui Muḥammad — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — asupra unei rânduieli religioase, după Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

270 Al-Bukhārī, Cartea rugăciunii în vreme de teamă, nr. 946.

Este o dovadă, după cuvintele Celui Preaînalt:

﴿فَإِن تَنَـٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ﴾

Dacă aveți o neînțelegere asupra vreunui lucru, întoarceți-l la Allah și la Trimis![271]

Coran · 4:59

Și după cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace:

لا تجتمع أمتي على ضلالة

Comunitatea mea nu se adună asupra unei rătăciri.[272]

Transmis de al-Tirmidhī.

Urmarea unei păreri fără cunoașterea dovezii

At-taqlīd înseamnă, în limbă, punerea unui colier la gât. În terminologie, înseamnă urmarea părerii altcuiva fără dovadă. Este îngăduită pentru cel care nu poate ajunge singur la cunoaștere, după cuvintele Celui Preaînalt:

﴿فَسْـَٔلُوٓا۟ أَهْلَ ٱلذِّكْرِ إِن كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

Întrebați-i pe cei care au cunoaștere dacă voi nu știți![273]

Coran · 16:43

Cele patru școli cunoscute sunt:

Școala ḥanafită. Imamul ei este Abū Ḥanīfa, al-Nuʿmān ibn Thābit, imamul oamenilor din Irak. S-a născut în anul 80 H. și a murit în anul 150 H.

271 Coran, al-Nisāʾ 4:59.

272 Al-Tirmidhī, Cartea încercărilor, nr. 2167. Al-Albānī l-a declarat autentic.

273 Coran, al-Naḥl 16:43.

Școala mālikită. Imamul ei este Abū ʿAbd Allāh, Mālik ibn Anas, imamul cetății emigrării. S-a născut în anul 93 H. și a murit în anul 179 H.

Școala shāfiʿită. Imamul ei este Abū ʿAbd Allāh, Muḥammad ibn Idrīs al-Shāfiʿī. S-a născut în anul 150 H. și a murit în anul 204 H.

Școala ḥanbalită. Imamul ei este Abū ʿAbd Allāh, Aḥmad ibn Muḥammad ibn Ḥanbal. S-a născut în anul 164 H. și a murit în anul 241 H.

Există și alte școli, precum cea ẓāhirită, cea zaydī și cea sufyānită și altele. Din cuvintele fiecăruia se ia ceea ce este corect și se lasă ceea ce este greșit. Numai Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — sunt ferite de greșeală.

Îl rugăm pe Allah să ne facă dintre cei care se țin de Cartea Sa și de Sunna Trimisului Său — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — în cele vădite și în cele lăuntrice, să ne ia viața în această stare, să ne ocrotească în această viață și în Viața de Apoi, să nu ne abată inimile după ce ne-a călăuzit și să ne dăruiască îndurare de la El. El este Dăruitorul.

Multă laudă lui Allah, așa cum Domnul nostru iubește și este mulțumit și așa cum se cuvine nobleței Feței Sale și măreției Sale! Laudă lui Allah, prin a Cărui binefacere se desăvârșesc faptele bune! Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace Profetului nostru Muḥammad, familiei sale și Companionilor săi!

Încheiat vineri după-amiază, la 10/1/1392 H.

Scris de autorul său, cel sărac înaintea lui Allah,

Muḥammad al-Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn.

Glosar

atributele lui Allah صفات الله
Însușirile prin care Allah S-a descris în Coran și prin care L-a descris Trimisul Său, afirmate în chip potrivit măreției Sale.

predecesorii السلف
Primele generații ale comunității musulmane, avute în vedere aici ca reper în înțelegerea credinței.

alterarea sensului التحريف
Abaterea unui text de la sensul indicat de el, fără o dovadă care să îndreptățească această abatere.

negarea atributelor التعطيل
Respingerea, în întregime sau în parte, a numelor și atributelor afirmate despre Allah.

precizarea modalității التكييف
Încercarea de a determina cum este un atribut al lui Allah, deși modalitatea lui nu ne este cunoscută.

asemănarea cu făpturile التمثيل
A considera că un atribut al lui Allah este asemenea unui atribut al făpturilor.

destinul القدر
Rânduiala lui Allah asupra tuturor lucrurilor, cuprinzând cunoașterea, scrierea, voința și crearea lor.

credința الإيمان
În înțelesul explicat în carte, cuprinde convingerea inimii, rostirea limbii și faptele; crește prin ascultare și scade prin păcat.

călătoria nocturnă الإسراء
Călătoria Profetului de la Moscheea cea Sfântă la Moscheea al-Aqṣā.

Înălțarea المعراج

Ridicarea Profetului la ceruri, prezentată în textele despre semnele misiunii sale.

al-Dajjāl الدجال

Marele amăgitor a cărui apariție este unul dintre semnele apropierii Ceasului.

barzakh البرزخ

Starea dintre moarte și înviere, în care sunt cuprinse încercarea, desfătarea sau pedeapsa din mormânt.

mijlocirea الشفاعة

Intervenția în favoarea altcuiva; în Viața de Apoi se înfăptuiește numai cu îngăduința lui Allah și în condițiile arătate în texte.

Balanța الميزان

Balanța adevărată a faptelor în Ziua Învierii, a cărei existență este afirmată în revelație.

Bazinul الحوض

Bazinul Profetului în Viața de Apoi, despre care au fost transmise numeroase relatări.

Podul الصراط

Podul așezat deasupra Iadului, pe care oamenii îl traversează potrivit stării faptelor lor.

Companionii الصحابة

Cei care l-au întâlnit pe Profet crezând în el și au murit în Islam.

familia Profetului أهل البيت

Rudele și soțiile Profetului ale căror drepturi sunt explicate în capitolele acestei cărți.

inovația în religie البدعة

O credință sau o practică introdusă în religie fără temei în calea Profetului și a Companionilor săi.

ijtihād الاجتهاد

Străduința celui calificat de a afla hotărârea religioasă din dovezile ei.

Bibliografie

1. Coranul cel Nobil. Textul arab al citatelor: Tanzil Project, Uthmani 1.1. https://tanzil.net

2. Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, Taʿlīq mukhtaṣar ʿalā kitāb Lumʿat al-iʿtiqād al-hādī ilā sabīl al-rashād. Dār al-Waṭan, 1424 H, seria supravegheată de Fundația Shaykh Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, nr. 16.

3. Ibn Qudāma al-Maqdisī, Lumʿat al-iʿtiqād al-hādī ilā sabīl al-rashād. Textul de bază comentat în această lucrare.

4. Al-Bukhārī, al-Ṣaḥīḥ.

5. Muslim ibn al-Ḥajjāj, al-Ṣaḥīḥ.

6. Abū Dāwūd, al-Sunan.

7. Al-Tirmidhī, al-Jāmiʿ.

8. Al-Nasāʾī, al-Sunan.

9. Ibn Māja, al-Sunan.

10. Aḥmad ibn Ḥanbal, al-Musnad.

11. Al-Ḥākim, al-Mustadrak.

12. Ibn Khuzayma, Kitāb al-Tawḥīd.

13. Ibn Taymiyya, al-Ṣārim al-maslūl.

14. Ibn Kathīr, Tafsīr al-Qurʾān al-ʿAẓīm.

Indice

al-Dajjāl 79, 81, 84
atributele 1, 2, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 44, 47, 54, 61, 62, 68, 162
Balanța 112
Bazinul 113, 114, 115, 133
califatul 135, 138, 139, 153
Companionii 15, 18, 19, 21, 134, 137, 146, 147, 148
Coranul 2, 14, 22, 53, 54, 55, 56, 57, 108, 148, 152
credința 6, 17, 43, 44, 62, 63, 71, 72, 88, 93, 131, 152, 156, 162, 163
destinul 66, 67, 68
Focul 52, 76, 80, 100, 121, 122, 124, 125
inovația 18, 19, 158, 161
învierea 78, 96
mijlocirea 46, 96, 99, 100, 101, 102, 103, 116, 132, 133
Podul 115, 116, 118, 120
Raiul 121, 122, 124, 135, 141, 142
rugăciunea 71, 72, 81, 91, 107, 122, 155, 157, 164, 165

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

CREDINȚĂ ȘI ÎNDRUMARE

Strălucirea credinței

O explicare a temeliilor credinței islamice.

Ibn ʿUthaymīn comentează textul lui Ibn Qudāma prin dovezi din Coran și Sunna. Lucrarea explică numele și atributele lui Allah, destinul, credința și Viața de Apoi, precum și drepturile Profetului și ale Companionilor săi.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro